

1 § Aktuell debatt: Arbetsmarknadspolitiken

*Aktuell debatt:
Arbetsmarknads-
politiken*

Anf. 1 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Tillväxten av nya jobb är mycket stark på den svenska arbetsmarknaden just nu. Det skapas tiotusentals nya jobb. Man kan säga att det går bra med jobbtillväxten. Det kan man däremot inte säga om arbetsmarknadspolitiken, för trots den mycket starka uppgången har vi en långtidsarbetslöshet som biter sig fast.

Antalet långtidsarbetslösa i den så kallade jobb- och utvecklingsgarantin ökar med 90 000 personer. Antalet personer i fas 3 ökar dramatiskt. Långtidsarbetslösheten är fortfarande högst i Europa. Vi har långt kvar till den sysselsättningsgrad som gällde i Sverige innan den borgerliga regeringen tog över 2006.

Vi vet också att många företag inte får tag i den kompetens och den arbetskraft som man behöver. Vart femte företag uppger att man har problem att få tag i rätt kompetens. Det är precis det här som är arbetsmarknadspolitikens uppgift, att skapa matchningen, att den som är arbetslös ska kunna ta de nya jobb som skapas och att de arbetsgivare som söker kompetens och arbetskraft ska få tag i den arbetskraft och den kompetens som man behöver för att verksamheten ska kunna växa.

Det är precis det här som är arbetsmarknadspolitikens ansvarsområde, och det är här som ni har misslyckats. Det är det här som är regeringens ansvar, och det är det här som är Hillevi Engströms jobb. Om vi ser på resultatet ser vi att arbetsmarknadspolitiken har misslyckats, och jag ser fram emot att vi ska få debattera hur den kan förändras.

Anf. 2 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Ledamöter! Sverige reser sig nu från den värsta finanskrisen på över 80 år, och vi kommer starkare ur krisen än de flesta andra länder i Europa och i vår omvärld. Vi kan nu se en bred återhämtning.

Jobben i välfärden har kunnat tryggas genom statliga bidrag till kommuner och landsting på grund av att vi har haft en god ordning i vår ekonomi.

Vi kan också se nu att sysselsättningen ökar kraftigt och arbetslösheten faller. Det sysselsättningstapp som vi fick under finanskrisen är redan nu återhämtat, vilket ingen av oss hade vågat hoppas på. Allt fler människor kan nu glädjas åt att gå till jobbet och delta i en arbetsgemenskap. På ett års tid har antalet sysselsatta ökat med 136 000 personer. För var

och en av dessa är det här en avsevärd skillnad, för varje person som i dag kan försörja sig själv och känna glädjen av att ha arbetskamrater, tillhöra en gemenskap och kunna bidra efter sin förmåga.

Vi kan också se att långtidsarbetslösheten under det senaste året har minskat med 23 000 personer. Jag har senast denna vecka träffat långtidsarbetslösa personer, och en av dem berättade att han hade varit borta i tolv år som förtidspensionär, sjukpensionär, innan han lyckades komma tillbaka till en heltidsanställning i Stockholms stad och nu kunde hjälpa andra långtidsarbetslösa att komma i jobb.

Vi kan också se en tillväxt i samhället på över 7 procent det sista kvartalet 2010. Vi ser ett minskat utanförskap. De starka finanserna innebär att vi kan satsa på en aktiv arbetslinje. Prognoserna visar också att vi kan nå en väldigt låg arbetslöshet inom bara ett par års sikt.

Kontrasten mot vår omvärld är slående. Vi kan se att arbetsmarknaden i andra länder inte lyfter. Senast i morse rapporterades det från USA, Wisconsin, om en stor facklig oro, social oro och protester mot nedskärningar i löner och välfärdssystem. Runt om i Europa är människor oroliga för vad som kan komma att ske.

Det är positivt att jobben nu växer till på svensk arbetsmarknad. Så har det inte alltid sett ut när konjunkturen tagit fart här hemma. Under tidigare regeringar har man kunnat se en kraftig ekonomisk utveckling men utan att antalet jobb ökat. Sverige ser nu ut att undvika en jobblös tillväxt, och det är jag oerhört glad för.

Samtidigt ökar antalet personer i arbetskraften när människor som tidigare var förpassade till utanförskap, förtidspension och långvariga sjukskrivningar nu tar avgörande steg tillbaka till arbetsmarknaden.

Regeringen satsar under året hela 69 miljarder kronor på en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det som skiljer Sverige från många andra länder är att två tredjedelar av denna satsning går just till aktiva åtgärder.

Fru talman! Vi har en offensiv, en bred och en uthållig jobbpolitik. På kort sikt fortsätter vi att satsa på aktiva insatser i form av matchningsstöd, arbetspraktik och inte minst kraftiga utbildningssatningar.

En bra skola är någonting som på sikt förebygger arbetslöshet. På lång sikt vill vi stärka skolan ytterligare och satsar under kommande år 6 miljarder kronor för att varje barn och ungdom ska kunna få sina livsdrömmar uppfyllda och kunna ha en bra grund att stå på oavsett om de vill plugga vidare eller om de vill ut i arbetslivet.

Jag är övertygad om att arbetslinjen är grunden för den relativt gynnsamma situation som vi i Sverige befinner oss i. Arbetslinjen är vårt svar för att nå målet om full sysselsättning och att alla människor som finns i Sverige och som kan jobba också har möjlighet att göra det utifrån sin egen förmåga. Arbetslinjen är därför någonting som vi måste slå vakt om framöver. Det måste löna sig att arbeta, och det ska vara billigt och enkelt att anställa. Företag måste starta, växa och utvecklas i Sverige. Samtidigt måste matchningen ständigt förbättras. Mötet mellan arbetsgivare och arbetstagare och de nya jobb som nu växer fram måste ytterligare förbättras. Det handlar om att rätt person ska hitta rätt plats på arbetsmarknaden.

Även om vi nu ser en bred uppgång på arbetsmarknaden kvarstår viktiga och svåra utmaningar som vi i regeringen tar på stort allvar. Då tänker jag framför allt på grupper med en svagare anknytning på arbets-

marknaden. Jag tänker på personer med funktionsnedsättning som har nedsatt arbetsförmåga. Jag tänker på utrikes födda personer som inte hittar sin plats på arbetsmarknaden. Jag tänker på de ungdomar som inte har en bra grund att stå på, de ungdomar som den svenska skolan har misslyckats med att ge förutsättningar för ett bra arbetsliv, där vi nu gör betydande förändringar i och med den nya skola som kommer.

Här finns mycket att ta tag i, och det kommer att krävas att vi hela tiden följer upp och förbättrar våra reformer. Vi måste lära oss för att utvecklas. Den som slutar att vara bra slutar att lyckas i politiken. Jag kommer inte att vara nöjd förrän alla som vill och kan arbeta får möjlighet att göra det, och vi har en väg kvar till det. Men förutsättningen för detta är att vi har en bra ekonomi, att vi har stabila statsfinanser, att vi kan satsa på skola, på välfärd och på en aktiv arbetsmarknadspolitik. (Applåder)

Anf. 3 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Vi hörde en påtagligt nöjd arbetsmarknadsminister, som skryter med att regeringen satsar 69 miljarder på arbetsmarknadspolitiken. Ja, det är väl dags att granska vad de pengarna används till. Jag skulle vilja lägga tio årtor i prinsessan Engströms säng som borde göra att hon sover lite sämre.

Vi har fått många rapporter om kristallterapi, healing och tveksamma former av terapi som kallas jobbcoachning och som ingår i det regeringen har satsat mångmiljardbelopp på. Man har satsat 3 miljarder kronor på jobbcoacher som man inte vet om de fungerar. När det granskas visar det sig att de personer som har blivit jobbcoachade inte har fått jobb i större utsträckning än de som inte har blivit jobbcoachade.

Utifrån det måste vi ändå ställa frågan om man ska fortsätta att satsa lika stora belopp på samma verksamhet trots att det uppenbarligen inte ger resultat.

Antalet unga som varken arbetar eller studerar har ökat kraftigt de senaste åren. Antalet personer som är långtidsarbetslösa och inlåsta utan att kunna göra några vettiga aktiviteter ökar. I den så kallade fas 3 lämnas människor i en återvändsgränd där det är förbjudet att delta i utbildning och där man inte längre får ha kontakt med sin arbetsförmedlare utan ska arbeta gratis utan slut och utan utveckling.

Den så kallade jobb- och utvecklingsgarantin, som man rimligen kunde tro skulle vara en garanti för jobb och utveckling, är till sitt namn ett skämt, eftersom det bara är en liten bråkdel av de personer som går där som får någon aktiv insats, som praktik eller utbildning.

Jag var själv på en arbetsförmedling för några veckor sedan och träffade handläggarna som jobbade med just jobb- och utvecklingsgarantin. De berättade att de träffade sina klienter ungefär en gång per år! Det var den insats man fick i den så kallade garantin. Då är det inte så konstigt att dagarna tickar på och att man till sist hamnar i återvändsgränden fas 3.

Fas 3, som är en slutstation i arbetsmarknadspolitiken, räknar man med kommer att nästan fördubblas de kommande åren. Det fortsätter att öka i år, nästa år och nästa år igen enligt Arbetsförmedlingen prognoser, trots den starka uppgången på arbetsmarknaden. De som är anställda på Arbetsförmedlingen klagat över usel arbetsmiljö. De har gjort ett upprop för att de inte tycker att de har möjlighet att göra ett vettigt jobb.

De yngre som förtidspensioneras har ökat med 100 procent de senaste tio åren.

Vi har sett många exempel på hur utländsk arbetskraft utnyttjas skamlöst med de nya regler som regeringen har satt upp. Nu senast var det lettiska byggnadsarbetare som fick jobba för 27 kronor i timmen, allt enligt de nya regler som regeringen är ansvarig för.

Vi har fått rapporter om hur de så kallade nystartsjobben används för att fuska till sig pengar. Assistansföretag som har fast anställd personal får ändå rabatter från nystartsjobben.

Det visar att arbetsmarknadspolitiken har blivit en lekstuga för regeringen, en dyr lekstuga. Miljarder rinner i väg utan kontroll och utan mätbar effekt.

Om det hade varit ett privat företag hade Hillevi Engström fått kicken, för så här ansvarslost får man inte använda skattepengarna. Jag tycker nästan att det kan liknas vid förskingring att så stora belopp går ut utan att man har kontroll över vad de används till eller vet att de ger något resultat.

Vad värre är än pengarna är människorna, de människor som Hillevi Engström här beskriver som svaga och sköra. De människor som rimligen ska bli hjälpta av arbetsmarknadspolitiken upplever många gånger att de blir stjälpna.

Vi ser hur regeringen reagerar när medierna gång på gång uppmärksammar missförhållanden, skandaler och rent geschäft inom arbetsmarknadspolitiken. Då rycker Hillevi Engström ut, lägger huvudet lite på sned och säger något om att man nog måste titta på detta.

Vi kan inte ha det så! Vi kan inte ha en regering som satsar mångmiljardbelopp som rinner i väg i en arbetsmarknadspolitik som man inte har någon kontroll över. Jobbcoacherna kostar ungefär 12 miljoner kronor per arbetsdag. Anordnarna i fas 3 får ungefär 6 miljoner kronor per arbetsdag. Det är pengar som rinner i väg utan kontroll.

90 000 långtidsarbetslösa i jobb- och utvecklingsgarantin och fas 3 får inte de insatser som krävs för att de ska få jobb. Sverige behöver en arbetsmarknadsminister som klarar av att ta ansvar för arbetsmarknadspolitiken!

(Applåder)

I detta anförande instämde Erik Almqvist (SD).

Anf. 4 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag vill fokusera på situationen för en av de grupper som fyller på i statistiken över de långtidsarbetslösa och som arbetsmarknadsministern också nämnde i sitt anförande, nämligen ungdomarna.

Också 1990 hölls det en debatt här i kammaren, med anledning av nya siffror som visade att långtidsarbetslösheten var ett stort problem och i synnerhet att ungdomsarbetslösheten hade nära på fördubblats jämfört med året innan.

Då var rollerna ombytta. Dåvarande oppositionsledaren hette Carl Bildt, och han krävde svar från statsminister Ingvar Carlsson om hur det hade kunnat bli en massarbetslöshet med en tendens till långtidsarbetslöshet för unga människor i Sverige. Ingvar Carlsson å sin sida lovade krafttag och beskrev arbetslösheten som ett misslyckande för regeringen.

Rollerna var ombytta, men alla var överens om att arbetslösheten var ett politiskt problem, ett gemensamt problem som krävde gemensamma åtgärder.

Den ungdomsarbetslöshet som alla förfasade sig över och som fyllde på i statistiken över långtidsarbetslösa var då 4 procent. Sedan dess har den permanentats på tvåsiffriga tal. Men nu ses den inte längre som ett politiskt problem utan snarare som ett fel på dem som drabbas – ett dåligt karaktärsdrag i värsta fall och något man kan coacha bort.

Det är ett slags systemskifte i arbetsmarknadspolitikerna, där politiken och regeringen glider undan ansvaret för arbetslösheten och i stället lägger det hos de arbetslösa själva. Det är de som ska förändras och passas in, deras ersättningar som ska sänkas, och deras trygghetssystem ska raseras.

Debatten i dag handlar till stor del om regeringens olika sätt att hantera de arbetslösa och i synnerhet de långtidsarbetslösa: försämringarna i trygghetssystemen, slutförvaret i fas 3 och de bristande resultaten av systemet med jobbcoacher. Det är så klart en viktig debatt.

Ibland verkar det som om regeringens vilja till politisk ingenjörskonst har gått före hänsynen om människor som drabbas. I efterhand har man kunnat konstatera att konsekvenserna av olika nya regler inte blev som man hade tänkt sig – men då har människor redan hamnat i kläm.

Det är en viktig diskussion men samtidigt en återvändsgränd, har det visat sig. Medan vi har fastnat i diskussionen om hur vi ska hantera de långtidsarbetslösa, som om det vore ett naturfenomen, och har missat frågan om hur vi faktiskt kan få nya jobb, riktiga anställningar och nya företag, då har arbetsmarknaden glidit isär.

Arbetslöshet har för många unga i den här gruppen blivit en normalitet. Om man som ung har kommit in i gruppen långtidsarbetslösa är det mycket svårare att komma ut i andra ändan.

Redan 2006, före finanskrisen, som mer och mer verkar ha blivit regeringens bästa vän, kunde Ungdomsstyrelsen visa att 27 procent av de unga någon gång under året hade varit arbetslös. Det är en liten väg in i statistiken. Sedan dess har uppemot 100 000 jobb försvunnit från bland annat tillverkningsindustrin, och regeringen har låtit 25 000 – det är regeringens egen siffra – gå från skolan, vården och omsorgen. De som försvinner först är de med otrygga anställningar, de med svag anknytning till arbetsmarknaden, de unga.

Många som växer upp i Sverige gör det i områden där det är vanligare att sakna jobb än att ha ett. När möjligheterna försvinner breder maktlösheten ut sig. På Arbetsförmedlingens analysavdelning talar man om ett utanförskap som går i arv. Kostnaden för samhället blir naturligtvis stor. För att göra om det till siffror, vilket inte alltid är smakligt: En enda ung person som tidigt ger upp om sina chanser kan kosta mellan 10 och 15 miljoner kronor. Det är en kostnad för den unga människan själv i första hand men också om man ser samhällsekonomiskt på det hela.

Arbetslösheten drabbar alltså inte bara de arbetslösa utan den är en angelägenhet för oss alla. När de långtidsarbetslösa blir till siffror i analysverkstäder ser vi att det är de unga som drar det kortaste strået. En ung som väl har fått in en fot på arbetsmarknaden lever ständigt med risken att ramla ut och se dörren stängas i ansiktet.

År 1990 var åtta av tio jobb som erbjöds unga vuxna tillsvidareanställningar. I dag är det betydligt färre än hälften. Man kan titta ännu längre tillbaka, på 1987. Då arbetade sju av tio unga heltid. I dag är det färre än hälften. Det är ur denna grupp som rekryteringen till gruppen långtidsarbetslösa sker, och det är den gruppen som vi måste satsa extra mycket på.

Man kan titta på vilket sätt ungdomar i dag reagerar på. Det var en manifestation i förra veckan. En initiativtagare från Kista, som jag själv kommer från, gjorde ett uttalande och skrev så här: "Det finns massor av jobb som behöver göras. Äldreomsorgen behöver mer personal, skolan behöver fler lärare, det måste finnas fler billiga lägenheter."

Men politiken verkar titta bort. Och tyvärr ser jag ingen tendens till att den ansvariga ministern är intresserad av situationen.
(Applåder)

Anf. 5 HANS BACKMAN (FP):

Fru talman! Inom arbetsmarknadspolitik finns utmaningar och möjligheter. Mycket har gjorts, och ännu mer ska vi förstås fortsätta att göra. Till det positiva hör att landstingen redovisar ett gott resultat på 4,4 miljarder kronor för 2010. Det är en förbättring med 1,6 miljarder jämfört med 2009. Kommunernas preliminära resultat för 2010 har förbättrats med 4,1 miljarder jämfört med föregående år. Det här ger förutsättningen för positiva effekter på sysselsättningen inom kommuner och landsting.

Ökningen av antalet nya företag, framför allt aktiebolag, är mycket stark i exempelvis mitt hemlän Gävleborg. Februari siffrorna visar att vi är inne i en tillväxt där nya tjänsteföretag kommer starkt, säger Jörgen Bengtsson, verksamhetschef på Nyföretagarcentrum i Hälsingland. Aktiebolagens ökning är dramatisk och positiv eftersom aktiebolag ger företag bättre och tydlig bodelning mellan företagets ekonomi och privatkonomin. Bakom uppgången ligger riksdagens beslut, på initiativ av regeringen, att slopa revisionsplikten för små företag och halverat lägsta aktiekapital, säger Jörgen Bengtsson.

Jämfört med samma period förra året har arbetslösheten minskat och både antalet och andelen i sysselsättning ökat. Vidare har långtidsarbetslösheten minskat. I Gävleborg ser vi att antalet öppet arbetslösa har minskat med drygt en femtedel och att långtidsarbetslösheten har minskat med nästan en tredjedel.

Uppgången på arbetsmarknaden har under vintern blivit allt tydligare. Antalet lediga platser hos Arbetsförmedlingen i december var den högsta decembersiffran på flera decennier. Men för dem som står längst bort från arbetsmarknaden är situationen tyvärr inte lika ljus. För att människor som har varit borta från arbetsmarknaden under lång tid ska kunna komma tillbaka har regeringen därför skapat en bred strategi. Nystartsjobben där arbetsgivaren får ekonomisk kompensation motsvarande den dubbla arbetsgivaravgiften är ett exempel på detta och har sedan starten lett till över 40 000 nya jobb. Att kalla de investerade pengarna för förskingring känns en aning märkligt. 40 000 nya jobb kan inte vara dåligt använda pengar. Den halverade arbetsgivaravgiften för personer under 26 år så att det blir billigare för företagen att anställa är ett annat exempel på satsningen.

Men vi i Folkpartiet är inte nöjda. Vi tror att både Sverige och Gävleborg kan ännu bättre. Ett fortsatt arbete mot utanförskapet är nödvändigt, men samtidigt ska vi vara medvetna om att det går bra för Sverige. Regeringens politik fungerar, och vi ämnar fortsätta att föra Sverige fram till full sysselsättning.

Fru talman! När det gäller den av oppositionen så kritiserade jobb- och utvecklingsgarantin vill jag ändå säga att utflödet från denna arbetsmarknadspolitiska åtgärd är högre än förväntat. 60 procent av dem som skrivs ut från garantin har efter 30 dagar ett arbete, och 17 procent av deltagarna sett över tid lämnar garantins tredje fas, den så kallade fas 3. Garantin består av tre faser. Deltagarna i de två första faserna har möjlighet att ta del av exempelvis jobbsökaraktiviteter med coachning och arbetsmarknadsutbildningar med arbetspraktik, och den tredje fasen innebär erbjudande om sysselsättning på en arbetsplats samtidigt som jobbsökandet fortsätter.

Deltagarna hör till dem som har det svårast på arbetsmarknaden. Hälften har varit arbetslösa mellan fem och tio år. Nästan var femte har varit arbetslös i över tio år. Tanken med sysselsättningen är att de ska få en möjlighet att bygga nya referenser, nätverk och en arbetsgemenskap för att därigenom få en förankring på arbetsmarknaden. Därför är det förstås oerhört allvarligt att det framkommit att vissa aktörer inte levt upp till sina åtaganden. Men de förändringar som arbetsmarknadsminister Hillevi Engström nu har presenterat är viktiga och nödvändiga och består i att Arbetsförmedlingen ska förbättra sina kontrollfunktioner samt att åtgärderna ska skärpas mot de arbetsgivare som missköter sig. Sedan är det viktigt att komma ihåg att de allra flesta arbetsgivarna är seriösa och tar detta på största allvar och gör detta på ett bra sätt. Det gäller både de offentliga och de privata arbetsgivarna. De når också upp till Arbetsförmedlingens ställda krav.

Socialdemokraterna försöker skapa en bild av att fas 3 är en återvändsgränd där människor tvingas jobba gratis, att en stor del av deltagarna lever på ekonomiskt bistånd och att deltagarna skulle ha en lägre ersättning i tredje fasen än i garantins tidigare faser. Det stämmer inte. Faktum är att så många som 94 procent av deltagarna får ersättning av Försäkringskassan upp till taket i a-kassan, och ersättningen som erhålls är densamma genom hela jobb- och utvecklingsgarantin.

Inte heller har regeringen skapat någon återvändsgränd. Uppgifter från Arbetsförmedlingen visar att nästan var tredje som lämnar fas 3 gör det för någon form av arbete. 350 personer lämnar nu varje månad fas 3 för ett reglerat arbete eller utbildning. Att dessa personer kommer tillbaka till arbete efter lång tid av utanförskap är förstås otroligt positivt för personerna själva och för samhället. Det ska vi aldrig glömma.

Det var snarare Socialdemokraternas gamla politik som var en återvändsgränd med ett antal Amsprogram som inte lyckades speciellt bra. Väldigt få kom ut i arbete. Vi söker nu en väg att gå från passivitet till aktivitet. Det är det som hela arbetslinjen går ut på. Det har visat sig att 136 000 fler personer har fått arbete på ett år. 60 000 fler unga har fått arbete, och det är 23 000 färre långtidsarbetslösa på ett år. Jag tycker att vi ska fortsätta på den inslagna vägen, inte minst för alla dem som står utanför så att de får en chans att få ett arbete och få en arbetsgemenskap.

Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Ylva Johansson började i högt tonläge och kallade arbetsmarknadsministern för prinsessan på ärten. Jag tänker att det var ett fint betyg. Om vi tänker på sagan *Prinsessan på ärten* kan vi konstatera att trots alla dessa madrasser, bolstrar och allt dun kunde prinsessan ändå känna att något skavde, att det var något som inte var bra. Det tar jag som ett fint betyg. Alliansen har fått betyget att vi är beredda att lyssna, att vi gör bra saker och att även det som är bra faktiskt kan bli bättre.

Ylva Johansson lovade också tio ärtor. Jag kan konstatera att när jag räknade fick jag det till två. Det kan vara en tydlig bild av leveranssäkerheten från det stora röda partiet.

Att allt är kasst och totalt värdelöst är den bild som Ylva Johansson försökte lägga in i sitt anförande. Inget är så bra att det inte kan bli bättre, men jag är också hundra procentigt övertygad om att det vägval vi har gjort, Centerpartiet och de andra allianspartierna, är rätt väg att gå när vi satsar på arbete, matchning och utbildningar, främst i det reguljära utbildningssystemet, praktik och lärlingsspåret, i stället för oppositionens samlade bild av högre skatt på arbete, friåret under benämningen utbildningsvikariat, mer arbetsförmedling, färre externa aktörer och mindre matchning. Jag är helt övertygad om att vi är på rätt väg.

Om vi tittar på prognoserna från när det var som allra svartast vet jag att det fanns siffror om 12 procents arbetslöshet. Tack vare en stabil regering och tack vare den arbetslinje som redan hade börjat genomföras när vi tog över från något som då kallades jobblös tillväxt har vi i dag möjligheten att stå på en siffra av 8,2 procents arbetslöshet. Det är alldeles för högt men bättre än vad som befarades.

I det arbetet som görs i jobb- och utvecklingsgarantin kan vi konstatera att under fas 1 och fas 2 är det sju av tio som lämnar arbetslösheten. Sex av dem går till jobb och övriga går till utbildning. Åtta av tio är nöjda med insatserna, medan det är bara sex av de tio unga som säger detsamma. Visst finns det förbättringsmöjligheter, men det stämmer inte överens med den bild som Ylva Johansson målar upp.

De som vänder sig till coacherna är ofta de som har behov av större stöd och kanske inte själva känner att de kommer att klara sig på egen hand utan behöver extra hjälp och stöd. I de rapporter jag får från jobbcoacher konstaterar de att många av dem som kommer till coacherna har lågt självförtroende, är nere i botten och tror inte att de ska få jobb över huvud taget.

Fyra av tio som har varit hos jobbcoacherna har jobb efter 90 dagar i coachning. Det är alltså fyra av tio av dem som trodde att det var totalt svart och totalt hopplöst. Men Ylva Johansson och oppositionen säger nej till att människor ska få självförtroendet tillbaka. Det tänker de inte medverka till. Det är inte någon viktig del i arbetsmarknadspolitiken.

Självklart måste vi lyssna på kritiken och fortsätta skärpa kraven på de externa aktörerna, precis som vi måste skärpa kraven på aktivitet hos Arbetsförmedlingen. Det är ingenting i de delarna där vi säger att allting är så bra att inget kan göras bättre.

Men vi måste också se till att komplettera alla andra delar som är viktiga för att vi ska ha en arbetsmarknadspolitik som fungerar. Många företag säger nu att det är svårt med matchning, att få tag i rätt personer.

När det gäller det är arbetsmarknadsutbildningen en liten, liten del. De reguljära arbetsmarknadssatsningarna är väl så viktiga.

Vi har gjort en reformering av gymnasieskolan. Vi har också sett till att stärka resurserna till yrkesvux. Och vi har sett till att vi har en yrkes-högskola där man mitt i arbetslivet faktiskt kan få en yrkesutbildning. Det stärker personer, men det stärker också arbetsmarknaden.

Med gymnasiereformen, lärlingsutbildningar och den lärlingsprov-anställning som vi också ska sjsätta under mandatperioden är jag helt övertygad om att just de grupper, som ungdomar tillhör, som i dag har väldigt svårt att komma in kommer att få bättre verktyg och bättre möj-ligheter att faktiskt ta sig in.

Återigen är det intressant att granska: Vad är alternativet? Är det högre skatt på arbete, utbildningsvikariat eller friår, eller vad de nu väljer att kalla det, mer arbetsförmedling, färre externa aktörer och mindre matchning till de här jobben?

Jag är övertygad om att den väg vi har valt är helt rätt. Vi ska lyssna in och se till att skärpa kraven och bli ännu bättre. Men med den arbets-marknadsutveckling som vi nu ser har vi en god medspelare, för inget av det här kommer att ske om vi inte har arbetsmarknadsutvecklingen med oss i rätt spår. Företagen går stärkta ur krisen och kan nu anställa igen. (Applåder)

Anf. 7 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att jag håller med Ylva Jo-hansson om att fas 3 inte skapar några jobb. Det gör inte heller jobb-coacherna. Jag håller med om att jobbcoacherna är ett skämt. Sverigede-mokraterna har varit emot jobbcoacherna från första början. Men ALU skapade inte heller jobb. Det gjorde inte plusjobben heller. Jag tror att vi måste konstatera att det kanske inte spelar någon jättestor roll vilka åt-gärder och modeller vi har för att få in folk från utanförskap på arbets-marknaden så länge det saknas jobb.

Grundproblemet består av en diskrepans mellan utbud på arbete och utbud på arbetskraft. Den diskrepansen är både kvantitativ – det vill säga antalet jobb ökar inte, fast befolkningen ökar och efterfrågan på jobb ökar – och kvalitativ. Matchningen har inte fungerat tillfredsställande.

Det här är inte ett problem som har uppstått med alliansregeringen de senaste åren. Det här är ett problem som vi har sett under ett par decen-nier i Sverige. Inte minst Socialdemokraterna är ansvariga för en utbild-ningspolitik där man under ett par decenniers tid eller tre decenniers tid, till och med, har prioriterat att alla ska tycka att det är kul i skolan och kunna gå ut med fullständiga betyg före att eleverna faktiskt lär sig någonting i skolan.

Vi kan också se att inte minst alliansregeringen inte riktigt har drivit en politik för att stimulera industrin. Den svenska industrin har haft en väldigt dålig produktivitetsutveckling internationellt sett. Och vi har sett en energipolitik även under alliansregeringen som inte heller den är bra för industrin.

Kärnan i den svenska exporten består ändå av processindustrin, som är väldigt energiintensiv. Vi borde för länge sedan ha satsat på kärnkraft för att få en stabil och billig tillgång på el. I dag har vi höga elpriser. I

dag satsar vi på energialternativ som kommer att kräva reglerkraft, vilket gör att det blir både opålitligt och dyrt i längden.

Om vi tittar på arbetslösheten, som den ser ut, kan vi se några strukturella fenomen. Vi kan se att ungdomar är en grupp som har väldigt svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Det beror så klart bland annat på att vi är dåliga på att skapa nya arbetstillfällen i Sverige, men det beror också på systemfel. Det beror på att det finns höga inbyggda trösklar i den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Sverigedemokraterna var det första partiet i den här församlingen som förespråkade just en ny anställningsform för lärlingar. Vi är tack samma över att regeringen tog till sig vårt förslag och implementerade det i sitt valmanifest i slutet av valrörelsen. Det kan komma att göra skillnad på lite sikt.

Ett annat stort problem som ett par personer redan har adresserat i dag är att det finns ett stort utanförskap bland dem med utländsk bakgrund. Det är svårt att få in invandrare på arbetsmarknaden. Det är svårt för invandrare att komma in på arbetsmarknaden. I grunden är det här framför allt en konsekvens av en vidlyftig massinvandring. Vi har inte förmått skapa nya jobb. Självklart blir det då problem när man samtidigt har en väldigt stor invandring av människor som av naturliga skäl saknar nätverk, sociala kontakter och kontakter inom näringslivet. Det blir svårt att få jobb, helt enkelt.

Man försöker tackla det här problemet från regeringens sida bland annat genom att diskriminera svenskar med modeller som instegsjobben, som gör det dyrare att anställa någon som har svensk bakgrund än någon som har kommit hit de senaste åren. Nu har man även aviserat nystartszonerna, som gör att de förorter, framför allt, i storstäderna i Sverige där det bor lägst andel svenskar ska få stora skattelättnader.

Alliansen talar gärna om sysselsättningsutvecklingen i absoluta tal. Man talar om att det är 100 000 fler personer sysselsatta nu än för fyra år sedan. Det må stämma. Men det intressanta vore kanske att ställa sig frågan: Hur ser det ut med sysselsättningsgraden? Hur hög andel är sysselsatta av dem som är i arbetsför ålder? Där ser det inte lika ljus ut, och det beror just på det problem som jag nyss adresserade.

När vi har en befolkning som har ökat med 200 000 under de senaste fyra åren, som en konsekvens av en hög invandring, duger det inte att 100 000 fler är sysselsatta i dag. För det innebär fortfarande en minskning av sysselsättningen, procentuellt sätt.

Det här är ett fenomen som vi också har sett under en längre period. De senaste 30 åren har sysselsättningsgraden sjunkit, från 80 procent till nu nästan 70 procent. Det är en ökning av icke sysselsatta med uppåt 50 procent under samma period.

En sverigedemokratisk politik hade lett till en högre sysselsättningsgrad, inte minst vår invandringspolitik. Regeringen har valt en väg. Man har valt Miljöpartiets väg. Man söker stöd från Miljöpartiet. För något år sedan senast gällde det nya regelverk för arbetskraftsinvandring där man slopade behovsprövningen. Man söker stöd för diskriminering av svenskar genom modeller som ska kvotera in invandrare.

Jag tror att regeringen borde fråga sina egna väljare: Är det den här vägen man vill gå? Eller hade man hellre sett en väg för jobben, en väg där man kanske hade kombinerat detta med en ansvarsfull invandringspolitik? Om man är intresserad av det senare alternativet är i alla fall vår hand fortfarande utsträckt.

Anf. 8 JOSEFIN BRINK (V):

Fru talman! Det kan vara på sin plats att påminna om hur det lät inför valet 2006. Då gjorde allianspartierna ett stort nummer av att man skulle bryta utanförskapet. Sverige hade gömt undan de arbetslösa i förtidspensioner och Amsåtgärder. Folk levde på bidrag, och folk hade låtsasjobb. Nu skulle människor i stället få riktiga jobb, fick vi höra.

När vi hör på arbetsmarknadsministern och de andra borgerliga företrädarna kan man nästan få intrycket att den här politiken har varit lyckad och framgångsrik. Därför skulle jag vilja kolla lite på hur facit ser ut efter fyra år.

Vi kan börja med förtidspensioneringarna. Antalet förtidspensionerade unga har ökat med 50 procent sedan den borgerliga regeringen tillträdde. Betydligt fler unga sorteras alltså ut från arbetsmarknaden genom förtidspensioneringar i dag än 2006.

Sedan gäller det bidragen. Försämringarna i a-kassan har lett till att bara 40 procent av de arbetslösa över huvud taget får a-kasseersättning i dag. Det är en halvering jämfört med 2006. Det innebär att betydligt fler arbetslösa i dag är hänvisade till bidrag för sin försörjning.

Långtidsarbetslösheten är nästan dubbelt så hög som 2006.

Om vi tittar på sysselsättningen ser vi att den har sjunkit kraftigt. Särskilt allvarligt är det att gapet mellan kvinnors och mäns sysselsättning har ökat så att det är det största på 20 år, vilket är ett väldigt stort bakslag för jämställdheten.

Om vi tittar på de så kallade Amsåtgärderna kan vi konstatera att antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program har fördubblats sedan 2006. I stället för att ta bort Amsåtgärderna har regeringen låtit dem explodera i antal.

Men det är inte bara det, utan åtgärderna har också ändrat karaktär. De gamla åtgärderna har ersatts med nya så kallade jobbgarantier. Dessa garantier har redan hunnit granskats av flera oberoende instanser. Slutsatserna är entydiga och ganska nedslående: De här programmen har väldigt lite meningsfullt innehåll för deltagarna.

Inte ens hälften så många arbetslösa erbjuds i dag arbetsmarknadsutbildning om man jämför med 2006. Regeringens mångmiljardsatsning på jobbcoacher har visat sig vara helt bortkastad. Det har till och med visat sig att de som har haft en jobbcoach har haft lite sämre chans att få ett jobb än de som inte har haft någon alls. Det kanske i och för sig inte är så förvånande med tanke på vad vi har hört om hur det ser ut hos vissa av de här jobbcoacherna, där det handlar om rena kvacksalveriet i många fall. Det är ytterst tvivelaktigt om de här personerna över huvud taget har någon kompetens att hjälpa arbetslösa.

För en stor och växande grupp har inskrivningen hos Arbetsförmedlingen bara blivit en lång väntan på att hamna i regeringens slutstation, den så kallade fas 3. Jag vågar påstå att det är den i särklass sämsta arbetsmarknadsåtgärden som vi haft i Sverige i modern tid. I Alliansens

Sverige tvingas i dagsläget ungefär 25 000 personer arbeta heltid bara för att få behålla sitt arbetslöshetsunderstöd. Det är en typ av oavlönat tvångsarbete som vi inte har haft i Sverige sedan 1930-talet.

Men det finns naturligtvis vinnare på den här politiken. Jobbcoach-företagen med allehanda schamaner och healare har kunnat tjäna bra med pengar på de uppdrag man har fått. Ett antal uppenbart oseriösa arbetsgivare har lockats att ta emot fas 3-deltagare, eftersom de får 5 000 kronor i månaden i ersättning för varje deltagare de tar emot.

Så gott som dagligen hör vi vittnesmål om människor i fas 3 som upplever hur de blir utnyttjade som gratis arbetskraft, att de borde ha haft en anställning i stället. Ibland sitter de i stället bara av tiden, medan pengarna tickar in hos företaget.

Vilka dessa företag är, hur många personer de får betalt för och hur mycket pengar de därmed tjänar får vi inte veta, för de uppgifterna har sekretessbelagts av Arbetsförmedlingen. Några av dem känner vi ändå till, eftersom en del deltagare i fas 3 har varit modiga nog att berätta om missförhållandena i medierna och kritiserat dem. Då har de i sin tur drabbats av bestraffningar av företagen och ibland också av Arbetsförmedlingen. De har utestängts från sina platser och belagts med munkavle.

Man kan konstatera att de långtidsarbetslösas medborgerliga rättigheter inte är särskilt mycket värda i Alliansens Sverige.

Sammanfattningsvis kan vi alltså konstatera att regeringens arbetslinje har lett till fler, inte färre, förtidspensionerade unga. Den har lett till fler, inte färre, långtidsarbetslösa och till mindre effektiv hjälp från Arbetsförmedlingen. Det är fler personer i arbetsmarknadspolitiska program men med väldigt lite innehåll, och vi har fått en helt ny kategori oavlönade låtsasjobb. De arbetslösa har blivit fler, de har blivit fattigare och betydligt fler är i dag beroende av bidrag för sin försörjning.

Man frågar sig om detta facit är i linje med vad Alliansen hade tänkt sig, och det är lite så det låter här i dag. Eller tycker regeringen att det kanske finns anledning att tänka om och vara lite självkritisk på någon punkt?

(Applåder)

I detta anförande instämde Marianne Berg och Lena Olsson (båda V).

Anf. 9 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Fru talman! Att ha ett arbete är viktigt, både ur försörjningssynpunkt och för självkänslan och egenmakten att styra över sitt eget liv. Att ha ett arbete är en viktig del i människors välbefinnande.

Arbetslösheten innebär en riskfaktor för såväl den psykiska som den fysiska hälsan. Arbetslöshet är slöseri med mänskliga resurser, och därför är full sysselsättning ett viktigt politiskt mål för oss kristdemokrater.

Ett rimligt synsätt är att människor ska kunna arbeta 100 procent av sin förmåga. Regeringens mål är därför också full sysselsättning och ett fortsatt minskat utanförskap.

Det som är viktigast när det gäller att skapa jobb är att det finns de som startar företag, som driver företag, som utvecklar företag och anställer människor och betalar skatt. Det är faktiskt det enda sättet att finansiera välfärden. Utan fungerande företag och utan fungerande näringspoli-

tik som gör det möjligt för sunda och växande företag blir det bara nedskärningar att fördela.

Dagens stora framgångsrika företag har en gång varit små, men de har vågat växa, och de har också getts förutsättningar att växa. Det privata näringslivet är förutsättningen för den viktiga offentliga sektorn och för en framgångsrik arbetsmarknadspolitik.

Studerar man Arbetsförmedlingens rapport över arbetsmarknadspolitiska program och insatser finner man att det finns drygt 20 olika åtgärder. Det handlar om olika program med aktivitetsstöd. Det finns olika möjligheter till arbete med stödformer. Tillsammans är det drygt 20 åtgärder som finns för att sänka trösklarna och för att hjälpa människor in på den svenska arbetsmarknaden.

Jobbskatteavdraget som alliansregeringen införde tillsammans med flera viktiga näringspolitiska åtgärder har varit framgångsrikt i kampen för fler jobb. Arbetslinjen är viktig. Det ska löna sig att arbeta, som också Mona Sahlin mycket klokt uttryckte det i ett tal efter valet.

Trots detta vill Socialdemokraterna och oppositionen höja skatterna för alla som arbetar och samtidigt återinföra plusjobben. Detta är ingenting annat än att gå in i en återvändsgränd. Plusjobben var ingen höjdare. De gav ingen rätt till a-kassa eller LAS, och det var dessutom bara två veckors uppsägningstid. Sammanlagt ledde de fram till 20 000 jobb.

Lägg därtill Socialdemokraternas negativa inställning till RUT-reformen som varit så framgångsrik, där tre fjärdedelar av de anställda kom direkt från arbetslöshet. Det är lite märkligt att ha en så negativ inställning till åtgärder som har varit så framgångsrika.

Regeringens jobb- och utvecklingsgaranti har varit och är viktig för många som ett viktigt steg ut i det öppna arbetslivet. Vi gläder oss naturligtvis åt att 70 procent lämnar jobb- och utvecklingsgarantin innan fas 3 och att 19 procent av deltagarna har kunnat lämna fas 3. Vi gläder oss över Arbetsförmedlingens februarisiffror, men självfallet är vi inte nöjda. Vi vill mer.

Vi ser positivt på Arbetsförmedlingens utvecklingsarbete som avser jobb- och utvecklingsgarantin i syfte att förbättra kvaliteten på aktiviteterna inom programmen och att öka möjligheterna att erbjuda fler personer arbetsplatsförlagda aktiviteter.

Ett generellt problem med att utvärdera jobb- och utvecklingsgarantin är att det inte finns någon kontrollgrupp att jämföra med. Vi kan inte experimentera med en grupp långtidsarbetslösa som inte får någon hjälp alls för att mäta mot. Det går inte. Det vore etiskt oförsvarbart.

Det vi dock vet och har sett av utvärderingen av deltagarnas egen bild av programmen är att 78 procent är mycket eller ganska nöjda med innehållet i åtgärden.

Samtidigt visar undersökningar att knappt hälften av deltagarna anser att tiden i jobb- och utvecklingsgarantin inneburit att deras chanser att hitta ett arbete har ökat. Även här finns det skäl att lyfta fram de kompletterande aktörerna.

Deltagare som har varit hänvisade till kompletterande aktörer har en högre aktivitetsgrad, har sökt fler arbeten och har en tätare kontakt med sin handledare jämfört med deltagare som har befunnit sig i Arbetsförmedlingens egen regi. Det är en viktig bild att dela med sig av.

Dessutom ska vi naturligtvis säga att medierna har visat på att det finns aktörer som har gått över gränsen för vad som är acceptabelt. Sådant ska naturligtvis stävjas.

(Applåder)

I detta anförande instämde Roland Utbult (KD).

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag är glad att Ylva Johansson håller med mig och regeringen om att det går bra för Sverige. Det förbryllar mig att det inte finns någon form av insikt i att det kanske har att göra med att regeringens politik på det här området har varit framgångsrik och avgörande, vågar jag säga. Jag tror att även Ylva Johansson kanske kan hålla med om det innerst inne.

Med detta sagt vill jag också säga att vi är långt ifrån nöjda. Som jag sade i mitt inledningsanförande är jag inte nöjd förrän alla som kan arbeta också har möjlighet att göra det, framför allt de grupper som är extra problematiska, där vi måste göra ännu mer. Det är de som är långtidsarbetslösa, funktionshindrade personer med nedsatt arbetsförmåga, ungdomar och utrikes födda.

Resultatet av regeringens politik talar också sitt tydliga språk när arbetslösheten sjunker i Sverige och när sysselsättningen ökar. Vi har färre långtidsarbetslösa i dag än för ett år sedan, 23 000 färre personer. Men det finns många utmaningar kvar.

Vi har en bred jobbpolitik med jobbskatteavdrag, med satsning på forskning och utveckling, med en reformerad skola som på sikt kommer att förbättra förutsättningarna för varje barn och ungdom, med en bra näringspolitik och med stabila socialförsäkringar.

När vi pratar om gruppen unga kan jag säga att jag tror att det är viktigt med den halvering av arbetsgivaravgifter som regeringen har infört. Det blir billigare att anställa ungdomar som har liten erfarenhet. Vi har höjt studiemedlen för de ungdomar som har lämnat skolan utan godkända betyg. Vi satsar på folkhögskola. Vi satsar på ett lärlingssystem inom skolan och i arbetslivet. Vi förbättrar länken mellan skola och arbetsliv. Även yrkeshögskola och yrkesvux är viktiga satsningar.

Det är också viktigt att poängtera att reformerna när det gäller kompletterande aktörer har haft effekt. Jag vågar hävda att jobbcoachning i Arbetsförmedlingens regi och externt har haft betydelse. Jag vet inte hur många av er som någon gång har varit arbetslös eller stått mellan jobb, som vet hur pass liten man kan känna sig när man har sökt många jobb och fått nej, när självförtroendet sjunker ned i skorna, när ingen tror på en, när man själv tror att man ingenting har att tillföra. Då är det oerhört betydelsefullt att få prata med någon, att få stöd av någon som kan se ens förtjänster och möjligheter. Jag tror att alla de personer som har varit i den situationen kan känna igen sig i att man behöver mycket stöd och hjälp.

Det är också viktigt, som har poängterats, att de insatser vi gör ska ha hög kvalitet. Varenda satsad skattekrona ska hjälpa människor att komma i jobb. Vi ska ha skärpta kontroller på alla aktörer, även på Arbetsförmedlingen, så att de använder resurserna på ett klokt sätt. Där kan vi göra mer. Det har jag också varit tydlig med. Men det är inte så som opposit-

ionen hävdar att one size fix all, det vill säga att den enda lösningen är en statlig arbetsförmedling. Jag tror att det behövs en mängd olika aktörer i samhället för att hjälpa de många arbetslösa som finns.

Vi har tittat på de omställningsavtal som parterna har använt framgångsrikt, där man inom systemet mellan Svenskt Näringsliv och LO har upphandlat kompletterande aktörer, externa företag. Det har varit oerhört framgångsrikt. Det är en modell som används här i Sverige och som används i många andra länder. Det ska vara seriösa aktörer. Det ska vara bra kontroll. Det ska vara sanktioner för dem som inte sköter sig. Men de 26 000 personer som har fått ett jobb genom den hjälpen tror jag har bara positivt att säga.

Mina frågor till Socialdemokraterna är: Vad vill ni? Vad är er arbetslinje? Ni vill höja skatterna på arbete. Ni vill ta bort matchningsstödet när det behövs som allra mest. Ni är nu kritiska mot nystartsjobben också, där 40 000 har fått ett riktigt jobb. Ni vill höja skatterna för vanligt folk. Vad är er arbetslinje? Vad är ert recept för att komma ännu längre? Det vill jag gärna lyssna mer på.

(Applåder)

Anf. 11 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Vår arbetsmarknadspolitik är inte one size fix all och det är inte heller one coach fix all. Vår arbetsmarknadspolitik och jobbpolitik kan sammanfattas i tre prioriteringar. Det är utbildning, utbildning och utbildning. Men det är olika former av utbildning.

Det handlar i första hand om en höjd kvalitet i undervisningen i grundskolan och gymnasieskolan. Kvaliteten i undervisningen sjunker just nu dramatiskt i svensk skola. Allt fler barn och ungdomar får inte de kunskaper de behöver. Även den generella kunskapsnivån sjunker i dag i skolan. Det är oerhört allvarligt och måste prioriteras.

I andra hand handlar utbildning om omställning och utveckling. Det handlar om vuxenutbildning, om yrkesutbildning, om kompetensutveckling i arbetslivet, om utbildningsvikariat och om andra former för att komma vidare i sitt yrkesliv, kanske också till ett annat jobb eller en annan bransch.

I tredje hand handlar utbildning om spetsutbildning, forskning och utveckling. Sverige är för litet för att ha den beröringsskräck mellan staten och näringslivet när det gäller kvalificerad forskning och utveckling som regeringen har.

Det är huvuddelarna i vår jobbpolitik. Men vi kräver också att man omedelbart gör förändringar i den arbetsmarknadspolitik som nu gäller. Då handlar det om att investera i utbildning, som jag har sagt, men det handlar också om att ändra reglerna i fas 3 så att man tillåter människor att gå en utbildning och att få ha kontakt med sin arbetsförmedlare.

Kontrollera alla arbetsgivare i fas 3 så att vi får stopp på missbruket av människor och resurser. Sätt stopp för utnyttjandet av nystartsjobb för dem som redan är fast anställda på arbetsplatsen. Det är väl självklart att det ska ändras. Ställ krav och certifiera jobbcoacherna för att sätta stopp för det geschäft som vi har sett. Ersätt fas 3 med plusjobb och utbildningsvikariat så att människor får en riktig lön och avtalsenliga villkor. Stoppa den lönedumpning och det skamlösa utnyttjande som kan ske av utländsk arbetskraft genom att göra jobberbjudandet bindande, genom att

ha kontroll av de arbetsgivare som finns och genom att ha en vandelsprövning av arbetsgivarna. Och ge Arbetsförmedlingen resurser så att den anställda personalen kan göra det jobb som de vill göra för att hjälpa arbetslösa in på arbetsmarknaden och till de jobb som faktiskt finns, där man nu frågar och ropar efter arbetskraft.

Regeringen har förvandlat arbetsmarknadspolitiken till en lekstuga. Jag ser det som en del av regeringens konsekventa linje att gå mot lägre löner och otryggare anställningsvillkor. När man genom arbetsmarknadspolitiken ser till att 25 000 personer ska ut och jobba gratis, många också göra reguljära arbetsuppgifter, är det klart att det påverkar villkoren på arbetsmarknaden och leder till en lönepress nedåt också för andra på arbetsmarknaden.

Jag tyckte att det Mehmet Kaplan sade tidigare var väldigt bra, att arbetslösheten, Hillevi Engström, inte är något slags karaktärsfel hos individen som man kan coacha bort. Arbetslösheten är ett samhällsproblem och det är du och regeringen som är ansvariga för att lösa det. Jag tycker att det är förskräckligt att höra hur du beskriver de arbetslösa som grupper med stora svårigheter. De som är arbetslösa är kvinnor och män precis som du och jag. Det är kvinnor och män som har barn, som har ansvar, som har resurser och som inget hellre vill än att arbeta och försörja sig med eget arbete. Det är din uppgift att genom arbetsmarknadspolitiken ge dem de förutsättningarna.

(Applåder)

Anf. 12 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Om vi tittar närmare på vad som har sagts från talarstolen från företrädare för Alliansen låter det nästan som den andra delen av devisen som börjar med att man är stolt men inte nöjd. Den börjar krypa fram här.

Jag förstår inte riktigt vad det är man är så glad över. Man redovisar ett antal siffror, och man gläder sig åt att 19 procent skulle lämna fas 3. Jag vet inte om det var rätt siffra jag hörde; det låter väldigt lite. Samtidigt ser vi ett annat problem. Hur är det, finns det några alternativa utvecklingslinjer eller är detta en naturlag? Är detta någonting vi måste vänja oss vid?

Det har tidigare talats om två-tredjedels-samhället. Tack och lov är arbetslösheten nere på 8 procent. Precis som vi från oppositionens sida inte skyllde de extremt höga arbetslöshetssiffrorna med grund i lågkonjunkturen i världsekonomin enbart på Alliansen tycker inte jag att Alliansen ska ta åt sig hela äran av det som har hänt när det gäller den relativa uppgång som har skett.

I förra veckan såg vi att några ungdomar hade anordnat en manifestation mot ungdomsarbetslösheten, denna viktiga ingång till långtidsarbetslöshet, här utanför riksdagen. Det var en tjej som hade blivit väldigt illa behandlad av en snabbmatskedja. Jag ska inte uppge namnet på den. Hon hade en tandborste i handen, och flera ungdomar hade slutit upp.

Tjejen hade jobbat på snabbmatskedjan i flera år, och när hon en gång valde att säga emot kraven på att stämpla ut och inte få betalt fastän hon var på jobbet fick hon gå och rengöra herrtoaletten med en tandborste. Är det inte denna typ av frågor arbetsmarknadsministern borde titta närmare på? Är det inte detta som gör att många faktiskt känner en misstro mot

det som har blivit ett samhälle där det vi kallar utanförskap faktiskt skrämmer väldigt mycket? I praktiken har man gett väldigt mycket makt åt företagen.

Hillevi Engström tog upp att man har sänkt arbetsgivaravgiften för unga. Det kan vara en väg att gå, och jag är den första att medge att man måste pröva många olika metoder. Varje sten måste vändas. Men denna typ av skattesänkningar har gjort att snabbmatskedjan som tjejen hade jobbat på fick en skattesubvention på nästan 40 miljoner kronor under 2009, enligt de siffror vi har för handen.

Under denna tid anställde man 89 nya personer. Det gör en snittkostnad på över 400 000 kronor per heltidstjänst. Då räknar man också alla 89 nya tjänster som resultatet av just nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga. För dessa pengar kan mycket göras. Man kan anställa nya lärare. Man kan börja rusta upp miljonprogrammen. Det kanske är en liten början. Miljoner låter inte mycket, men om man går år efter år på denna typ av subvention blir det mycket. Jag vet inte om det är så att storföretag ska dra nytta av detta.

Miljöpartiet har tidigare lyft fram att man om en arbetslös ungdom ska anställas kanske bör ta bort hela arbetsgivaravgiften. Flera olika förslag bör alltså vändas och vridas på, och vi vill höra arbetsmarknadsministern fundera lite kring de ungdomar som råkar illa ut.

(Applåder)

Anf. 13 HANS BACKMAN (FP):

Fru talman! I debatten om arbetsmarknadspolitiken finns det en tendens hos oppositionen att måla i princip allting i svart. Det kom lite positiva saker från Miljöpartiet på sluttampen, och det var skönt att höra.

Däremot blir det en lite märklig bild när internationella bedömare sedan säger att Sverige är en tigerekonomi och att vi har lyckats väldigt bra i jämförelse med i stort sett alla andra länder. Det är klart att orsaken till det kan vara att regeringen har gjort en hel del bra saker – samtidigt som det förstås finns mycket mer att göra.

Det är lite konstigt också att man från Socialdemokraternas sida vill återinföra plusjobben samtidigt som man är arg på nystartsjobben, som faktiskt har gett en effekt i form av dubbelt så många jobb som plusjobben. Det känns som en ganska dålig väg att gå. Vår ambition i Alliansen är att ständigt förbättra möjligheterna för rätt person att hamna på rätt plats på svensk arbetsmarknad. Det är huvudsyftet. När jobbchanserna nu ökar är det viktigt att fortsätta satsa på aktiva insatser för att människor ska komma tillbaka i arbetsgemenskap.

Jobbcoacherna, som man också är arg på, är ett sätt att göra det. De kartlägger nämligen tillsammans med den arbetslöse vilka jobb som kan vara lämpliga att söka, och de ger vägledning till den arbetslöse i ansökningsprocessen. Det är nämligen så att ensam sällan är stark. En mångfald av aktörer är nödvändigt för att möta framtidens utmaningar. Det tror jag att i stort sett alla är överens om, utom möjligen oppositionens företrädare här i dag.

Enligt en resultatrapport från Arbetsförmedlingen uppger också åtta av tio deltagare att deras jobbcoach hade rätt eller delvis rätt kompetens. Åtta av tio deltagare är nöjda med insatsen. Det känns lite annorlunda än den bild oppositionen ger av jobbcoacherna. Resultatbilden för externa

*Aktuell debatt:
Arbetsmarknads-
politiken*

jobbcoacher för 2010 är tydlig: 26 000 personer har fått ett arbete genom en extern jobbcoach det senaste året. 38 procent av deltagarna hade någon form av arbete 90 dagar efter avslutad insats.

Institutet för arbetsmarknadsutveckling, IFAU, har också presenterat rapporten *Vad gör de i jobbgarantin för unga?* Slutsatser i rapporten var att de som deltog i aktiviteter hos kompletterande aktörer till Arbetsförmedlingen gjorde mer. De sökte till exempel fler jobb och träffade sin handledare oftare än deltagarna hos Arbetsförmedlingen, och deltagarna var överlag positiva till såväl aktiviteter som kontakter med handledare och förmedlare. Deltagare hos kompletterande aktörer var mest positiva.

Forskning visar också att hög sökaktivitet är det i särklass viktigaste för att komma i arbete. Syftet med jobbcoachning är att upprätthålla sökaktiviteten genom att stötta arbetslösa personer att bli mer motiverade och duktiga på att söka jobb. Visst är alltså satsningen på jobbcoacher positiv. Drygt 50 000 personer, sammanlagt, har fått en anställning efter avslutad coachning på Arbetsförmedlingen och hos externa jobbcoacher.

Satsningen på coachning är en ganska ny åtgärd, och den infördes mitt under den internationella finanskrisen. Nya reformer har alltid barnsjukdomar – det ska vi vara öppna och erkänna – och därför följer vi nu utvecklingen för att se vad som kan behöva förbättras och eventuellt förändras. Arbetsförmedlingen har också fått i uppgift att stärka kontrollen av de oseriösa aktörerna. De ska bort.

Jag vill ändå säga att även om huvudansvaret för arbetsmarknadspolitik också framöver kommer att ligga hos Arbetsförmedlingen måste vi bli bättre på att ta till vara den kompetens som finns hos olika företag. Externa jobbcoacher har bevisligen gjort en viktig insats för många arbetssökande. Att säga till dem att detta inte är bra och att de ska bort tror jag att många skulle reagera ganska starkt på när de faktiskt har fått en bra hjälp och har fått komma in i arbete. Sådana saker ska vi inte ta bort. Att som oppositionen vilja ta bort samtliga jobbcoacher i ett läge där vi behöver aktiva insatser som mest, när jobben börjar komma, är för mig helt fel väg att gå.

(Applåder)

Anf. 14 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att tacka Mehmet, som från talarstolen gav uttryck för att finanskrisen 2008 inte var regeringens fel. Jag vet inte om det var första gången vi inte hade hela skulden i den delen, men det är inte långt ifrån.

Självklart är det också så att vi inte har hela äran av att ekonomin har vänt. Däremot spelar det givetvis roll att vi har rätt verktyg på plats när det vänder för att också stärka de positiva trender som finns på arbetsmarknaden, och att vi finns med och gör rätt saker – till skillnad från vad jag bedömer att oppositionen har på plats.

Vi har slängt oss med mycket siffror i debatten i dag. Det kan vara helt omöjligt för alla att ta in, för det låter från den ena sidan som att det är katastrof och från den andra sidan som att allting är bra. Sanningen brukar finnas någonstans där mitt emellan – statistik kan man läsa på många olika sätt. Sysselsättningsmålet är ett intressant mätinstrument som den gamla S-regeringen hade med sig väldigt länge men till slut gav upp och inte längre siktar mot. De började aktivt förtidspensionera eller

gömma i åtgärder dem man inte klarade av att möta med arbetsmarknadspolitik.

Man kan konstatera att finanskrisen slog till med rejäl kraft och satte fart på en lågkonjunktur som redan hade börjat så smått, och vi hade också strukturella kriser i Sverige. Innan vi gick in i det skedet var vi för första gången sedan 90-talskrisen uppe på en sysselsättningsnivå på över 80 procent.

Där befinner vi oss inte nu, men målet är att vi faktiskt ska ta oss tillbaka – inte mot detta som en enskild målsättning, men precis som alla alliansföreträdare har upprepat vid varje tillfälle vi står i talarstolen har vi en målsättning att alla som kan och vill ska jobba utifrån sina förutsättningar så mycket det bara går. Där ska vi finnas med och stötta och hjälpa.

Arbetsmarknadspolitikerna är inte ett enskilt område helt och hållet för sig själv, utan den samspekar med många andra olika områden. Därför är det intressant att fundera på de olika alternativen som stöter samman här i talarstolen.

Vi kan konstatera att vi gör lite olika vägval. När vi pratar om arbetsgivaravgifter för ungdomar tycker vi att det är bra med en sänkning. De andra vill höja. Även om Mehmet Kaplan öppnade för att man kanske skulle ta bort den helt och hållet, är det ändå en fördubbling som ligger i budgetförslaget.

RUT och ROT har varit viktiga för arbetsmarknaden och sett till att det blir fler i arbete. Vi vill ha kvar och förstärka den delen och ser en positiv utveckling på arbetsmarknaden med de här åtgärderna, medan oppositionen vill ta bort RUT men inte ROT – en spännande fråga i sig.

Vi har bytt ut plusjobben till nystartsjobb. Vi ser till att det finns möjlighet till riktiga jobb på hela arbetsmarknaden och har genomfört en sänkning av arbetsgivaravgiften. Det har blivit 40 000 jobb jämfört med plusjobben som inte hade den ingången på arbetsmarknaden.

Vi kan också konstatera att vi har vänt trenden med förtidspensioneringar. Det finns fortfarande mycket kvar att göra där, speciellt bland de unga, men vi har vänt trenden. Vi har också skapat möjligheter och öppningar för fler som har fått förtidspension att faktiskt komma tillbaka i arbete.

Vi har fler verktyg i verktygslådan på arbetsmarknadsområdet. Det tror jag är oerhört viktigt, för en enda åtgärd kan inte lösa allt.

Sedan kan jag bara konstatera att Ylva Johansson efterlyser utbildning, utbildning och utbildning. Vilken tur att det blev en alliansregering redan 2006 och att vi fick fortsätta 2010, för det är precis det fokus vi har.

(Applåder)

Anf. 15 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Vi har nu hört fem anföranden från De rödgröna, som i totalt 20 minuter har ägnat sig åt att såga regeringens jobbpolitik. Men, fru talman, egna förslag och åtgärder tycker jag lyser ganska mycket med sin frånvaro. Då räknar jag inte ens med när Ylva Johansson, som egentligen är den forna ambassadören för flumskolan, talar om att öka kunskapsinriktningen. Det är lite sent in på banan, men det är klart att vägen

från ett kommunistparti till en marknadsanpassad jobbpolitik är ganska lång.

Som sagt, det är ingen större skillnad på ALU, jobbcoacher och plusjobb. Vi skapar inte jobb genom att tricksa omkring med de arbetslösa. Det är inte det som löser kärnan till problemet.

Vi måste göra det mer attraktivt att driva företag i Sverige, göra det mer attraktivt att anställa, och det finns flera metoder för att komma dit. Ett steg på rätt väg är som sagt skolan. Och där vill jag i alla fall ge Alliansen en halv stjärna i kanten för att man är inne på rätt väg mot en kunskapsskola. Även om det är långt kvar att gå blir det en liten stjärna i alla fall.

Jag vill också ge en stjärna för att man har tagit efter Sverigedemokraternas politik när det kommer till lärlingsprovanställningar. Jag är övertygad om att det här är en reform som ganska markant kommer att fila ned tröskeln in till arbetsmarknaden för unga.

Låt oss hoppas att regeringen fortsätter att ta efter Sverigedemokraternas politik. Låt oss hoppas att man vågar satsa mer på grundforskning, inte minst i syfte att öka den svenska produktiviteten och då inte minst inom basindustrin. Låt oss också hoppas att man vågar satsa på kärnkraften, så att vi får tillgång till billig och stabil el, som processindustrin är i så starkt behov av. Låt oss också hoppas att man vågar återinföra en behovsprövad arbetskraftsinvandring, så att vi när det saknas kompetens i Sverige åtminstone tillfälligt kan ta hit arbetskraft utifrån, utan att för den skull, som med dagens regelverk, riskera att utsätta den svenska arbetsmarknaden för lönedumpning när vi tar hit arbetskraft som egentligen inte har någon kompetens som saknas i Sverige – ett land som redan har hög arbetslöshet. Låt oss också hoppas att man förr eller senare kommer att våga göra gemensam sak med Sverigedemokraterna och slopa massinvandringspolitiken, som enligt utredning efter utredning är oerhört kostsam. Det här är resurser som vi skulle kunna använda till välfärden, vilket i sig skapar nya arbetstillfällen, men också till generella skattelättnader som gör det mer lönsamt att arbeta och till stimulansåtgärder för småföretagen.

Jag vill återigen vända mig till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström. Vår hand är utsträckt. Sluta sukta efter en rödgrön kompromisspolitik! Ta vår hand i stället, så kan vi verka för en riktig jobbpolitik som sker i kombination med en ansvarsfull invandring.

Anf. 16 JOSEFIN BRINK (V):

Fru talman! Som vi kan konstatera står Alliansen fast vid att huvudlinjen för att fler ska få jobb är att undergräva de arbetslösas ekonomi och värdighet. Vi i Vänsterpartiet tror inte på det receptet. Vi tror att människor vill jobba. Vi tror att människor vill göra rätt för sig och ta ett jobb om de bara får en rimlig chans att göra det.

Det allra mest tragiska med dagens situation är att samtidigt som hundratusentals svenskar går arbetslösa finns det massor av arbetsuppgifter som behöver utföras men som inte blir utförda.

Vi har en skriande brist på bostäder i nästan hela landet. Vi har ett tågnät som håller på att kollapsa på grund av dåligt underhåll och för få spår. Vi har en hotande klimatkris som vi måste avvärja med stora satsningar på energieffektivisering och utveckling av ny teknik och nya in-

dustriprodukter. Och i skolan, sjukvården och omsorgen sliter de anställda ut sig på underbemannade arbetsplatser. Framför allt är det kvinnor som jobbar där.

Det finns massor av jobb som behöver utföras, och som regeringen skulle kunna sätta i verket och omvandla till arbetsplatser för människor. Men regeringen vill ju inte satsa på framtiden, på bostäder, på klimatomställning och på välfärden. Regeringen vill sänka skatter och sänka löner och hoppas sedan på att en och annan ska få jobb om det blir lite billigare att anställa.

Då blir det logiskt att arbetsmarknadspolitikens främsta syfte är att se till att pressa de arbetslösa så att de blir beredda att ta nästan vilket jobb som helst till vilken lön som helst, bara de slipper flåshurtiga coacher eller förnedring i fas 3. Det blir ett slags arbetsmarknadspolitik som framför allt syftar till avskräckning. Man ska vara så rädd för det obehag som drabbar en i regeringens olika program att man är beredd att ta lågavlönade jobb med dåliga villkor.

Vi i Vänsterpartiet tänker annorlunda. Vi tycker att människor ska ha meningsfulla jobb med löner som det går att leva på och bra arbetsvillkor. Därför vill vi i stället investera i riktiga jobb och utforma arbetsmarknadspolitik efter arbetsmarknadens behov och de behov som de arbetssökande har av att kunna få riktiga och viktiga jobb.

Vi vill att färre arbetslösa ska tvingas att leva på bidrag och i stället få möjlighet att få a-kasseersättning. Vi vill att fler arbetslösa ska få möjlighet att utbilda och omskola sig. Därför vill vi satsa på ett brett spektrum av många olika slags utbildningar. Och vi vill ersätta den kränkande fas 3 med riktiga anställningsstöd och kollektivavtalsenliga löner för dem som behöver det. Vi vill öppna så många vägar som möjligt för människor att kunna få riktiga jobb, men inte vilka jobb som helst utan bra jobb med bra löner, jobb som man kan känna sig stolt över.

Vi har förslag, var så säkra! Vi har förslag som ger jobb men som också ger bättre jobb. Där har regeringen absolut ingenting att komma med.

(Applåder)

Anf. 17 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Fru talman! Det är en intressant debatt att lyssna till där vissa inlägg förvänar.

Ylva Johansson säger att de tre viktigaste arbetsmarknadspolitiska åtgärderna är utbildning, utbildning och utbildning. Tidigare har jag mest hört att de viktigaste åtgärderna är åtgärder, åtgärder och åtgärder. Det är så som Socialdemokraterna har framställt sin arbetsmarknadspolitik.

Det är sällan jag har hört socialdemokrater tala om hur viktigt det är att ha företag som växer, betalar skatt och anställer människor och hur viktigt det är med nyföretagande och så vidare.

Att utbildningen är viktig kan jag hålla med om. De unga som står vid sidan om i dag är framför allt de som saknar fullständig gymnasieutbildning. De har svårast att komma in på arbetsmarknaden. Därför fortsätter regeringen med folkhögskolesatsningen som syftar till att motivera unga att gå tillbaka till skolan. Vi höjer det tillfälliga studiestödet, och vi förändrar också ramtiden för att kvalificera sig för jobbgarantin för ungdomar.

Nyligen fick vi i utskottet föredragningar från Myndigheten för yrkeshögskolan som har tagit över efter KY-myndigheten. Yrkeshögskolan är viktig. Här ser vi möjligheten att åstadkomma bättre matchning av de arbetssökande med de behov som finns eftersom det i dag på många områden faktiskt är underskott på arbetskraft. Man efterfrågar kompetens som inte finns, och så finns det människor som har kompetens men på andra områden. Det handlar om att matcha detta bättre. Yrkeshögskolan ska bättre kunna tillgodose dessa behov.

Tyvärr ser vi att det skiljer mycket över landet. Framför allt skulle många i Norrlands inland som i dag står utan jobb kunna bli bättre rustade genom yrkesutbildning.

De nyanlända är också en grupp som har svårt att få jobb. Här är det framför allt instegsjobben och etableringsreformen jag vill lyfta fram. Det sistnämnda sattes i sjön före nyår. Det är ett intressant och viktigt perspektivskifte i integrationspolitiken som därmed har gjorts. Nyanlända ska i stället för att gå till socialkontoret gå till Arbetsförmedlingen som tar huvudansvaret för dem. Man satsar på etableringslotsar och upprättar en etableringsplan. Bland nyanlända och invandrargrupper ser man särskilt fram emot detta. Man jobbar med det och tror mycket på denna reform.

(Applåder)

Anf. 18 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vill vara tydlig i en fråga. Alliansregeringen tror på mångfald. Vi tror på att alla människor behövs i Sverige varifrån de än kommer. Vi tror också att människor är olika. Därför tror vi på en mångfald också när det gäller dem som ska hjälpa till och förmedla jobb.

Det kan inte vara så att bara Sverige ska sticka ut och ha en enda statlig offentlig arbetsförmedling – även om jag är stolt över hur Arbetsförmedlingen jobbar och framför allt över vad man har gjort under krisen.

Vi tror att det behövs en mängd aktörer för att möta varje individ så att man får den hjälp och det stöd man behöver för att hitta ett jobb eller komma tillbaka till studier.

Självklart ska det vara bra kvalitet och kontroll så att förmedlarna gör det som de ska göra.

Mehmet Kaplan förstod inte att jag var stolt. Men jag är stolt över den politik som gör att Sverige har en tillväxt på 7,4 procent. Det är den högsta tillväxten sedan 70-talet. Det är oerhört viktigt att vi har en bra ekonomi i Sverige, för det är bara då vi kan ha en bra välfärd och göra satsningar så att alla de som står utanför i dag får en möjlighet att komma in.

Vi har haft den snabbaste jobbtillväxten i EU, och återhämtningen efter den djupa finanskrisen har överträffat allas förväntningar. Sverige finns med bland de länder i Europa där arbetslösheten sjunker snabbast. Vi vill uppnå det som Josefin Brink och Ylva Johansson tar upp, nämligen att alla som har möjlighet ska kunna komma in på arbetsmarknaden och få ett jobb.

Jag delar uppfattningen att de allra flesta människor inget hellre vill än att lämna utanförskapet och komma tillbaka till en arbetsgemenskap. Regeringens reformer syftar till att få arbetslinjen att fungera.

Vi har ordning och reda i statsfinanserna. Jag är stolt över det som har åstadkommit, men jag är inte nöjd förrän varenda ungdom, utrikesfödd och funktionshindrad har en plats på den svenska arbetsmarknaden.
(Applåder)

Anf. 19 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag fortsätter med en fråga som Josefin Brink tog upp i sitt huvudanförande, nämligen att arbetslösheten också har ett kön. Sysselsättningsgraden i Sverige har sjunkit, och skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män är nu rekordstor, över 5 procentenheter. Man måste gå tillbaka till 80-talet för att finna en sådan stor skillnad. Kvinnornas relativa ställning på arbetsmarknaden har alltså försämrats rejält under de senaste åren.

Vi vet också från undersökningar att det är nästan tre gånger så vanligt att kvinnor går på vikariat som att män gör det. Det är dubbelt så vanligt att kvinnor har tjänster av typen ”kallas vid behov” som att män har det. Det är tre gånger så vanligt att kvinnor arbetar deltid som att män gör det.

Fru talman! Kvinnor är vår tids daglönare. Förr stod männen med mössan i hand och hoppades få ett påhugg över dagen. I dag är det kvinnor som sitter hemma och väntar på ett sms eller ett telefonsamtal för att kanske få jobba några timmar den dagen. Det styr hela tillvaron. Man vågar inte följa med barnen på fotbollscup, gå en utbildning eller planera något annat, för man måste vara standby ifall man skulle få möjlighet att arbeta.

Denna utveckling har accelererat. Antalet osäkra anställningar har ökat dramatiskt. Vi ligger mycket högt i en internationell jämförelse.

Jag avslutar med att fråga arbetsmarknadsministern: Är du stolt också över detta?
(Applåder)

Anf. 20 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Det gäller att välja ut det man är stolt över. Jag hör att arbetsmarknadsministern väljer ut vissa delar men utelämnar andra. Jag är mycket intresserad av det svar hon ska försöka ge Ylva Johansson, för det gäller att se hela linjen, det gäller att se helheten och det gäller att försöka se inte bara träden utan hela skogen.

I vår omvärld finns det lite olika utvecklingslinjer. I Tyskland jobbar redan i dag fler inom miljöteknikbranschen än i bilbranschen, vilket kan vara förvånande för många med tanke på detta billand i söder.

När patent utvecklas vid svenska universitet och ska industrialiseras leder det inte till jobb i Sverige. Det är något man kanske bör fundera ett extra varv på.

Vi behöver lägga järnvägsräls, rusta upp miljonprogramsområdena och modernisera energisystemen. Det här är jobb som finns; det går inte att klara av med fas 3-insatser. Investeringar som skjuts på framtiden blir lätt till kostnader som växer. Vad gör regeringen här?

Förra årets vinterkaos på järnvägen beräknas ha kostat 3 miljarder kronor. Redan för tio år sedan beräknades bostadsbristen i Stockholm kosta 2 miljarder årligen. I stället för nya generella skattesänkningar behöver vi investera pengar i omställning till nya jobb. Med nya jobb får

*Aktuell debatt:
Arbetsmarknads-
politiken*

vi också möjlighet till ett tryggare arbetsliv där avarter inte blir så vanliga och där arbetslösheten inte bryter sönder arbetsvillkoren och skapar en tudelad arbetsmarknad. Här ser vi att regeringen fortsätter blunda.
(Applåder)

Anf. 21 HANS BACKMAN (FP):

Fru talman! Vi liberaler vet att utbildningen har en viktig roll i arbetsmarknadspolitik. Alliansen satsar också på utbildning. Unga vuxna utan betyg är en grupp som behöver särskilt stöd att komma tillbaka till skolan för att slutföra sina grundskole- eller gymnasiestudier. Från och med årsskiftet ges därför arbetslösa mellan 20 och 24 år möjlighet att få höjt studiemedel. Dessutom fortsätter vi folkhögskolesatsningen för att motivera ungdomar utan betyg att komma tillbaka till skolan.

Regeringen vill utveckla lärlingssystemet för att kombinera teoretisk och praktisk utbildning. Vi vill även införa en lärlingsprovanställning för unga under 23 år. Tillsammans med arbetsmarknadens parter behöver vi bygga broar mellan skola och arbetsgivare.

Folkpartiet och Alliansen vill göra riktade satsningar inom utbildningsområdet. Därför föreslår vi en bred framtidsinvestering i det unga Sverige. Satsningen ska möjliggöra för fler unga människor att få kunskaper att bygga sina framtida liv på, förbättra möjligheterna till anställning och minska riskerna att ställas utanför arbetsmarknaden under kort eller lång tid.

Totalt vill vi satsa 6 miljarder kronor under perioden 2010–2014 med huvudfokus på grundskola, lärare och lärlingar. Bland annat föreslår vi satsningar på lärares fortbildning, utökad undervisningstid i matematik i grundskolan, ett utbyggt lärlingssystem i gymnasiet och på komvux samt införande av betyg från årskurs 6. Därtill föreslås ytterligare platser på yrkesvux.

Ambitionen att satsa på utbildning, som Ylva Johansson tog upp i sitt anförande, tycker jag att vi i Alliansen uppfyller. Socialdemokraterna borde vara nöjda.

När det gäller kärnkraften som Sverigedemokraterna talar om har man från regeringens sida tagit initiativ till att ersätta de gamla reaktorerna med nya ännu effektivare, bland annat för att säkra jobben inom Sveriges viktiga basindustri som skog och stål. Viktiga företag som Sandvik, Ovako och Korsnäs ska få trygga förutsättningar att fortsätta att producera bra varor och därmed kunna ha många anställda.

(Applåder)

Anf. 22 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Jag har fyra barn – två som redan har tagit studenten och två som har några år dit. När man står ute på skolgården går det inte att ta miste på den känsla studenterna har när de springer ut från aulan och sträcker armarna i luften och skriker: Yes! Här är jag! Var finns ni som behöver mig? Vare sig man har haft en tuff skolgång eller kommer ut med de högsta betygen är känslan gemensam för dem som just lämnar skolan. Den känslan försvinner oerhört fort om man inte får en chans att få in en fot på arbetsmarknaden. Därför är ungdomsarbetslösheten ett stort problem. Sverige har en hög andel jämfört med resten av Europa. Vi har ett stort uppdrag framöver att lyckas bryta det. Vi har sjösatt en del,

men det kommer att behövas mycket mer. När självförtroendet försvinner och självtilliten och självkänslan inte finns är det svårt att knacka på och säga: Skulle ni vilja anställa mig?

Den som just har avslutat en utbildning och inte har några kontakter på arbetsmarknaden – det gäller inte bara ungdomar utan också nyanlända och dem som har varit arbetslösa en längre tid – när man inte har några referenser, nätverk eller kompisar att ringa för att kolla var det finns lediga jobb som inte kommer på anslagstavlan, gäller det att man kan få hjälp. Man kan behöva hjälp med referenser och nätverk, med självförtroendet eller med att bygga på sin erfarenhet och kunskap.

Dagens huvuddebatt handlar om fas 3 och jobbcoacher. Vi har utformat dem för att de ska möta många av de här behoven. Visst finns det mer att göra, men det är oerhört viktigt att vi fortsätter satsningen och ser till att fler får chansen att komma in på arbetsmarknaden.

(Applåder)

Anf. 23 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Låt mig börja med att kommentera regeringens kärnkraftspolitik. Hans Backman berättar med stolthet att regeringen nu är beredd att ersätta 40 år gamla uttjänta reaktorer. Det tycker jag mer än väl illustrerar fegheten inom dagens borgerlighet. Är det en offensiv energipolitik att ersätta 40 år gamla reaktorer som är uttjänta? Vi måste så klart bygga nytt.

I mitt förra anförande kommenterade jag det faktum att vi under 20 minuters tid inte hade fått höra ett enda förslag från De rödgröna på en egen jobbpolitik. Sedan dess har det hänt något. Vänsterpartiets Josefin Brink talde sig varm för omfattande satsningar i den offentliga sektorn. Vi skulle, från statens sida, skapa jobb genom att anställa. Den logiken gör mig nyfiken. Har Josefin Brink uppburit inkomst innan hon kom in i riksdagen? Hur fick hon den? Snickrade Josefin Brink sin veranda och lagade sin bil och stack pengar i ett lönekuvert till sig själv?

Jag tycker inte att det är en jobbpolitik som vi bör bedriva på statlig nivå. Jag tror inte att den är särskilt lyckad i förlängningen. Den kanske fungerar i ett planekonomiskt land.

Vi har nu hört regeringens politik när det kommer till att skapa jobb. Den känner vi till sedan tidigare. Det finns ett innehåll. Det innebär tyvärr bevisligen en sjunkande sysselsättningsgrad och en diskriminering av svenskar på arbetsmarknaden.

Jag har redogjort för Sverigedemokraternas jobbpolitik i två inlägg tidigare. De rödgröna har i ett tiotal inlägg redogjort för att man inte har någon seriös jobbpolitik. Därmed tycker jag inte att det finns mer att säga i den här debatten.

Anf. 24 JOSEFIN BRINK (V):

Fru talman! Det är uppenbart att vi inte blir överens om vilket slags arbetsmarknadspolitik som är bäst. Det är inte så konstigt. Det beror på att vi har helt olika målsättningar med politiken.

Vi i Vänsterpartiet vill se ett mer jämlikt och jämställt samhälle där klyftorna mellan människor minskar. Vi vill se ett mer demokratiskt arbetsliv där de anställda har bra löner, bra villkor och större makt och inflytande över sitt eget arbete. De borgerliga partierna vill i stället öka

*Aktuell debatt:
Arbetsmarknads-
politiken*

inkomstklyftorna och skapa en arbetsmarknad där några har det tryggt och bra, men där allt fler är hänvisade till otrygga, lågavlönade jobb med väldigt lite inflytande.

Detta säger sällan Alliansens företrädare rakt ut. Tvärtom – man förnekar det hela tiden. Det är precis så här utvecklingen nu ser ut. Vi går i allt snabbare takt mot ökade inkomstklyftor mellan kvinnor och män, mellan fattiga och rika. Vi går mot en tudelning av arbetsmarknaden där en liten grupp har riktigt bra villkor och fasta jobb, men där en stor och växande grupp har otrygga anställningar med dåliga löner och dåliga arbetsvillkor. Då måste man ställa den fråga som jag ställde i slutet av mitt första anförande, nämligen: Var det så här det var tänkt att arbetsmarknaden och samhället skulle utvecklas, eller har regeringens politik misslyckats?

(Applåder)

Anf. 25 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Fru talman! Man kan nog säga att vi är stolta men inte nöjda. Vi är glada för att vi har kommit ur den värsta finanskrisen någonsin på ett bättre sätt än de allra flesta länder. Vi ser hur arbetslösheten minskar snabbt. På ett år är 60 000 fler unga sysselsatta och 136 000 fler är i sysselsättning. På ett år är 23 000 färre långtidsarbetslösa och 26 000 har fått jobb via en extern jobbcoach; 40 000 har ett nystartsjobb. Det är siffror som talar för sig själva. Jag tycker att Josefin Brink svartmålar alltför mycket.

Det finns problem och dem jobbar vi med. Vi vet att den stora socialförsäkringsutredningen är i gång och arbetar. Vi kristdemokrater vill se ett sammanhängande socialförsäkringssystem som gör det möjligt för människor att gå mellan ersättningar i arbetslöshet och sjukförsäkring utan att tappa försörjningsstödet.

Detta sammanhållande system som vi vill se framför oss tror vi väldigt mycket på. Vi tror också att det finns möjligheter att få detta land, Sverige, som vi jobbar för att bli ett land som kommer att ha en låg arbetslöshet. Vi tror på en bra tillväxt.

(Applåder)

Anf. 26 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tackar för debatten. Den har varit intressant.

Jag tänkte vända mig till Ylva Johansson eftersom jag tycker att hon tog upp en viktig fråga som handlar om kvinnors situation på arbetsmarknaden. Sverige är inte ett jämställt land, även om vi är bland de bästa i världen på jämställdhet.

Många, särskilt kvinnor, förpassades genom tidigare regeringars misslyckanden mer eller mindre till ett livslångt utanförskap genom långa sjukskrivningsperioder, år ut och år in, och inte minst förtidspension eller sjukersättning. Det var många kvinnor som inget annat ville än att komma tillbaka till en välkomnande arbetsmarknad.

Nu kan vi se att sjukskrivningstalen har halverats, och man är sjukskriven hälften så lång tid. Vi ser också att många, särskilt kvinnor som var överrepresenterade, kommer tillbaka till arbetsmarknaden och står till arbetsmarknadens förfogande och söker jobb eller har gått tillbaka till jobb. Det finns bekymmer i samhället – jag är den första att understryka

det – när det gäller de könsskillnader som vi ser på arbetsmarknaden. Vi ser också osakliga löneskillnader och en könsegregerad arbetsmarknad där kvinnor och män finns i olika sektorer. Det finns också diskriminering på arbetsmarknaden. Det är viktiga frågor där vi måste göra ännu mer.

Jag vill avslutningsvis använda några sekunder till ett utrop och vädja om att ännu fler arbetsgivare, såväl offentliga som privata och ideella, vågar öppna dörren för alla de personer som har varit borta länge från arbetsmarknaden och som inget hellre vill än att komma in och visa vad de går för. De har mycket kvar att ge, och de behövs på arbetsmarknaden. Varenda arbetad timme behövs.

Jag tror att vi inom politiken kan göra väldigt mycket, men vi kan inte göra allt oavsett regeringarnas färg. Vi behöver arbetsgivare som faktiskt välkomnar människor och ser deras potential.

Jag tackar för en bra debatt.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Meddelande om aktuell debatt

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Vänsterpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om situationen i Libyen anordnas *onsdagen den 16 mars kl. 16.30*.

Från regeringen skulle utrikesminister Carl Bildt (M) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen
Begäran om aktuell debatt

De senaste dagarnas händelser i Libyen med folkliga protester och regimens grymma sätt att slå ner dessa ger anledning till att diskutera frågan hur Sverige kan stärka de mänskliga rättigheterna i landet och stödja uppbyggnad av en demokrati.

I sammanhanget är också av betydelse hur Sveriges och EU:s nära samarbete med Khadaffiregimen har påverkat utvecklingen historiskt. Samarbetet har bl.a. resulterat i att EU har upphävt vapenembargot mot Libyen och framförhandlandet i höstas av ett ramavtal mellan EU och Libyen om migration. Khadaffi lovas 60 miljoner euro för att stärka kontrollen av Libyens land- och sjögränser och för att samarbeta med EU:s gränskontrollmyndighet Frontex. EU-kommissionären Cecilia Malmström sammanträffade så sent som den 15 februari med den libyske inrikesministern Abdel Fatah Younes för att komma överens om de praktiska förutsättningarna för att sätta avtalet i tillämpning. I februari 2010 besökte handelsminister Ewa Björling Libyen tillsammans med bl.a. Björn Ohlsson från Rymdbolaget. Ett av syftena med resan var att sälja Rymdbolagets satellitövervakningssystem till Libyen för att göra det möjligt att kontrollera och stoppa flyktingar på Medelhavet.

*Aktuell debatt:
Arbetsmarknads-
politiken*

Vi anser mot denna bakgrund att det i riksdagen bör hållas en aktuell debatt om Sveriges och EU:s politik mot Khadaffiregimen och om förhållningssätt för att stärka de mänskliga rättigheterna i landet.

Stockholm den 23 februari 2011

Hans Linde
gruppledare
Vänsterpartiet

3 § Meddelande om information från regeringen

Förste vice talmannen meddelade att *torsdagen den 17 mars kl. 12.45* skulle statsminister Fredrik Reinfeldt (M) lämna information från det extrainsatta mötet med Europeiska rådet den 11 mars.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2010/11:218

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:218 Elprisernas utveckling
av Carina Ohlsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 april 2011.

Skälet till dröjsmålet är planerade nationella och utrikes resor.

Stockholm den 10 mars 2011

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2010/11:228

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:228 Utbyggnad av vindkraft i Sverige
av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 april 2011.

Skälet till dröjsmålet är planerade nationella och utrikes resor.

Stockholm den 10 mars 2011

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (C)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:250 Sparbankers framtida konkurrenssituation av Ulla Andersson (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 18 mars 2011.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa utomlands.

Stockholm den 9 mars 2011

Finansdepartementet

Peter Norman (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

5 § Svar på interpellation 2010/11:258 om barnfattigdom och kultur

*Svar på
interpellationer*

Anf. 27 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Bengt Berg har frågat mig om jag avser att ta initiativ till en kartläggning av hur avgifter stänger ute barn i ekonomiskt utsatta familjer från att ta del av kulturell verksamhet, samt vad jag avser att göra för att öka den ekonomiska tillgängligheten till de kommunala kulturskolorna.

Jag håller med om att alla barn och unga har rätt att möta professionell kultur och att själva få skapa och utveckla sin kreativitet.

Regeringen har i ord och handling också prioriterat barns och ungdomars rätt till kultur. En tydlig linje löper från de förslag som regeringen lämnade i budgetpropositionen för 2007 till den nyligen avslutade ansökningsomgången till Skapande skola. Hela 99 procent av landets kommuner har sedan starten av Skapande skola ansökt om medel för att stärka kulturens roll i skolan. Det visar på ett väldigt intresse för satsningen och att valet av arena är det rätta. Genom skolan kan alla barn nås, oavsett familjebakgrund, och satsningen bidrar till att uppfylla det starka kulturuppdrag som skolan har enligt läroplaner och kursplaner. Statens kulturråds rapport om utfallet av Skapande skola från december 2010 visar att ungefär hälften av alla elever i årskurserna 7–9 under läsåret 2009/10 tog del av insatser som finansierats helt eller delvis med medel från Skapande skola-satsningen. Det är ett mycket gott resultat i synnerhet med tanke på den korta tid som stödet har funnits.

I propositionen *Tid för kultur* (prop. 2009/10:3) föreslog regeringen nya kulturpolitiska mål som lyfter fram barns och ungas rätt till kultur. Målen är direkt styrande för den statliga kulturpolitiken, men ska även kunna inspirera och vägleda politiker i kommuner och landsting. Under mina resor runt om i landet har jag sett hur regioner, landsting, kommuner och föreningar är djupt engagerade i sitt arbete med barn och kultur. En god växelverkan mellan den statliga, regionala och kommunala nivån, utifrån gemensamma mål och med en tydlig ansvarsfördelning, har stor betydelse för hur väl barns rätt till kultur tillgodoses. När det gäller landets musik- och kulturskolor är det kommunerna som bär ansvaret. Beslut om vilka avgifter som är skäliga fattas av kommunerna.

Glädjande nog har musik- och kulturskolorna inte drabbats av effekterna av den kris i världsekonomin som Sverige just tagit sig igenom. Det visar den studie som Sveriges Kommuner och Landsting gjorde 2010 tillsammans med Kulturrådet. Kulturskolorna värnas av sina huvudmän och uppskattas av kommunmedborgarna. De bidrar till kulturlivet lokalt och är inte sällan den plats där professionella kulturskapare lägger grunden till sin yrkesverksamhet.

Anf. 28 BENGT BERG (V):

Fru talman! Jag tackar för denna stund då vi sätter två viktiga teman i fokus, nämligen kulturen för barn och yngre och detta ur ett perspektiv av den barnfattigdom som också råder i landet.

Som kulturarbetare har jag åkt runt i vårt vackra rike och besökt skolor. Jag har en dikt med mig som jag skulle vilja illustrera tanken med. Den skrevs av en liten pojke en tidig morgon i sydvästra Västergötland. Han hade ingen direkt poetisk hemmiljö och inte något piano, vilket jag tog reda på senare. Man skulle skriva om själen. Han skrev följande:

Jag önskar att själen ligger i Sälen så att man kan åka slalom i den.

Detta visar hur ett barn kan skapa en helt unik dikt av sin längtan och sina drömmar. Inte minst viktigt är att de barn som inte har några pianon hemma får tillgång till musiken i skolan.

Vi lever i ett land där, enligt Rädda Barnens rapport *Barnfattigdomen i Sverige*, 220 000 barn lever i fattigdom. Jag vet att barnfattigdomen debatterades här i riksdagen för en kort tid sedan. Men då kom inte barnens perspektiv fram så mycket, utan det var mer samhällets och arbetsmarknadens perspektiv i stort.

De mest utsatta är nog barn till ensamstående föräldrar och barn till föräldrar som kommer från främmande land.

Skapande skola är det som Alliansen och vår kulturminister för fram. Det är med glädje man kan konstatera att hela högstadiets klasser omfattas av detta. Vänsterpartiet har sedan länge drivit en aktiv kulturpolitik på skolans område och verkligen stött tanken på kulturskolor, som kanske är en fortsättning på den kommunala musikskolan. Jag har dock några frågor när det gäller Skapande skola.

En undring är om inte själva ansökningsförfarandet tar väldigt mycket kreativ energi. Detta är lite grann i samstämmighet med den projektkultur som man kan säga ersätter det mer kontinuerliga kulturskapande i skolan som kulturskolan har stått för. Kan inte den här ansökningsenergien användas på fel sätt?

Kan det inte också bli lite för mycket först-till-kvarn-tänkande – de skolor som är alerta och har det bra förspänt när det gäller kultur får också den största biten av kakan?

Det var ett par av de frågor jag ville ta upp.

Anf. 29 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag vill tacka Bengt för att vi får ha den här diskussionen. Vi kan väl börja med barnfattigdomen och sedan gå över till det som vi också har ett gemensamt intresse av, nämligen kultur och skapande för barn och unga.

Bengt Berg nämmer siffran 220 000 barn. Jag har också tagit del av Rädsla Barnens rapport. Det är många barn, och det är ett reellt problem. Dock tycker jag att man får sätta in det i sitt sammanhang. Rädsla Barnen konstaterar nämligen också i sin rapport att andelen barn i fattigdom har minskat. De är färre. Färre familjer är arbetslösa. Färre familjer behöver inkomststöd i form av socialbidrag. Färre barn lever i fattigdom nu än för tio år sedan. Inte desto mindre är det ett problem; det håller jag med om. Det är därför arbetslinjen är så viktig. Man talar ju också om relativ fattigdom, så frågan är vad som egentligen mäts. Men ser vi till andelen barn i fattigdom är den inte större.

Vi vet också att många är barn till ensamstående föräldrar. Det behöver inte vara ett bekymmer i sig, men ekonomiskt kan det naturligtvis vara betydligt tuffare när man ska bära hela bördan själv.

Jag gjorde i går ett besök på Fryshuset. Den verksamhet man där har som handlar om barn till ensamstående föräldrar, kanske framför allt ensamstående mammor, tycker jag är värd all beundran. Det finns alltså en uppmärksamhet kring detta, och det tycker jag är mycket bra.

Om vi då går in på ansökningsförfarandet som Bengt Berg frågade om har jag också hört att det skulle kunna vara en del byråkrati. Nu har jag dock frågat relativt många, i kommunerna men också på Kulturrådet, och det uppfattas inte som ett problem att det är ett byråkratiskt förfarande.

Däremot var Bengt också inne på en del av det som från början var ett bekymmer, inte bara med Skapande skola utan över huvud taget med kultur i skolan, nämligen att det är de lärare och den skolledning som är engagerade som på ett självklart sätt arbetar med kultur i skolan. Det är inget nytt. Det står mycket tydligt i skolplanerna att de estetiska ämnena ska lyftas fram och att barn har rätt till kreativitet och utveckling. Trots detta har det ingalunda sett ut så på väldigt många skolor, utan många barn har inte fått det de har rätt till. Just därför är detta med Skapande skola så otroligt viktigt.

Det här är inte något projekt, och jag är glad att hela kulturutskottet och hela riksdagen nu står bakom Skapande skola. Så var det inte riktigt i början. Men trots att vi nu bara är inne på tredje året har 99 procent av alla kommuner sökt dessa pengar. Runt tusen kulturskapare fick i fjol någon form av arbete i skolorna med att möta barn och unga. Det ger jobb, och det är en bra sak, men framför allt blir det bra för eleverna. Det är också intressant för lärarna, som därmed även de får kompetensutveckling och stimulans i sitt vardagliga arbete.

Sedan har jag varit väldigt tydlig med en sak, eftersom det gärna kommer i gång rykten: En del kommuner trodde kanske att de nu kunde spara på kulturanslagen till barn och unga, men där har regeringen varit väldigt tydlig och sagt att ämnar man i kommunerna skära på något sätt i kulturstödet blir det heller inga Skapande skola-pengar.

Anf. 30 BENGT BERG (V):

Fru talman! Givetvis finns det goda intentioner och fina föresatser med Skapande skola-tanken. Kvarstår gör dock att kontinuiteten riskerar att gå förlorad genom att det i viss mån är projektbetonat. Jag har svårt att se hur man ska kunna jobba långsiktigt med kultur i skolorna på olika stadier när det är ansökningstillfällen från tid till annan.

Det vi också efterlyser är väldigt målinriktade extra insatser just för barn som är socialt utsatta och har det jobbigt i livet på olika sätt. Vi lever i ett samhälle där parollen ibland kan lyda, i alla fall i reklamens värld: Du som inte syns finns inte. Jag är rädd att en växande grupp av människor riskerar att bli, som Göran Tunström en gång kallade en hel diktsamling, de andra, de till hälften synliga.

Fru talman! Det är i mångt och mycket just dessa andra, de till hälften synliga, som vi vill värna om. Jag menar också att kulturen handlar om såväl det egna skapandet som att ta del av professionella besök. Jag vet att detta också finns i er tanke, att man i skolorna dels ska få leva ut det man bär med sig i sitt eget liv, dels ska få intryck utifrån.

Givetvis finns det en gemensam humanistisk grund för oss, men jag tror att vi kanske i viss mån prioriterar olika saker olika högt utifrån våra olika ideologiska utgångspunkter.

Det finns ju ingen barnfattigdom utan fattiga föräldrar eller utan några föräldrar alls. Det vi skulle vilja se är en handlingsplan för hur man kan nå fram till de barn som har det extra svårt.

Jag fortsätter att köra med bilder: Det finns ett talesätt som säger att den som sår vind får skörda storm. Det tycker jag är ett väldigt bra uttryck. Det kan vara positivt: Om man sår ett väldigt fruktbart frö i ett barns eller en ung människas liv kan det förändra hela livsförloppet. Och om man inte gör det, om en individ, en medmänniska, går miste om den möjligheten, kan spiralen gå nedåt och bli väldigt destruktiv.

På kulturens område gäller det att bevara våra fröer.

Anf. 31 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Nästa gång jag möter Bengt Berg ska jag också ladda med lite dikter. Du inspirerar mig.

När man sår vind får man skörda storm, sade du. Jag vet inte om det är ett bibliskt citat; jag tror nästan det. Man kan också säga: När man sår får man skörda. Skapande skola, för att nu återvända till det en stund, är ett sätt att så, och min tro är att man också kommer att få rika skördar så småningom, inte bara under den tid som det pågår utan också när dessa barn växer upp och i sin tur får barn. Vi ska väl ha ett längre perspektiv här.

Det här med handlingsplaner kan låta som om man är ordentligt på hugget, men det är inte säkert att man genom handlingsplaner eller speciella kampanjer når sitt syfte. Det här handlar om ett långsiktigt mål.

Därför är det oerhört viktigt att vi i de nya nationella kulturpolitiska målen för första gången – för första gången, Bengt Berg – har inskrivet om barns och ungas rätt till kultur. Det fanns inte med tidigare.

Jag hade ett möte med deltagare från bland annat Kulturrådet för bara några dagar sedan. Vi diskuterade då hur den nya kultursamverkansmodellen, det som en gång hette portföljmodellen, tagits emot och vad som hänt i de fem regioner som från årsskiftet införde detta. Nu har de kulturpolitiska målen plötsligt blivit levande. Man känner till dem. Det gjorde man inte riktigt tidigare.

Kulturrådet har en viktig kompetens, men i och med den nya decentraliserade kulturpolitiken är oändligt många fler engagerade. Det är inte bara politiker på regional nivå och i kommuner utan även professionella

kulturskapare och inte minst ideella kulturskapare, till exempel Ideell kulturallians. Detta gör, vilket flera vittnar om, att barns och ungas rätt till kultur mycket tydligare än någonsin tidigare hamnar högt upp på den prioriteringsagenda som regionerna har.

Fem regioner är i gång, och elva regioner arbetar nu med sina kulturplaner för att från nästa årsskifte kunna gå in i den här modellen. Man har oerhörda ambitioner, och mycket handlar om just barns och ungas rätt till kultur. Då handlar det naturligtvis om att nå alla barn – det gör man – och inte peka ut vissa.

Skolorna är en viktig arena. Kultur- och musikskolorna är det också. Därför är det trösterikt och glädjande att den tuffa ekonomiska kris som vi gick igenom för ett par år sedan, och ännu inte helt kommit ur, inte medfört de neddragningar på kulturområdet som vi sett i många andra länder. Över 50 procent av kommunerna höjde sina kulturanslag. Ett fåtal sänkte dem. Det var framför allt små kommuner, med färre än 25 000 invånare, som ju har det tufft på många områden. Många ökade alltså sina kulturbudgetar trots krisen.

Naturligtvis handlar det också om att värna kultur- och musikskolorna.

Anf. 32 BENGT BERG (V):

Herr talman! Det är glädjande att de frön som har såtts av kulturens olika företrädare slagit rot och fått fäste. De kan vidareutvecklas i olika former, vilket vi tycker är glädjande.

När det gäller den ekonomiska krisen får man säga att det var en kortvarig katastrof även om den var drabbande. När det inträffar stora kriser i den ekonomiska världen är det givetvis de som har det allra sämst som också drabbas allra mest. De som levde gott före och under krisen lever gott även efter den. Det är emellertid en annan diskussion.

Jag ber att få tacka för en spännande debatt. Vi var inte så oense denna gång, men det är heller inte nödvändigt vid varje tillfälle.

Anf. 33 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag uppskattar mycket att Bengt Berg vill debattera. Framför allt uppskattar jag att vi ånyo har en aktiv kulturskapare i riksdagen. Jag säger ofta och gärna att det är en stor brist att så få inom kulturområdet kandiderar till de politiska församlingarna, för jag tror att vi skulle få en mycket bredare och rikare kulturdebatt om fler gjorde som Bengt Berg och kandiderade till politiken.

Vi är eniga om att Skapande skola är bra. Jag hoppas att jag lyckats lugna Bengt Berg när jag säger att det är viktigt att skolorna arbetar med sina handlingsplaner. Det gör att det hela lever, och därför är det viktigt att frågan är aktuell på varje skola. Det är även viktigt att det inte är förknippat med onödig byråkrati. En del byråkrati kan ju också vara bra, om inte annat så för att få rättvisa regler.

Om ett par veckor, den 1 april, bildar vi Myndigheten för kulturanalys. Det gör att vi för första gången kommer att kunna få en mer täckande bild av hur kulturen ser ut i hela landet. Det gäller inte bara den offentligt finansierade kulturen. Den är viktig, men den står fortfarande bara för en tredjedel av hela kulturlivet. Två tredjedelar står den ideella och den

kommersiellt finansierade kulturen för. Hur hela detta spektrum ser ut behöver vi veta för att kunna se var vi måste sätta in fler insatser.

Inom kort tillsätter vi en litteraturutredning, vilket är nog så viktigt. Jag och många med mig oroas över det minskande läsandet bland unga, framför allt bland pojkar. Språket hör ihop med den roll man ger sig själv som vuxen och aktiv i ett demokratiskt samhälle. Jag är övertygad om att Bengt Berg tycker att det är viktigt, även om vi inte har samma ekonomiska visioner. Som jag sagt tidigare i riksdagen ser jag också en koppling mellan våld och bristen på språk.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2010/11:238 om handelsministerns deltagande i demonstration på Mynttorget

Anf. 34 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Kent Ekeroth har frågat mig om mitt deltagande i de shiamuslimska församlingarnas största årliga högtid, ashura.

I mitt arbete med att främja Sverige i allmänhet och svenskt handelsutbyte i synnerhet har jag försökt tillvarata den dubbla språk- och kulturkompetensen hos svenskar med utländsk bakgrund, till exempel från länder med övervägande muslimsk kultur.

Genom mitt arbete har jag påmint om religionens ofta centrala roll för människors värderingar. Det är självklart för mig att visa respekt för det som troende människor håller heligt. För shiamuslimer är ashura lika viktig som påsken är för kristna. Jag tackade med glädje ja till inbjudan att delta i ashurahögtiden för att på så sätt markera att den shiamuslimska minoriteten trots allt inte är osynlig för oss som tillhör majoritetssamhället.

I Sverige har vi religionsfrihet, yttrandefrihet och mötesfrihet. Det gäller alla, även medlemmarna i religiösa samfund. När Kent Ekeroth saxar uttalanden från mötet på Mynttorget är det inte mig han citerar. Det är viktigt att markera detta, eftersom Kent Ekeroths text är otydlig på den punkten också – medvetet eller omedvetet.

I de anförda citaten talas det inte om att förvandla vårt land till en islamisk stat – Sverige nämns inte ens.

Anf. 35 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Jag får tacka Ewa Björling för svaret även om det tyvärr var totalt intetsägande.

Bakgrunden till interpellationen är att Ewa Björling den 16 december deltog i en muslimsk demonstration i Stockholm, alldeles utanför riksdagen. På den demonstrationen sade demonstrationsledaren följande: ”Islam tillhör politik och politik tillhör islam. Vi måste använda oss av det för att samhället ska fungera. Islam är en komplett religion. Den är inte till bara för att existera hemma eller i moskén, så kallad amerikansk islam. Se bara vad vår profet lyckades förändra ett helt folk som levde i den yttersta ignoransen till att bli ett aktat folk och skapa en islamisk stat, med makt och stort inflytande. Tyvärr så ser det inte ut såhär idag.”

Dessa uttalanden, som finns att lyssna på och se på Youtube, är anmärkningsvärda. I Björlings svar hänvisar hon till religionsfrihet eller till att min interpellation är otydlig. Otydlig? Det kan inte bli mycket tydligare än vad talaren vid demonstrationen sade. Han poängterade mycket tydligt sitt motstånd mot ett sekulärt samhälle. Han sade att vi måste använda oss av islam för att samhället ska fungera. Hur menar Björling att detta är otydligt?

Björling deltog utan kritik under, och kanske framför allt efter, denna demonstration där grundvalarna för vårt samhälle ifrågasätts, nämligen sekularismen. Talaren förespråkar applicerandet av islam i samhället, det vill säga i förlängningen sharialagar, i likhet med vad vi kan se i Iran och Saudiarabien. Vill man applicera och använda islam i samhället och i politiken så vill man applicera de lagar som är grundvalen för islam, alltså sharia. Han sade att islam inte bara ska existera i moskén. Vad menar han då? Han menar att den ska existera här inne, han menar att den ska existera ute på gatan – överallt.

Inte ett enda ord av kritik hördes under eller efter den demonstrationen från Björling eller från Utrikesdepartementets rapportering på deras hemsida.

Som talaren på demonstrationen sade är islam en komplett religion. Där har han ett rätt. Islam är komplett i den meningen att den reglerar allting i en muslims liv. Applicerandet av islam i samhället leder obönhörligen till att frihet inskränks, inte minst för kvinnor. Att Björling medverkar vid en demonstration som uttryckligen tar ställning för islam och sharia i samhället utan att reagera, inte ens när det påtalas av mig, säger väl en del om att regeringen inte vågar eller vill ta i dessa frågor.

Björling menar även att talaren på demonstrationen inte pratar om att han vill ha en islamisk stat i Sverige. Det får onekligen ses som en extremt naiv och oerhört välvillig tolkning av vad som sades. Förutom i det första citatet hyllar han annars den islamiska staten och beklagar att det inte ser ut så här i dag. När en person deklarerar dels att han vill ha en stat där politiken influeras och styrs av islam, dels att islam inte bara ska hållas i hemmet utan styra alla delar av samhället, samtidigt som han hyllar en islamisk stat och beklagar att det inte ser ut så här i dag, hur lyckas då Björling tolka det som att han inte vill se en muslimsk stat i Sverige? Den frågan skulle jag vilja ha svar på.

Islam är en totalitär ideologi där kvinnor och otrogna förtrycks och inte åtnjuter samma rättigheter som andra. Genom att delta i en muslimsk demonstration som på detta oerhört tydliga sätt tar ställning för ett muslimskt samhälle, en muslimsk stat och sharialagarna legitimerar Ewa Björling, som representerar regeringen, dessa åsikter. Jag antar att det har någonting att göra med någon sorts ängslig politisk korrekthet som har sin grund i den naiva och verklighetsfrånvända idé som mångkulturalismen är. I ljuset av denna galna ideologi blir alla idéer och kulturer, oavsett hur sjuka och totalitära de än må vara, spännande och exotiska, speciellt när man kallar det religion. Med det epitetet blir allting varmt och fluffigt, så att handelsministern kan frotera sig med islamister och sedan gå hem och tro att hon gjort någonting fint och gulligt.

Frågan kvarstår. Har statsrådet verkat för eller avser statsrådet att verka för att UD i sin rapportering av denna händelse tar avstånd från de åsikter som demonstrationen stod för?

I detta anförande instämde Josef Fransson (SD).

Anf. 36 KATARINA KÖHLER (S):

Herr talman! Jag ska inte hålla något långt anförande. Jag tycker att det är hedrande för ministern att hon var med på det hon var med på och säger det hon säger. Vi lever i ett land med många människor från många olika kulturer. Det är klart att vi ska finnas där människor är, oavsett var de kommer från. Det finns många rörelser som vi i dagligt tal kallar religiösa men som också är hela samhällssystem. Vi har katolicismen och andra rörelser där religion och politik vävs ihop. Jag tycker att det var bra att ministern var där.

Anf. 37 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Till att börja med vill jag konstatera att det råder yttrandefrihet i vårt land. Jag tycker att en ängslig politik, som Kent Ekeröth talar om, vore att vända ryggen till människor i vårt land därför att de har en annan tro. Jag avser att fortsätta att respektera olika minoriteter i vårt land, oavsett vilka minoriteter det råkar röra sig om.

Jag tycker också att det vore intressant att höra hur många shiamuslimar Kent Ekeröth har kontakt med och betecknar som sina vänner som han känner och umgås med. Jag kan berätta att jag har ganska många shiamuslimska vänner som är väl integrerade i det svenska samhället och som på ett bra sätt kan kombinera sin vardag med att vara troende muslimer. Jag kan också garantera Kent Ekeröth att ingen av dessa vill skapa en islamisk stat.

Jag vill också gärna berätta vad jag själv sade i talet på Mynttorget. Det skadar nog inte att återupprepa. Detta skedde i nära samband med det terrordåd som utfördes i Sverige.

Jag sade följande: Jag och Sveriges regering vill i dag också uttrycka vår sorg – sorg över det meningslösa våldet, som fått ett nytt ansikte i vårt land, en form av våld som vi hittills varit förskonade från men som sedan flera år tillbaka plågar flera andra länder, sorg över att vårt öppna samhälle, det som vi alla vårdar och bygger tillsammans, har drabbats av en illgärning som kunde ha fått fruktansvärda följder. Vi tvingas inse att fred och försoning fortfarande är långt borta. Men vi vet samtidigt att fred kan uppnås, inte bara i ett tillkommande liv utan här på jorden, att våld kan besegras med frimodighet, att fruktan kan övervinnas med kunskap och att extremism kan botas med tolerans.

Anf. 38 KENT EKERÖTH (SD):

Herr talman! Det blir intressant när Ewa Björling pratar om yttrandefrihet. Det finns väl ingen här som har ifrågasatt yttrandefriheten över huvud taget? Det jag har ifrågasatt är hur en representant för regeringen kan delta i denna demonstration. Jag kan ha förståelse för att man kommer på den här manifestationen och deltar. Men att man när man sedan hör, antingen där eller efteråt, det talarna säger – om en muslimsk stat, om att islam ska styra i samhället – inte tar avstånd från de åsikterna,

som uttalats på en demonstration man själv legitimerade, är anmärkningsvärt. Folk får säga vad de vill. Men det behöver inte betyda att man ska tycka att det är bra eller att man ska stödja de åsikterna.

Det handlar inte heller om att vända någon ryggen. Björling sade att hon inte vill vända ryggen åt några grupper i Sverige, oavsett vilka åsikter de framför. Björling tar upp sina personliga vänner, som inte har någonting med detta att göra. Jag ställde denna interpellation för att fråga om just denna händelse, om manifestationen, om de oerhört tydliga uttalanden som talaren gjorde om muslimska värderingar, en muslimsk stat, en komplett religion som ska råda i samhället och så vidare. Det är de uttalandena jag pratar om, inte om Ewa Björlings personliga vänner, inte om att vända någon ryggen och inte om yttrandefrihet.

Folk får säga precis vad de vill, men det betyder inte att en representant från regeringen ska legitimera dessa åsikter. Uttrycker man dessa åsikter, där man hyllar den islamiska stat som Muhammed skapade och beklagar att det inte ser ut så här i dag, då hyllar man sharialagarna, då hyllar man stening för sex utanför äktenskapet, då hyllar man de åsikter som förtrycker kvinnor och gör att de inte får jobb, inte får köra bil och är mannens ägodel. Då hyllar man de värderingarna, för det är exakt detta som den muslimska staten innebär, då som nu, på Muhammeds tid och i dag, som det praktiseras i bland annat Iran och Saudiarabien.

Det går inte att skylla på yttrandefrihet. Det går inte heller att skylla på religionsfrihet. En religion är en serie åsikter. Man kan sätta en stämpel – Gud sade det till mig! – och anse att det sedan skulle vara okej. Men det spelar väl ingen roll om det är Gud eller någon människa som säger det! Är det dåligt så är det dåligt, och det påverkar människor i dag.

Det finns en oerhörd massa människor, framför allt kvinnor – jag säger det igen – som lider under de påbud som islam har satt upp. Genom att inte ta avstånd från en person som hyllar den islamiska staten och beklagar att det inte ser ut så här i dag legitimerar man de åsikterna. Det är det jag pratar om, inte om Ewa Björlings personliga vänner, inte om något annat, utan om att legitimera islamistiska värderingar där kvinnor står först i skottlinjen. Det är det som är beklagligt. Det är väldigt beklagligt att man inte bara kan ge ett rakt svar om att man tar avstånd från dessa värderingar, som uttrycktes vid den här demonstrationen och som det finns bild- och ljudbevis för, och det visar återigen på att man har det här skynket med mångkulturalismen. Man är väldigt rädd för att komma med kritik, i det här fallet mot en religion eller en person som uttalar dessa åsikter, för man kan bli stämplad som det ena eller det andra.

Återigen: Interpellationen handlar om situationen att en person hyllar den islamiska staten och tyvärr legitimeras av en företrädare för regeringen. Det är väldigt beklagligt.

I detta anförande instämde Josef Fransson (SD).

Anf. 39 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jag tänker inte gå in på Kent Ekeroths närmast paranoida känslor inför muslimer utan vill bara konstatera att det råder religionsfrihet i vårt land. Jag rekommenderar också Kent Ekeroth att läsa mer religionsvetenskap, så att han vet vad han talar om när det handlar om muslimer. Det finns väldigt många olika schatteringar. Jag kan också

konstatera att många av de muslimer som lever i vårt land lever i ett modernt samhälle i ett jämställt Sverige och respekterar detta. Det finns också väldigt många muslimska kvinnor som arbetar och har frihet, precis som alla andra kvinnor i Sverige.

Naturligtvis står den svenska regeringen för svenska värderingar. Det är också detta som jag har uttryckt vid demonstrationen, och det är det som jag uttrycker när jag är ute i världen. När jag reser till Mellanöstern är det inte minst viktigt att stå för svenska värderingar, att stå för jämställdhet, att vara där som kvinna, att tala om mänskliga rättigheter för alla, inklusive kvinnor, och att tala om miljöhänsyn, antikorruption och arbetstagarens rättigheter på arbetsplatsen. Det är precis detta som svenska företag är så bra på ute i världen. Det är också på det sättet vi gör skillnad för att fler människor ska få leva i frihet och demokrati.

Jag gav flera tydliga exempel på det som sker just nu i Nordafrika och Mellanöstern. Där ser vi hur många människor som nu kräver reformer och faktiskt får ökad frihet. Hade detta skett om vi hade diskuterat som Kent Ekeröth? Hade detta skett om vi hade haft bojkott och isoleringsring? Nej, jag tror inte det.

Jag tror tvärtom att det är otroligt viktigt att vi finns närvarande, att vi visar på våra svenska värderingar och att vi har svenska företag som är med och hjälper till med att bygga upp telekomnät och möjligheter för människor att samlas, så att de kan kräva reformer och ha mer kontakt med omvärlden, alltså i det här fallet med oss som står för svenska värderingar. Jag är övertygad om att majoriteten av de muslimer som kommer hit vill dela våra värderingar samtidigt som man kan leva som troende muslim i en svensk vardag.

I detta anförande instämde Katarina Köhler (S).

Anf. 40 KENT EKERÖTH (SD):

Herr talman! Det är roligt att höra, Ewa Björling, att man står för svenska värderingar. Det är bara synd att man inte visar det när man legitimerar den här demonstrationen, där man hyllade en muslimsk stat.

Ewa Björling uppmanade mig att läsa på om islam. Jag har faktiskt läst både Koranen och de andra två böckerna. Jag undrar om Ewa Björling ens vet vad de två böckerna heter. Kan hon, som uppenbarligen kan islam, nämna namnen på de andra två viktiga böckerna i islam? Det är de som de facto utgör en majoritet av islams texter och som sharialagarna i mångt och mycket baseras på. Jag vet vilka de är, men jag betvivlar att Ewa Björling vet det. Jag har läst delar av dem. Jag är alltså ganska väl förtrogen med islam. Problemet är att ju mer man läser desto värre blir det.

Det som händer i Nordafrika måste jag kommentera. Jag var uppe i den utrikespolitiska debatten och diskuterade de här frågorna. Jag hoppas att utvecklingen går i riktning mot demokrati och sekularisering, men med vetskap om att 95 procent av den egyptiska befolkningen stöder islam och sharia i lagarna i samhället och med tanke på att det muslimska brödraskapet är den starkaste kraften i Egypten har jag inte jättestora förhoppningar om att det kommer att gå väl där.

Varenda gång man talar om dessa frågor hör man företrädare för regeringen eller för de andra sju partierna tala om religionsfrihet. Detta

handlar inte om religionsfrihet. Detta handlar om vad den här personen sade på demonstrationen, där han hyllade en muslimsk stat. Om Ewa Björling är så väl förtrogen med islam måste hon också veta vad en islamisk stat innebär. Man kan inte gå därifrån utan att nämna detta eller att ta ställning mot det. Det har inget med religionsfrihet eller yttrandefrihet att göra. Det har att göra med vad den här personen sade på demonstrationen och som handelsministern lät passera. Jag hade önskat att hennes svar skulle vara enkelt och tydligt, men det verkar inte vara fallet.

Anf. 41 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Om jag deltar i en högtid, i en demonstration här i Sverige betyder det inte att jag måste dela alla värderingar hos alla dem som befinner sig där. Vi har yttrandefrihet och religionsfrihet, och det är faktiskt tillåtet att tycka precis som man vill i Sverige. Det ska vi värna och vårda.

Sedan tycker vi naturligtvis olika. Det gör inte minst Kent Ekeröth och jag här i dag. Det har jag full respekt för att vi gör. Vi ska fortsätta ha yttrandefrihet. Jag tycker att det är fantastiskt att vi lever i en demokrati där vi kan ha öppna diskussioner när vi har olika åsikter.

Jag vill slutligen också bara rekommendera Kent Ekeröth att läsa det betänkande som utrikesutskottet här i riksdagen skrev när jag var riksdagsledamot under perioden 2002–2006. Då gjorde vi ett flerårigt, gediget arbete som resulterade i ett betänkande om våra relationer till den muslimska världen i vårt grannområde, det vill säga Mellanöstern och Nordafrika. Det var också ett betänkande som hela riksdagen stod bakom och som också innehöll rekommendationer till regeringen att arbeta för ökad tolerans även i vårt svenska samhälle. Detta rekommenderar jag starkt till Kent Ekeröth.

Det är glädjande att höra att Kent Ekeröth också har läst Koranen.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2010/11:219 om riskerna för en ny fastighetsbubbla

Anf. 42 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Hannah Bergstedt har frågat mig hur jag ser på riskerna för en ny fastighetsbubbla och vilka åtgärder jag planerar för att minska dessa risker och som kan ge människor ökad långsiktig trygghet kring sitt boende.

Fastighetskrisen under 90-talet, som hängde intimt samman med den ekonomiska kris som då drabbade Sverige, slog mycket hårt mot dem som ägde bostäder – egnahemsägare, bostadsrättsinnehavare och bostadsrättsföreningar samt hyresvärdar, och därmed även hyresgästerna. I synnerhet drabbades många som nyligen investerat i en bostad eller fastighet, vare sig det handlade om nyproduktion eller ombyggnad. Det är angeläget att minimera riskerna för att detta nu händer igen.

Priserna på bostäder har under en längre tid stigit kraftigt och därmed också hushållens skuldbörda. Vid den utfrågning som finansutskottet

anordnade den 20 januari framgick att enigheten var stor om att prisutvecklingen på bostäder i stor utsträckning kan förklaras av ett antal grundläggande faktorer, däribland hur befolkningen har förändrats i relation till bostadsbeståndet, realinkomsternas utveckling och ränteutvecklingen. Det är dock uppenbart att denna utveckling, som innebär en ökad sårbarhet för allt fler hushåll, inte kan pågå i längden utan stora risker för allvarliga konsekvenser för både hushållen och samhällsekonomin om bostadspriserna skulle börja falla. Ansvariga myndigheter som Finansinspektionen och Riksbanken följer därför noga utvecklingen på bolåne marknaden.

Jag delar i allt väsentligt denna inställning, samtidigt som jag också vill lyfta fram det alltför låga byggandet som en viktig förklaring. Utvecklingen ser olika ut runt om i landet, men när befolkningen ökar i ett antal regioner utan att bostadsutbudet följer med ökar givetvis konkurrensen om de bostäder som finns. Det är därför angeläget att bostadsbyggandet ökar ytterligare. Det arbete som har genomförts under den gångna mandatperioden med att skapa långsiktigt hållbara spelregler för inte minst hyresbostadsmarknaden är en viktig förutsättning för att utbudet på marknaden ska kunna möta efterfrågan genom ett ökat byggande. Det finns all anledning att fortsätta detta långsiktiga arbete för att öka bostadsbyggandet, i första hand därför att bostäderna behövs för alla de som efterfrågar en bostad, men också därför att ett ökat byggande främjar rörligheten på bostadsmarknaden och därmed samhällsekonomin. I takt med att regeringens bostadspolitik för bättre fungerande bostads- och byggmarknader får genomslag bör den dessutom bidra till att dämpa pris- och låneutvecklingen.

Samtidigt är det självklart så, att regeringen följer utvecklingen noga och har beredskap för att komma med åtgärder för att dämpa prisutvecklingen och för att förebygga framtida problem.

Anf. 43 HANNAH BERGSTEDT (S):

Herr talman! Låt mig börja med att tacka ministern för svaret. Befolkningen har förändrats i relation till bostadsbeståndet, säger ministern i sitt svar. För att illustrera detta tänkte jag låna lite siffror från Svenska Bankföreningen, som var en av de föredragande vid den utfrågning som ministern nämnde i sitt svar.

Vi har en befolkningsförtätning i storstäderna och i tillväxtregionerna, däribland i mitt eget hemlän Norrbotten där Malmfälten är en av regionerna. Där har konkurrensen om bostäderna hårdnat väsentligt. Om man tittar på hela landet ska det med den nybyggnation som sker i dag i snitt bo åtta personer i varje nybyggnation. Om vi talar om Stockholmsområdet är det fem personer i varje nybyggd bostad.

Det är inte rimligt. Effekten drivs dessutom på av att regeringen har ökat kraven på den som är arbetssökande att flytta till arbete väldigt snabbt. Samtidigt görs det väldigt lite för att stimulera till att nya bostäder byggs. Detta har tillsammans med låga räntor, ökade inkomster och stora skattesänkningar bidragit till att driva upp priserna på bostadsrätter och villor. Det gör att svenska hushåll nu får betala alltmer av det man har kvar i plånboken för att låna.

De svenska huspriserna ligger högst i Europa. Belåningsgraden når enligt Finansinspektionen historiskt höga siffror. Nu när räntorna stiger

kommer det att påverka konsumtionsutrymmet för alla som har ett lån. Det i sin tur gör att stora delar av det jobbskatteavdrag som regeringen skapat genom att ta från människor som har små marginaler och ge till dem som har i stället för att gå till ökad konsumtion går direkt ned i bankernas fickor.

Denna situation skapar utsatta hushåll där många kommer att ha svårt att klara sin bostad vid en omställning i livet. Samtidigt som regeringen knappt lyfter ett finger för att öka byggnationen försämras omställningsförsäkringarna. Ett hushåll där någon i familjen blir sjuk eller arbetslös kommer snabbt att känna av de ökade räntorna. Det värsta scenariot är att inte kunna klara sina lån och tvingas sälja sin bostad till ett lägre pris än vad man själv har betalat.

Mot den bakgrunden vore det önskvärt om ministern kunde bli lite mer tydlig och konkret gällande insatser på kort sikt som kan bidra till att minska hushållens utsatthet. Det handlar om nu. Vilka instrument är ministern beredd att utnyttja för att samhället ska ta ett större ansvar för bristen på bostäder, stigande bopriser och hög belåningsgrad?

Anf. 44 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Vi ska komma ihåg att vi har flera faktorer som skapar den situation vi nu har. Jag nämnde de låga räntorna. De gör det billigare att låna och driver därmed på priserna.

Vi har också haft en stor inflyttning till våra storstäder, ett flyttningsöverskott från utlandet till våra storstäder och också ett födelseöverskott. Allt detta samverkar. Just nu har vi också stora ungdomskullar som ska ut på bostadsmarknaden, vilket gör att problemen troligtvis kommer att förvärras de närmaste åren.

Vad är då problemet? Det är att vi sedan ungefär 1993 har byggt hälften så mycket som våra nordiska grannländer har gjort. Vi har under en lång tid investerat betydligt mindre i bostadssektorn i Sverige än alla andra länder runt omkring oss. Jämför vi med OECD-länderna i genomsnitt har vi investerat mindre än hälften i bostadssektorn.

I Spanien och de länder som upplevt en bostadsbubbla och en kraschad ekonomi har man haft en extremt hög investering i nya bostäder och en stigande prisutveckling. I Sverige har vi haft stigande prisutveckling och en låg nyproduktion av bostäder. Det är dilemmat. Vi har haft det problemet under en lång följd av år.

Jag skulle retoriskt kunna fråga vad Socialdemokraterna har gjort åt detta under sin tid med regeringsmakten, men det ska jag inte göra. Det som nu är intressant är: Hur skapar vi goda förutsättningar för den ökning av bostadsbyggandet som vi nu ser? Nu ökar bostadsbyggandet kraftigt. Under 2010 och 2011 ser vi kraftiga uppgångar, och kurvorna ser ut att kunna fortsätta uppåt.

Nu gäller det att se till att få kurvorna att fortsätta uppåt och ligga kvar på en hög nivå under en längre tid. Hur ska vi kunna klara detta? Jag tror inte på kortsiktiga åtgärder av karaktären bostadssubventioner, som Socialdemokraterna har varit inne på. Jag tror på goda tydliga spelregler för bostadsbyggandet och minskat regelkrångel. Det gäller att se till att kommunerna är på alerten när det gäller att ta fram planer, detaljplanerad mark och hantera de processerna på ett effektivt sätt.

Det handlar om att vi ser till att vi utnyttjar det befintliga beståndet på ett effektivare sätt genom att bland annat stimulera ekonomiskt med skatteavdrag för dem som hyr ut i andra hand. Det gäller exempelvis dem som bor i stora bostäder och kanske har en övervåning i villan ledig, inte minst för studenter på studieorter. Det finns en lång rad av sådana åtgärder.

Vi har också reformerat lagstiftningen för de kommunala bostadsbolagen och hyressättningssystemet. Hyresbostädernas läge, standard och kvalitet ska i högre grad påverka hyressättningen. Det är ett ansvar som vi har lagt på bostadsmarknadens parter att se till att man får en bättre fungerande hyressättning. Det jobbas med det. Den första rundan i de förhandlingar som pågår just nu håller på att avslutas.

Vi har genomfört en rad åtgärder under den förra mandatperioden. Vi fortsätter det arbetet för att se till att vi får ned kostnader, ökar tillgången till byggbar mark och skapar goda spelregler för att se till att vi får ett betydligt högre bostadsbyggande i framtiden.

När det gäller den akuta situationen med den stigande skuldsättningen i hushållen har de svenska hushållen ungefär 170 procent av den disponibla inkomsten i skulder. Vi vet också att en del hushåll har en extremt hög skuldsättning medan andra hushåll har mindre. Det finns en olikhet som kanske inte statistiken fullt ut fångar in.

Här håller Finansinspektionen och Riksbanken noga ögonen på detta. Jag välkomnar oerhört starkt Bankföreningens rekommendation att ha ett amorteringskrav på lånen. Jag tror att de hushåll som har hög skuldsättning också ska amortera. Det är en god ekonomisk folkbildning att man alltid försöker att betala av om än lite på de lån man har för att minska risken.

Problemet ligger i att om vi får exempelvis en yttre störning från omvärlden riskerar hushållen att bli rädda. Då börjar man dra ned konsumtionen på andra varor, och det får effekter på hela ekonomin. Det är den oron vi måste motverka med arbete på finansmarknaden men också genom att främja ett högre bostadsbyggande.

Anf. 45 HANNAH BERGSTEDT (S):

Herr talman! Förra socialdemokratiska mandatperioden påbörjades över 127 000 bostäder. Alliansens första mandatperiod stannade byggnationen på 90 000. Minskningen i bostadsbyggande skedde redan innan finanskrisen var ett faktum. Visst har bostadsbyggandet ökat. Men då ska vi också komma ihåg att det var nere på rekordlåga nivåer. Det var det lägsta på tio år under 2009.

Vi kan tvista om historieber beskrivningen. Men det kommer inte att hjälpa ett dugg, Stefan Attefall. Jag tar gärna ansvar för våra eventuella tillkortakommanden, och jag tar gärna över ansvaret från ministern om han anser att han inte riktigt klarar ut problemet. Men just nu är det ministern som är politiker och ansvarig för området. Jag hoppas därför att jag ska få svar på mina frågor.

Om jag förstår ministern rätt syftar han i sitt svar på överenskommelsen mellan Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna och Sabo när han talar om långsiktiga hållbara spelregler på bostadsmarknaden. Men det är inte regeringens verk.

Tror ministern verkligen att det räcker med det så att vi inte får en lågkonjunktur där hushåll kommer att bli överskuldssatta för livet och bostadsbubblan spricker? En del befarar en pyspunka som gör att det blir en lång och plågsam tid för många som är högt belånade. Allt detta är för att människor vill ha möjlighet att flytta till ett arbete och få tak över huvudet.

Stefan Attefall säger att han inte tror på subventioner, men det är inte riktigt sant. Den här regeringen subventionerar också. ROT-avdraget är ett bra exempel. Det är helt okej att subventionera en köksombyggnad. Men att se till att det byggs bostäder så att människor har någonstans att bo är inte okej. Varför det är så skulle jag gärna vilja ha ett svar på.

Anf. 46 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag delar helt Hannah Bergstedt beskrivning av problemen vi har med bristen på bostäder. Jag kan vara övertydlig på den punkten så att det inte ska vara några tvivel om det.

Vad gör man åt detta problem? Vi kan titta tillbaka i tiden på hur bostadsbyggandet i Sverige har utvecklats och jämföra oss exempelvis med Danmark, Finland och Norge. Vi har haft exakt samma konjunkturförlopp. När det steg i Sverige steg det i de andra länderna, när det sjönk i de andra länderna sjönk det också i Sverige.

Det intressanta är bara att under den tid vi hade subventioner av socialdemokratisk modell avvek vi inte från det mönstret, utan vi följde precis det nordiska mönstret. Allt tydde på att de subventionerna gick rakt ned i byggherrarnas fickor. För att tala vänsterpartistiskt och socialdemokratiskt språk gick de rakt ned i byggkapitalisternas fickor.

Däremot såg vi att under finanskrisen och dess omständigheter tvärstannade byggmarknaden. Det är denna utveckling vi nu har börjat lämna bakom oss.

Under förra mandatperioden genomförde vi många reformer. När det gäller reformeringen av hyreslagstiftningen är det inte sant att det enbart var parterna som kom överens. Vi gjorde också en del regeländringar för att svara upp mot överenskommelsen. Vi reformerade allmännyttans roll. Vi avskaffade den statliga fastighetsskatten. Vi införde ägarlägenheter i nyproduktion. Vi införde statlig garanti under byggtiden för att motverka finanskrisen. Vi har reformerat plan och bygglagen som träder i kraft den 2 maj. Här jobbar vi intensivt med implementeringen av och information om den nya lagstiftningen för att se till att den ska bli effektivare och skapa bättre och tydligare processer.

Vi jobbar vidare med regelförenklingsfrågor både på statlig nivå och på myndighetsnivå. Vi jobbar också med att försöka få mindre av regelkrångel ute i kommunerna. Vi ser över hur vi ska kunna stärka hyresrättens ställning. Ett utredningsarbete kommer att dras i gång för att se till att vi ska kunna skapa bättre spelregler för hyresrätten också långsiktigt.

Vi jobbar på olika sätt för att få hela bostadsmarknaden att fungera bättre. Vi ser exempelvis hur byggprisindex har stigit mycket snabbare än den vanliga inflationen. Någonting är skevt också inom byggbranschen. Här måste vi både i samtal med branschen och genom att titta över hur upphandlare på kommunal nivå och i staten agerar se till att vi främjar en ökad konkurrens. Därmed kan vi få bort den kostnadspress uppåt

som tydligen är mycket stark inom byggnadsindustrin och byggbranschen. Vi har alltså vidtagit en rad olika åtgärder.

Men subventioner, i den mening vi har haft sådana i Sverige, har historiskt sett inte visat sig öka bostadsbyggandet och få oss att avvika från någon trend i andra länder. De har dessutom effekten att om man skulle införa sådana i dag måste vi gå till EU för att få dem godkända, vilket tar åtta till tio månader. Och vad händer då? Då stannar byggandet av. Då avvaktar alla och undrar: Vad kommer det för bidrag? Hur ska vi anpassa vårt byggande till de nya bidragen? Den positiva trenden stannar upp. Det är effekten av denna typ av åtgärder. Sedan börjar branschen igen anpassa sig efter regelverk för subventioner och liknande saker.

Nej, tydliga och bra spelregler vill vi ha och gärna också hitta lösningar budgetmässigt och tekniskt som innebär att skattetrycket mildras på boende och byggande. Men det är också en budgetfråga som måste hanteras i sammanhanget. Det handlar om att skapa goda spelregler långsiktigt. Varje åtgärd vi vidtar ska vara en åtgärd som har en långsiktig verkan. Det ska inte vara några kortsiktiga åtgärder som förrycker planeringsförutsättningarna och därmed skapar osäkerhet som i sin tur kommer att leda till ett minskat bostadsbyggande jämfört med hur fallet annars skulle kunna vara.

Anf. 47 HANNAH BERGSTEDT (S):

Herr talman! Jag hör ministern. Det handlar om ägarlägenheter och om förslaget om att göra det mer lönsamt att ha inneboende. Det ställs ut krediter. Men hitintills har förslagen från regeringen gett liten effekt.

Låt mig bara påpeka att bostadsbyggande tvärnitade när man tog bort investeringsstödet. Det skedde redan 2007, innan vi var inne i en finanskris.

Ministern talar om långsiktighet. Långsiktighet är självfallet bra. Men problemet finns nu. Människor behöver bostäder som de har råd att bo i utan att sätta sin framtid på spel *nu*. Jag har en vän som nyss har flyttat till Kiruna och köpt sin bostad. 333 000 kronor fick hon betala för sin lilla lägenhet. Jag kan förstå att det inte låter mycket med Stockholmsmått mätt. Men man ska veta att man för samma lägenhet för bara tio år sedan knappt kunde få 20 000 kronor. Bostadsbristen och risken för bostadsbubblan finns i hela landet.

Frågan är: Anser Stefan Attefall att det finns ett samhälleligt ansvar för att människor ska ha ett boende till en rimlig kostnad? Eller delar Stefan Attefall exempelvis allianskollegan Peter Normans åsikt? Bostadskrisen måste varje individ ta ansvar för, har han sagt. Är det individens ansvar eller finns det ett samhälleligt ansvar för att se till att människor har råd att bo?

Anf. 48 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Självfallet är det vår gemensamma uppgift att skapa goda förutsättningar så att alla människor har en bostad till en kostnad man klarar av. Vi har också en särskild lag som ålägger kommunerna ett stort ansvar i sammanhanget.

Låt mig återgå till påståendet om att bostadsbyggandet sjönk före krisen. Det är sant att den lilla uppgång vi hade i bostadsbyggandet toppade runt 2006. Det intressanta är att den gjorde exakt samma sak i Finland, i

Danmark, i Norge och i Sverige. I de andra länderna hade man inga subventioner. Sedan sjönk bostadsbyggandet på ett ungefär likartat sätt i alla dessa länder samtidigt. Det är märkligt att ett svenskt beslut om att avskaffa de socialdemokratiska subventionerna fick återverkningar även i Finland, Danmark och Norge. Det är möjligt att vi har större inflytande på våra nordiska grannar än vad vi har trott, men jag betvivlar att det var detta samband som fanns. Det hela följde alltså andra förlopp.

Nu ser vi hur bostadsbyggandet ökar kraftigt. Vi ser hur det tar fart. Alla indikatorer pekar brant uppåt. Det ska vi vara glada över. Vi ska se till att kurvan fortsätter i rätt riktning och under en lång följd av år ligger kvar på en hög nivå. Det är min ambition.

Jag ställer frågan till många kommunala bostadsbolag, till privata byggherrar och till andra aktörer. Och jag får ett samstämmigt svar: Vi vill inte ha tillbaka subventioner och bidragsregler. Vi vill ha goda långsiktiga spelregler! Det vill jag arbeta för att skapa.

Jag nämnde en rad olika reformer som vi har genomfört under förra mandatperioden, och vi jobbar vidare med hög ambitionsnivå under denna mandatperiod. Om man tittar tillbaka på den period då Socialdemokraterna styrde mellan 2002 och 2006 kom det inga reformer på området. Det hände ingenting. Om man tittar tillbaka på utvecklingen under en lång följd av år då Socialdemokraterna har haft makten ser vi hur bostadsbyggandet i Sverige har varit betydligt lägre än i våra nordiska grannländer, i OECD-länder, än Europasnittet och liknande.

Det har inte fungerat i Sverige. Vi har problem på svensk bostads- och byggmarknad – ja. Men lösningen har inte legat i de socialdemokratiska recepten. Jag tror på ny strategi för långsiktiga spelregler. Det jobbar jag för.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2010/11:221 om bostadsbristen

Anf. 49 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Katarina Köhler har frågat mig vad jag avser att göra för att realisera ett bostadsbyggande som svarar mot befolkningstillväxten och behovet av nya bostäder.

Jag är enig med interpellanten om att det byggs alldeles för få bostäder i Sverige. Det har byggts för lite sedan ett par decennier vilket får konsekvenser i form av bostadsbrist. Detta blir, precis som interpellanten framhåller, särskilt tydligt i tillväxtregionerna.

Enligt färskta uppgifter från SCB påbörjades byggande av nära 25 000 bostäder under 2010. Om även de bostäder som byggs om räknas med är antalet påbörjade bostäder ännu högre. Boverket och övriga prognosmakare förutspår att bostadsbyggandet kommer att öka ytterligare under innevarande år.

Detta anser jag visar på att de åtgärder som regeringen har vidtagit sedan regeringsskiftet har gett effekt. Så sent som den 15 februari stod jag här i kammaren i en interpellationsdebatt och redogjorde för hur vi på olika sätt arbetar för att stimulera bostadsbyggandet. Under förra mandatperioden vidtog vi en rad åtgärder i syfte att stimulera bostadsbyggan-

det. Bland dessa kan särskilt framhållas de nya villkoren på hyresmarknaden som trädde i kraft vid årsskiftet samt den nya plan- och bygglagen som träder i kraft den 2 maj. Vi kommer inte att slå oss till ro, utan fortsätta vårt långsiktiga arbete med att få fart på bostadsbyggandet.

Både i Socialdemokraternas senaste budgetmotion och i rapporten från Socialdemokraternas kriskommission framgår att partiets strategi för bostadspolitik är att återgå till en subventionspolitik. Jag har inga som helst intentioner att återgå till en sådan kortsiktig strategi med subventioner, utan kommer att fullfölja regeringens tydliga strategi att främja bostadsbyggandet genom långsiktigt stabila villkor på bostadsmarknaden.

Anf. 50 KATARINA KÖHLER (S):

Herr talman! Bostadsministern och jag är eniga om att det byggs för få bostäder i Sverige. Men sedan är vi inte eniga om så mycket mer.

I svaret hänvisar ministern till en förändrad plan- och bygglag och till nya villkor på arbetsmarknaden. Det skulle vara svaret på hur vi ska få i gång byggandet.

Som jag ser det kan rimligtvis ingenting av detta påverka viljan att öka byggandet som sådant. PBL har ännu inte satts i sjön, och när den gör det innebär förändringarna i lagen att det blir ett lättare och enklare förfaringssätt när man väl har bestämt sig för att bygga; det håller jag med om. Men inte tror jag att den nya lagen stimulerar någon att besluta sig för att bygga.

Jag måste be ministern att svara på frågan om på vilket sätt de nya villkoren på hyresmarknaden har en direkt inverkan för att stimulera ett ökat byggande. Det skulle jag vilja ha svar på.

Som jag ser det har regeringens politik när det gäller bostadsbyggande inte varit någon större succé hittills. Man förlitar sig på marknaden som vanligt. Man säger att det är individens eget ansvar. Jag vet att det är en viktig ideologisk fråga att marknads krafter ska kunna verka utan inblandning från staten, men en regering måste rimligtvis våga ta ansvar för så stora och viktiga frågor som bostadspolitik. Då håller det inte att avhända sig ansvaret. Människor måste få tak över huvudet och ha ett värdigt liv.

Jag påstår att er politik ökar klyftorna mellan grupper på område efter område. Det här är bara ett.

Mer än hälften av våra 290 kommuner har bostadsbrist för någon av kategorierna unga, studenter och vuxna. I 119 kommuner säger man generellt att man har brist på bostäder. Över 60 procent av Sveriges befolkning bor i kommuner med bostadsbrist. 220 kommuner, det vill säga 75 procent, anger att det är brist på hyresrätter. Hälften av kommunerna uppger att det är brist på bostäder för ungdomar mellan 19 och 25 år. 20 högskolekommuner säger att man har brist på lämpliga bostäder för studenter. Byggandet av studentbostäder har enligt SCB:s bygglovsstatistik i stort sett upphört. Under 2009 lämnades preliminärt bygglov för knappt 60 studentbostäder i hela vårt land.

Sedan 2007 har ungefär 40 000 allmännyttiga hyreslägenheter sålts ut. Jag säger inte att alla de har omvandlats till bostadsrätter, men de har sålts ut från allmännyttan till privata fastighetsägare.

Det är ni som har regeringsmakten, och ni måste använda den för att göra något bra för människor. Det håller inte att bara prata om en plan- och bygglag som egentligen handlar om en förenkling av processen.

Prot. 2010/11:71
11 mars

---

*Svar på
interpellationer*

Anf. 51 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Vårt lands största problem är en pågående massarbetslöshet. Vi har betydande flaskhalsproblem i svensk ekonomi i dag. Ett problem när det gäller att skapa tillväxt är möjligheten att få bostad i de tillväxtregioner som vi har i Sverige.

För mig som socialdemokrat är bostaden en social rättighet, men den är också en viktig faktor för att vi ska kunna flytta dit jobben finns.

I dag ser vi hur effekterna av regeringens politik eller icke-politik på en rad områden gör att arbetslösheten inte minskar. Det handlar om arbetsmarknadspolitiken, infrastrukturpolitiken och bostadspolitiken.

Jag tycker att det är mycket märkligt att statsrådet säger att vi inte ska återgå till en subventionspolitik. Ständigt upprepar han det här i kammaren och i andra sammanhang. Vad har du för problem med att vi gemensamt med samhällliga resurser stimulerar en önskvärd utveckling i nationen, Stefan Attefall? Du tycker inte att rättigheten för yngre och andra att få en bostad är så angelägen som rättigheten att rekvirera statligt stöd för att få städat i hemmet. Det är för mig fullständigt obegripligt att du tycker att en hemhjälp subventionerad av staten är en större angelägenhet än att med statliga subventioner se till att det byggs lägenheter som träffar de ungas längtan efter en egen bostad.

Anf. 52 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Först och främst vill jag välkomna bostadsdebatten med anledning av både den förra interpellationen och den här interpellationen och engagemanget. Jag tror att bostadsfrågorna blir viktiga och centrala de kommande åren. Jag delar helt uppfattningen att bostadspolitiken är en viktig del i tillväxtpolitiken och arbetslinjen. När de nya jobben skapas på orter måste det också finnas möjligheter för människor att ta de jobben, och då är bostaden en central del i det beslutet.

Däremot ska vi nog markera mycket tydligt mot påståendet att arbetslösheten inte minskar. Jag vet inte riktigt vilken värld som Peter Persson då befinner sig i, men problemen är fortsatt stora, och de kommer att angripas med full kraft på flera områden. Bostadspolitiken är en del i detta.

Varför vill jag inte gå tillbaka till subventionspolitiken? Jo, därför att man då måste fundera på hur en sådan subventionspolitik ska fungera och vilka effekter den får. Studerar man Socialdemokraternas budgetalternativ, deras förslag och hur de historiskt har hanterat de här frågorna kan man se att de har lagt fram förslag om att lägga 500 miljoner för att subventionera. Det räcker till 4 000 hyresrätter om man följer de regelverk som man hade tidigare. Nu planeras det ju 8 000 hyresrätter. Vad händer då? Man funderar då: Hur ska vi göra nu? Vilka pengar räcker detta till? Sedan ska vi vänta på EU:s godkännande av att detta inte är snedvridande konkurrens. Då kommer allting att stanna av. Om det räcker till 4 000 hyresrätter, var är då de andra 4 000?

Det finns en rad olika faktorer som gör att den här typen av subventioner inte fungerar. Det är det vi försöker att tala om, och det visar också

historien. De kurvor jag beskrev visar hur de nordiska länder som inte har haft subventioner under den här tiden har haft samma förloppsmönster. Skillnaden är bara att de har byggt dubbelt så många bostäder under hela tiden fast de inte har haft subventioner på samma sätta. Vi har alltså byggt hälften av vad nordiska grannländer har gjort. Vi har investerat mycket mindre i bostäder sedan 90-talets kris, och vi har haft en socialdemokratisk regering under större delen av den perioden. Det är problemet.

Min lösning och den strategi som jag är övertygad om är den riktiga är att se till att vi skapar långsiktigt goda förutsättningar för bostadsbyggande genom att minska regelbördan och genom att se till att vi förkortar planprocesser. Tid är faktiskt pengar. Den lärdomen borde man försöka ta till sig.

Låt mig ta ett exempel. Det handlar om ett projekt som ändå gick relativt snabbt genom alla överklagandeprocesser och som jag invigde i Skövde. Det har tagit ett år. Bara byggprisindex under den tiden, i det avtal man hade, hade fördyrat det projektet med 5 miljoner kronor som självfallet lades på hyresgästernas hyror.

Här ser vi hur de långa planprocesserna tar sin tid. Kan vi korta dem och göra dem tydligare och enklare kommer vi också att vinna. Vi ska självfallet också samtidigt se till att vi behåller rättssäkerheten genom att människor får en chans att föra fram sina åsikter och få dem prövade. Det är den balansgången som jag tycker har blivit bättre och smidigare i den nya plan- och bygglagen. Den kommer att underlätta detta, men här behöver man säkerligen göra mer. Vi tittar just nu på de frågorna i Regeringskansliet för att se vilket ytterligare utredningsarbete vi behöver dra i gång för att försöka få förenklingar och förtydliganden och därmed också bidra till att sänka kostnader och förkorta tiden mellan idé och färdigt hus.

Vi måste också få fram ett mycket mer industriellt producerande av hus i Sverige. Vi uppfinnar på något sätt hjulet varje gång när vi bygger. Det beror bland annat på branschen och hur regelverken fungerar hos myndigheterna och ute i kommunerna. En del byggföretag har lärt sig bygga billigt och smart i en kommun. De vill använda samma koncept i en annan kommun, och då säger kommunen: Nej, det går inte i vår kommun. Vi vill ha det så och så. Då måste man rita om hela huset, och det blir en dyrare produktion än det annars skulle ha blivit.

Upphandlingarna måste bli mycket effektivare. Det finns en rad sådana olika åtgärder som är den viktiga lösningen på problemet, och inte subventioner.

Anf. 53 KATARINA KÖHLER (S):

Herr talman! Vi har nu hört ett antal gånger att ministern inte tycker om Socialdemokraternas förslag om bland annat investeringsstöd för byggande. Jag vill för tydlighetens skull påminna eventuella lyssnare om att när vi pratar om investeringsstöd menar vi inte att staten ska ta över och bekosta hela byggandet. Det är naturligtvis en stimulans för att byggare ska känna att man vågar ta risken, vågar sätta i gång att bygga nya fastigheter.

Sedan synar jag bostadsministerns siffror, att de miljoner som vi ville lägga skulle räcka till 4 000 hyreslägenheter. Det handlar, återigen, om

en del av bostadsbyggandet som vi vill subventionera. Jag är jätteintresserad och skulle gärna ta en större diskussion om subventioner. När ni i regeringen talar om det låter det som att det bara är socialdemokratin och de rödgröna som någonsin har pratat om subventioner och som tycker om det. Det är inte sant. Regeringen har en mängd subventioner i dag, kanske till och med fler än vad vi har haft. Det är bara det att vi har olika mottagare.

När vi socialdemokrater pratar om subventioner och stimulans för olika åtgärder gör vi alltid det för att göra gott för de många, för att det ska komma samhället till del och för att vi på det sättet ska få ett bättre och mer jämlikt samhälle. Jag skulle kunna göra listan rätt lång på subventioner som den här regeringen har men som riktar sig till andra, och där jag ser att de många gånger riktar sig till dem som redan har. Det är naturligtvis en väldigt stor skillnad i våra synsätt.

Vi vill inte bara prata om investeringsstöd. Vi vill också utveckla ROT-avdraget till att innefatta även flerfamiljshus. Jag förstår inte heller, som andra talare har varit inne på, varför det skulle vara mer okej att ge ROT-avdraget till egna hem än att ge det till bland annat de stora miljöprogram som har ett enormt behov av renovering på många ställen i vårt land.

Bostadspolitik är ju, som ministern har påpekat, en del av många andra politikområden. Jag vill då prata om arbetsmarknadspolitik i det här sammanhanget.

Om vi fick ett system där vi kunde ge investeringsstöd och använda ROT-avdraget på ett mer effektivt sätt skulle det skapa arbetstillfällen, riktiga jobb. Det skulle skapa många tusen arbetstillfällen för människor runt om i landet. Det i sin tur skulle göra att samhället fick in mer skattepengar och vi åter kunde börja prata om den generella välfärden, inte bara om kärnan i välfärden, som regeringen ofta pratar om och tycker om att prata om.

Det finns väldigt mycket att prata om när det gäller subventionerna.

Jag vill också bara snabbt påminna om de snabba prisökningarna på olika boenden. På tio år har priserna på bostadsrätter ökat med 153 procent och på villor med 72 procent, medan den allmänna prisnivån har landat på ungefär 16 procent.

Anf. 54 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Den nye bostadsansvarige ministern fullföljer traditionen från sin företrädare, nämligen en icke-politik på det bostadspolitiska området. Det leder till att man bygger in flaskhalsar i ekonomin. Bristen på bostäder är en tydlig tillväxthämmande faktor. Jag vill påstå att det tillsammans med andra brister i regeringens politik – satsningar på investeringar i infrastruktur och investeringar i utbildning – leder till att vi redan har nått taket i kapacitetsutnyttjande i ekonomin. Det leder till att Riksbanken höjer räntan, vilket kommer att dämpa aktivitet och kraftigt fördyra för dem som i dag bor.

Regeringen vägrar att satsa gemensamma resurser i investeringar. Man har bara en riktning för att använda resurser: skattesänkningar. Jag vill påstå att den politiken, den enda vägens politik – skattesänkning, skattesänkning – kommer att leda till att vår nation i förlängningen blir fattigare. Där är bostadsbristen en angelägen fråga, som möts med bristen

på utbildning och bristen på framtidsinvesteringar, och arbetslösheten kommer att bita sig fast.

Det är beklagligt att se en så defensiv icke-politik på bostadsområdet.

Anf. 55 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Peter Persson kallar det icke-politik, de olika reformer som jag beskrev har gjorts under förra mandatperioden och som vi jobbar med. Jag jämförde också tidigare inlägg i de här debatterna regeringsperioden 2002–2006, när Socialdemokraterna styrde, när det inte gjordes någonting alls. Men det var tydligen en mycket aktiv politik.

Jag kan också notera, för att ta Katarina Köhlers fråga om hyreslagstiftning som jag glömde att svara på, att det i allt väsentligt var en upp-
görrelse mellan de tre parterna på bostadsmarknaden som Socialdemokraterna i de stora delarna instämde i här i riksdagen när vi antog de nödvändiga lagstiftningsförändringarna.

Det handlar helt enkelt om att få hyressättningsystemet att fungera smidigare. Det handlar inte om marknadshyror. Men det handlar inte heller om att ha kvar det gamla systemet med självkostnadshyror, som delvis har bidragit till att många miljonprogramsområden inte har rustats upp i nödvändig utsträckning och som i dag står inför ett stort upprustningsbehov. Det gäller alltså att få en hyressättning som mer tar till vara lägenheternas standard, läge och kvaliteter och därmed också få en större variation i hyressättningen mellan de lägenheter som sköts bra, har en bra standard och bra service och dem som sköts mindre bra.

Jag tror att den nya modellen, där parterna nu har ett stort ansvar för att förhandla fram hyror utifrån lägenheternas mer enskilda kvaliteter, kommer att vara ett verksamt bidrag till att skapa mer framtidsutsikter i branschen och locka fler att investera i byggandet, och de som satsar på ett seriöst och långsiktigt förvaltande kan känna att det finns ekonomi för detta.

I fråga om subventionspolitiken, som vi diskuterar, kan jag göra en enkel jämförelse. År 2004 betalade staten ut 2,7 miljarder i subventioner till bostadsbyggandet. Under 2010 byggdes exakt lika många bostäder utan subventioner. 2,7 miljarder av skattebetalarnas pengar betalades ut 2004 för att få exakt samma nivå på bostadsbyggandet som 2010. Det kan vara en intressant slutsats av detta.

Det andra är att ni vill ha den modell ni har använt förut som innebär att hyreslägenheterna ska få 120 000 kronor i subventioner. Om ett sådant stöd införs kommer ingen att vilja bygga utan att få stödet. Det är självklart. Då anpassar man sig och avvaktar: När kommer de här reglerna? Ska då Socialdemokraterna genomföra detta i morgon exempelvis kommer det att dröja ett antal månader innan EU har godkänt det hela och det har satts i sjön. Då kommer man att avvakta, och då bromsar det byggandet av hyresbostäder förutom att det snedvrider konkurrens och det skapas osäkerhet om långsiktiga spelregler.

Då säger man att det är så hemskt att vi subventionerar RUT-tjänster, det vill säga tjänster som utförs i hemmen. Men ROT-tjänster vill man ha, det vill säga att de som köper tjänster av den manlige byggnadsarbetaren kan gärna få sänkt skatt. Men de som köper en städtjänst eller någon annan servicetjänst ska inte få det. Det är socialdemokratisk politik.

I båda fallen anser jag det vara ett rimligt sätt att sänka skatten för att göra svarta jobb vita, för att öka sysselsättningen. En del av den politik regeringen för för att öka sysselsättningen är att vi gör de svarta tjänsterna vita och skapar fler arbeten i servicetjänster. Då är det ointressant för oss om man sätter in fönstret eller om man putsar fönstret. Båda service-tjänsterna har samma skatteregler. Det handlar om att skapa fler arbeten och om att göra svarta jobb vita.

Att överföra det tänket in i ett aktiebolag som förvaltar bostäder innebär att de får dubbel avdragsrätt. Dessutom blir det kanske 700 kronor i subvention på en lägenhet som kostar 12 000 kronor att bygga om. Det är alltså inte något som förändrar kalkylen i någon väsentlig del, och därför är det inte heller effektivt, förutom att det inte är skattetekniskt rimligt.

Anf. 56 KATARINA KÖHLER (S):

Herr talman! Jag vill bara påpeka att jag i mitt inlägg pratade framför allt om att man skulle utöka ROT-avdraget till att gälla också flerfamiljshus.

Man kan diskutera RUT och ROT. Det kanske vi ska ta i en annan debatt. Men vi kan ändå konstatera att det arbete som läggs på ROT-avdrag är något som kommer att finnas kvar under mycket lång tid, i motsats till de förgängliga tjänster som RUT-avdraget innebär. Men vi kan inte gå in på det nu.

Jag vill verkligen betona att den bostadspolitik eller icke-bostadspolitik som vi har i dag innebär att människor inte kan leva sina liv fullt ut. Ungdomar kan inte flytta hemifrån och starta sitt vuxenliv. Studenter får inga bostäder i studentstäderna, som för övrigt blir färre genom regeringens indragning av många utbildningar. Arbetsmarknaden får svårt att anställa. Folk vågar inte flytta för nytt arbete om det inte finns bostäder.

Många vill ha en hyresrätt till att börja med. Men det finns också folk som inte vill bo i egnahem, som vill ha en hyresrätt för att slippa ansvar. Och så finns det de som inte har råd att bo i bostadsrätt eller egnahem. Därför måste vi få en balans i bostadsbyggandet, som nu går alldeles för sakta – så är det bara.

Nu måste regeringen ta sitt ansvar och bygga ihop bostadspolitik, arbetsmarknadspolitik och näringspolitik. Det som händer nu är ju att den vackra ytan håller på att krackelera. Fler och fler inser att regeringspolitiken inte innehåller så mycket verkstad utan mest vackra ord. Men Sverige behöver verkstad, och det behöver vi nu!

I detta anförande instämde Hannah Bergstedt (S).

Anf. 57 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag vill upprepa vad jag försökte säga om ROT-avdrag för flerfamiljshus. Syftet med ROT-avdraget för enskilda fastighetsägare och egnahemsägare är att man ska motverka svartjobb och få flera människor att köpa tjänster i stället för att göra saker själva och därmed skapa flera jobb. Den filosofin har vi för både RUT- och ROT-tjänster.

Det finns problem med att överföra det tänket in i ett aktiebolag som förvaltar en hyresfastighet. Redan i dag gör de i deklarationen ett avdrag på intäkterna för de renoveringar som de gör. Då skulle vi alltså skapa

dubbel avdragsrätt. Det är en skatteteknisk innovation som vi inte har prövat i Sverige och som vi kanske ska vara försiktiga med.

Det andra jag försökte säga är att det inte är speciellt effektivt. Sabo, de allmännyttiga bostadsföretagens förening, har räknat fram att en rejäl upprustning kostar ungefär 12 000 kronor per lägenhet. Den här subventionen skulle kanske ge 700 kronor, om man får räkna fram Socialdemokraternas förslag. Det är inget som förändrar kalkylen i grunden.

Det inte speciellt effektivt, och det är skattetekniskt en mycket märklig konstruktion.

Jag tror i stället på att skapa bättre spelregel för hyresrätten. Det är det vi ska utreda. Vi har lovat att titta på de förslag som parterna på bostadsmarknaden har kommit med, för att skapa långsiktigt bra villkor för hyresrätten. Hyresrätten har en konkurrensnackdel i att långsiktigt bygga, äga och förvalta hyresrätter som vi måste titta på. Och det har vi sagt.

Det är tydligt att Socialdemokraterna inser att vi har en bostadspolitik. Men ni gillar inte vår reformering av plan- och bygglagen, vårt arbete med regelkrångel och liknande saker och våra långsiktiga spelregler.

Då är frågan: Vad är ert alternativ? Ni har pratat allmänt om subventioner, men precisera er politik, så att vi har något att diskutera, för nu är det ganska fattigt med oppositionsalternativ på området! Jag ser fram emot sådana preciseringar. Då får vi kanske också mer spännande debatter framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2010/11:203 om åtgärder för att bryta jobbkrisen på Arbetsförmedlingen

Anf. 58 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Ylva Johansson har ställt ett antal frågor till mig om det som hon kallar jobbkrisen på Arbetsförmedlingen samt om åtgärder bland annat inom jobb- och utvecklingsgarantin.

Efter finanskrisen fick Arbetsförmedlingen kraftigt växla upp kapaciteten för att möta krisens omedelbara effekter på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har dessutom fått flera nya tunga uppdrag att hantera de senaste åren, till exempel sjukskrivnas återgång till arbete och etableringsreformen. Detta är en del i regeringens ambition att uppnå målet om full sysselsättning genom arbetslinjen: alla som vill och kan arbeta ska också ges möjlighet att arbeta. Arbetsförmedlingen har fått resurser för att hantera dessa nya uppdrag.

En av de viktigaste prioriteringarna för regeringen framöver är att minska långtidsarbetslösheten i landet nu när konjunkturen vänder. Det handlar dels om att underlätta för långtidsarbetslösa att hitta ett arbete, dels om att se till att de som står närmare arbetsmarknaden aktivt söker jobb och står till arbetsmarknadens förfogande. Aktiva insatser är viktigt nu när vi ser att jobbchanserna ökar.

Nu ökar sysselsättningen, och arbetslösheten faller gradvis. Antalet långtidsarbetslösa personer minskar. Det är positivt, men det räcker inte. Jag kommer inte att vara nöjd förrän vi når målet om full sysselsättning.

De åtgärder som regeringen vidtog tidigare för att lindra krisens effekter anpassas gradvis till det nya arbetsmarknadsläget under 2011. Vi vet dock att Arbetsförmedlingens belastning kommer att vara fortsatt stor även under innevarande år.

Arbetsförmedlingen kommer att behöva arbeta med att erbjuda individanpassade insatser av hög kvalitet för deltagarna i garantierna. Flera insatser är viktiga. Exempelvis har det särskilda anställningsstödet förstärkts från och med årsskiftet och ett ekonomiskt stöd för handledning införts.

Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag har också förstärkts med 200 miljoner kronor under 2011. Arbetsförmedlingen har dessutom fått resurser för arbetspraktik och jobbcoachning i Arbetsförmedlingens regi.

Ylva Johansson har avslutningsvis frågat mig om jag avser att verka för förändringar i fas 3 i jobb- och utvecklingsgarantin. Intentionen med den senare delen av jobb- och utvecklingsgarantin är att personer som har varit arbetslösa under lång tid ska få möjlighet att bygga upp nya referenser och nätverk och ingå i en arbetsgemenskap samtidigt som jobbsökandet fortsätter.

Jag följer utvecklingen inom jobb- och utvecklingsgarantin noga, liksom jag följer utvecklingen inom hela arbetsmarknadspolitiken. I regeringsbrevet från regeringen till Arbetsförmedlingen för 2011 är regeringens tydlig med att myndigheten ska följa upp insatsen och återkomma senare i år.

Slutligen vill jag betona vikten av att arbetsgivare vågar öppna dörren för personer som står långt från arbetsmarknaden. Endast genom gemensamma ansträngningar stärker vi svensk arbetsmarknad och vår framtida välfärd.

Då Ylva Johansson, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav andre vice talmanen att Raimo Pärssinen i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 59 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag har haft en liten debatt i lokaltidningarna hemma i Gävleborg om just arbetslöshet och åtgärder mot den. Det svar som jag har fått från ministerns kolleger i riksdagen har varit: Ligg lite lugnt, nu ska vi se på det som är bra, och det mesta fungerar bra! Men det ligger väl alltid i vårt gemensamma intresse att se på det som inte fungerar, att vårda det som fungerar bra och titta på det som inte fungerar.

På Ylva Johanssons konkreta frågor får vi inga riktiga svar. Ministern avser att följa upp. Ja, ministern avslutar svaret med en vädjan till arbetsgivarna: Snälla arbetsgivare, ta emot flera arbetslösa!

Det är tyvärr inte särskilt imponerande, Hillevi Engström! Nu har vi börjat bli vana vid situationen att det dyker upp olika avslöjanden i medierna om saker som inte står rätt till.

Nu senast kom detta med nystartsjobben och de personliga assistenterna. Det var faktiskt polisen som höll på att utreda detta över hela landet, om jag uppfattade inslaget rätt. De konstaterade att något måste vara fel, men det var inget som gick emot lagstiftningen. Då gick i vanlig ordning Hillevi Engström ut och sade att det måste vara en lucka i lagen.

När man avslöjade missbruk av jobbcoacherna sade ministern också att man skulle följa upp det. Och oegentligheter inom fas 3 ska man också följa upp. Men det händer ju ingenting. Jag undrar vad nästa avslöjande kommer att innebära.

Jag tycker att vi ska försöka lägga prestigen åt sidan när det gäller den här oerhört viktiga frågan, som handlar just om att en massa människor ramlar ut i arbetslöshet trots en stark ekonomisk uppgång. Vi har en ökning hela tiden, speciellt inom fas 3, den sista åtgärden inom garantin. Arbetsförmedlingen säger själv att det kommer att öka från 25 000 till 50 000 människor, och det i ett läge när ekonomin växer så starkt. Då räcker det faktiskt inte med att säga att vi följer upp och att vi vädjar till arbetsgivarna.

Jag måste tyvärr säga, Hillevi Engström, att det här tyder på att regeringen och speciellt ministern med särskilt ansvar faktiskt har dålig koll när det gäller det här. I en tidigare debatt i dag sade ministern att varje skattekrona ska användas för att bekämpa arbetslösheten. Men nu ser vi att det är massvis med pengar som rasar bredvid. Jag vill hävda att det faktiskt är så mycket som miljarder som rullar ut i stora projekt, utan att det finns någon riktig granskning av detta. Och det här har dragit till sig en marknad av dem som är oseriösa. Det är rena bluffföretag.

I en tidigare debatt här i kammaren ställde jag en fråga till ministern: Varför ska de som finns i fas 3 jobba gratis? Då fick jag ett häpnadsväckande svar av ministern. Hon sade att det är en del av att bygga Sveriges ekonomi stark. Ska vi då framöver ha en kader av 50 000 arbetslösa, många av dem ungdomar, som ska jobba gratis för att klara Sveriges ekonomi? Vad tänker ministern göra, konkret, åt detta?

Anf. 60 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Jag kan bara bekräfta den bild som Ylva Johansson lyfter fram i sin interpellation och som Raimo Pärssinen lyfter fram här i kammaren i dag.

Arbetsbelastningen på Arbetsförmedlingen har varit, och är fortsatt, hög. Det finns en stor frustration över att inte kunna utföra sitt uppdrag på bästa sätt, en frustration över att inte rätta till och inte kunna ge den service som arbetssökande och arbetsgivare behöver.

Det är självklart glädjande att Arbetsförmedlingen ges förtroendet att ta hand om flera nya tunga uppdrag, men det vore än mer glädjande om detta också hade åtföljts av adekvata resurser och om man hade haft en sådan framförhållning att det hade skapats förutsättningar att starkt kunna möta detta uppdrag.

Visst är det glädjande att konjunkturen åter tar fart, men det är oroande att ministern och hela regeringen verkar tro att detta automatiskt bryter risken för långtidsarbetslöshet. Därför är Ylva Johanssons fråga i interpellationen, om på vilket sätt arbetsmarknadsministern avser att säkerställa att Arbetsförmedlingen kan ge ett kvalificerat stöd till arbetssökande, oerhört relevant.

Arbetsmarknaden är inte rättvis, men med en aktiv arbetsmarknadspolitik kan trots allt även de som har hamnat i långtidsarbetslöshet förbättra sina chanser. Därför är frågan om vad man gör för att förhindra aktivitetsförbudet i fas 3 viktig.

Jag undrar hur arbetsmarknadsministern avser att skapa förutsättningar för en bättre fungerande arbetsmarknad. Eller är det möjligtvis viktigare att skapa en arbetsförmedlingsmarknad?

Prot. 2010/11:71
11 mars

---

*Svar på
interpellationer*

Anf. 61 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Nu är inte interpellanten på plats, men det verkar i alla fall finnas ett flertal ledamöter som vill diskutera dessa angelägna frågor.

Vi kan konstatera att Sverige nu är i ett läge där Alliansen har tagit ansvar för statens finanser. Man har konsekvent fört en tydlig arbetslinje. Vi står nu i ett läge med rekordtillväxt. Vi kan konstatera att 136 000 fler har kommit i sysselsättning. Vi har sett en långtidsarbetslöshet historiskt i Sverige som bitit sig fast i konjunktur efter konjunktur. Även den börjar nu falla dramatiskt. Faktum är att arbetslösheten i Sverige just nu sjunker näst snabbast i hela Europa. Detta är fantastiskt bra.

Sedan måste man alltid inom arbetsmarknadspolitiken kontinuerligt se över vilka verktyg och åtgärder man sätter på plats för att hjälpa människor tillbaka till arbete.

Raimo Pärssinen från Socialdemokraterna redogjorde tidigare, herr talman, för en debatt som har skett i lokaltidningarna i vår valkrets Gävleborg. Han tycker att budskapet från oss övriga i Alliansen är att vi i princip inte behöver göra någonting, att vi i princip bara ska sitta och vänta in jobben som kommer.

Låt mig då vara tydlig, eftersom Raimo Pärssinen inte upplever att det har varit så. Nej, vi kommer att behöva göra mer, men det är otroligt viktigt att vi nu gör rätt saker.

När vi ser att 65 000 nya jobb växer fram under 2011 är det oerhört viktigt att vi verkligen hjälper människor att matchas till de här arbetena. Då blir det lite intressant att lyssna på och ta diskussionen om hur matchningsstödet ska se ut. Från interpellantens sida låter det ungefär som att man över huvud taget inte kan få någon hjälp på Arbetsförmedlingen. Där finns inga bra verktyg och så vidare. De privata jobbcoacherna är inte heller bra. Dem kan vi nog ta bort helt och hållet.

Man ställer sig lite frågande till vad det är för typ av matchningsstöd som Socialdemokraterna vill erbjuda de arbetslösa som nu har en möjlighet att komma in i arbete.

Det låter, herr talman, som att vi i grunden är tillbaka i en diskussion som handlar om följande: Tror vi att det är bra med aktivitet i arbetsmarknadspolitiken? Ska vi ha en aktiv arbetsmarknadspolitik som gör att människor hela tiden kommer närmare arbetsmarknaden? Eller ska vi gå tillbaka till det som gällde tidigare då vi hade en rundgång i olika system, en passivitet? Ska man gå hemma och vänta på att någonting ska hända?

Nej, herr talman, jag tycker att den här debatten visar ganska tydligt att vi har en politik som fungerar och som för Sverige ansvarsfullt framåt. Däremot behöver vi ha en diskussion om vilka ytterligare verktyg som behöver komma på plats. Vad är det för åtgärder som kan vara nödvändiga för att fler långtidsarbetslösa ska komma in och för att ungdomar ska få en bättre koppling till arbetsmarknaden?

Arbetsmarknadsministern får gärna, om hon har möjlighet, med tanke på alla andra frågor som kommer från oppositionen, ge en bild av de ungdomar som nu står utanför arbetsmarknaden. Jag har visserligen sett att 60 000 ungdomar har kommit in i arbete bara under det senaste året –

det är en otrolig skjuts in på arbetsmarknaden för alla unga människor, vilket är glädjande. Men kan man redan nu se några ytterligare åtgärder som vi kan vidta för att stärka detta med att Arbetsförmedlingen ska ge ett bra stöd och hitta andra verktyg för att hjälpa ungdomar in på arbetsmarknaden?

Anf. 62 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag kan också bara beklaga att interpellanten inte är här, men hon får läsa i protokollet.

Det är mycket siffror som cirkulerar. Men detta förtjänar att påpekas, tycker jag, även om det blir flera gånger. Till slut kanske man ändå inser att det är 136 000 fler sysselsatta på ett år.

Vi har kommit ur den här finanskrisen, den djupaste kris Sverige har varit i på 80 år, med bland de starkaste resultaten i hela Europa. Vi växer. Fler får jobb. Långtidsarbetslösheten sjunker. Det är ett bra betyg för regeringens politik även om vi inte är nöjda förrän alla som kan arbeta och vill arbeta får chansen till det. Självklart är det så.

Som jag sade tidigare i förmiddags ska varje satsad skattekrona av våra gemensamma resurser i det här avseendet gå till att hjälpa människor att komma i jobb.

Vi i alliansregeringen tror att det behövs en mångfald i samhället, i skolan, på arbetsmarknaden och även i arbetsmarknadspolitiken. Vi tror inte på att det finns någon sorts enda lösningens politik där bara den statliga Arbetsförmedlingen skulle kunna finnas kvar som aktör. Vi tror att det behövs många. På samma sätt tror LO och Svenskt Näringsliv det. Där har man under många år jobbat med omställningsavtal och jobbcoachning, med privata entreprenörer och ideella föreningar. Det är en modell som fungerar, för individer är olika. Ungdomar är olika och behöver olika stöd.

Tomas Tobé ställde en fråga kring ungdomar. Detta är den klart största utmaningen av alla här i samhället. Det gäller framför allt de unga som har gått i en skola som inte har gett dem det som de behöver. Många har slagits ut, slutat grundskolan och inte kommit in på gymnasiet. Den avsevärt viktigaste reformen som vi nu gör är reformeringen av skolan.

Vi satsar 6 miljarder på att vartenda barn och varenda ungdom ska kunna förverkliga sina livschanser vare sig de vill plugga vidare eller komma ut på arbetsmarknaden.

De ungdomar som har slutat skolan utan godkända betyg har nu chans att komma tillbaka och få ett höjt studiebidrag på 6 400 kronor per månad om de går tillbaka och slutför sin utbildning.

Vi satsar också mycket pengar på folkhögskolan och på yrkeshögskola och yrkesförberedande utbildning. Under hösten kommer också lärlingsutbildningen i gymnasieskolan som en väldigt viktig reform.

Den tidigare skolan har misslyckats. Många ungdomar har slutat skolan utan att ha fått förutsättningar. Vi tror att detta är de enskilt viktigaste reformerna långsiktigt sett.

När jag pratar om att varje satsad skattekrona ska gå till arbetslösa vill jag också vara tydlig med att om vi har en mångfald av aktörer måste både de och Arbetsförmedlingen följas upp, kontrolleras och granskas så att de har en verksamhet av hög kvalitet. Vi ska självklart inte acceptera

något som helst fusk i någon som helst bransch, men tyvärr är det så när man avreglerar.

Jag kan ta ett exempel. Tidigare handlade man varor över disk. Det var väldigt lite svinn i butikerna, eftersom man gick fram till disken och beställde vad man skulle ha.

Sedan kom varuhusen. Då finns det tyvärr människor som inte är ärliga, som fuskar eller begår brott. Det finns tyvärr i hela Sverige. Det måste beivras, vare sig det rör rena kriminella saker eller oetisk hantering.

Där är det tyvärr så att man ibland ligger tvåa. Polisen får alltid jaga kriminella. Man måste börja förebygga. Det är jätteviktigt att vi gör mer av det.

Varje krona ska gå till att hjälpa människor som har det tufft att komma tillbaka på arbetsmarknaden, men jag tror att det är helt fel recept att säga att vi ska ha en statlig tv, bara statliga skolor, bara kommunala förskolor och bara Arbetsförmedlingen.

Vi behöver mångfald i Sverige. Det är bara så vi kan möta jobbkrisen.

Anf. 63 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Om vi nu har en rekordtillväxt ska vi komma ihåg att vi kom från en rekordmissväxt. Sverige föll fortare än andra länder, och när vi nu tar tillbaka det och ekonomin börjar växa och bli starkare säger regeringen: Titta vad vi har gjort!

Men berodde det också på regeringen när Sverige hade en negativ tillväxt, eller berodde det på finanskrisen? Beror det nu på att vi har en stark högkonjunktur som sköljer över oss, eller beror det på regeringen?

Om det nu är så fantastiskt bra, Hillevi Engström, hur kan det då komma sig att ni skickar ut så många i det som kallas fas 3, i långtidsarbetslöshet, som enligt prognoserna ska växa från 25 000 personer till 50 000 personer? Är det ett kvitto på att ni har lyckats med er politik?

Vart tog kritiken vägen, Tomas Tobé? Ser inte Tomas Tobé och Hillevi Engström det som inte fungerar? I svepande ordalag säger man att det ska vi följa upp. Låt mig ta några exempel där arbetsmarknadsministern varje gång sagt ojdå, det här måste vi följa upp.

Det gäller kristallterapi och healing. Klagomål på oseriösa coachningsföretag har rapporterats, och många arbetslösa tackar nej. Det ska vi följa upp, säger arbetsmarknadsministern.

Miljardrullning till jobbcoacher – regeringen har slängt ut miljardbelopp på coachverksamhet, men man har inte brytt sig om att följa upp resultatet. Hittills har man betalat ut 1,2 miljarder. Inte nog med det, Hillevi Engström: Det är jobbcoacher som har varit utan F-skattsedel, och då har Arbetsförmedlingen fått gå in och betala deras skatter.

Den svenska ungdomsarbetslösheten är bland de högsta i Europa. Antalet unga som varken arbetar eller studerar ökar kraftigt, från 85 000 till 102 000 individer mellan 2007 och 2008. Ni låser in människor i långtidsarbetslöshet med meningslösa aktiviteter i stället för att satsa på utbildning.

Men ni säger att det går bra. Det fungerar bra. Ni är nöjda.

Men ojdå – nu kommer medierna och avslöjar en ny sak, som det här med jobbcoacherna i morse. Då går Hillevi Engström ut i tv och säger att ojdå, det var en lucka i lagen, det måste vi följa upp.

Det här pekar bara på en sak: Hillevi Engström och regeringen har inte koll.

Gratisjobb i fas 3 och storkovan till rena skojarföretag. Är det era recept? Hur följer ni upp detta?

Men det växer. Det är tillväxt – jättebra. Fler på jobb – jättebra. Samtidigt, herr talman, trycker ni ut fler i långtidsarbetslöshet. Samtidigt som ni sitter och planerar ett nytt jobbskatteavdrag skickar ni ut människor att jobba gratis. På en hearing som utskottet hade med Arbetsförmedlingen fick vi höra generaldirektören säga att hennes önskemål var att skicka ut dem i fas 3 i ordinarie jobb.

Det finns jättemycket kritik mot generaldirektören också. Men det här vill ni inte ta i. Tomas Tobé vill inte ta i det. Han talar om att vi sköter ekonomin. Men se dessa människor i stället! Hur kan det vara så, Hillevi Engström, att ni skickar ut så många i fas 3 trots att det är en så stark tillväxt? Varför säger Arbetsförmedlingen att antalet personer i fas 3 kommer att fördubblas till 50 000 personer?

Anf. 64 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Både statsrådet Engström och Tomas Tobé talar vackert om den uppåtgående konjunkturen, men det räcker inte.

Jag förnekar inte alls att fler har fått arbete. Jag tycker ändå att det är häpnadsväckande att höra Tomas Tobé tala om vikten av ytterligare insatser och att på det här området gäller det att vara väldigt omsorgsfull och helt plötsligt väldigt försiktig med vilka nya åtgärder som man ska ta till. Jag hade önskat att samma omsorg hade iakttagits när det gällde att göra förändringar i sjukförsäkringen. Där hade det kanske varit mer motiverat.

Om ministern nu vet, vilket hon har berört i åtminstone sitt första inlägg, att arbetsbelastningen på Arbetsförmedlingen kommer att vara fortsatt hög även det här året, på vilket sätt kommer då ministern att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö på Arbetsförmedlingen? Jag är nästan benägen att tolka statsrådets försök till svar på detta som att arbetsförmedlingsmarknaden är viktigare än arbetsmarknaden. Det tycker jag är förvånande för en regering som säger sig stå för full sysselsättning. Ni har i och för sig inte sagt när detta ska uppnås.

Som jag har sagt tidigare: Arbetsmarknaden är inte rättvis, men med en verkligt aktiv arbetsmarknadspolitik kan trots allt de som står längst ifrån arbetsmarknaden, de som har hamnat i långtidsarbetslöshet, förbättra sina chanser.

Därför beklagar jag att regeringen Reinfeldt intar en i det närmaste passiv hållning när det gäller arbetsmarknadspolitiken och helt och hållet ställer sitt hopp till en alltmer osäker och otrygg arbetsmarknad, inte minst för våra unga.

Anf. 65 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Det är svårt att hänga med i debatten. Å ena sidan menar man att de satsningar som görs är för stora, att man borde ta bort dem och så vidare. Å andra sidan säger man att det över huvud taget inte finns någon arbetsmarknadspolitik. Jag får väl läsa protokollet sedan för att se om jag hänger med bättre.

Vi kan konstatera att det förs upp kritik i den här diskussionen som handlar om jobb- och utvecklingsgarantin. Man hävdar att långtidsarbetslösheten växer lavinartat och så vidare. Men ni vet mycket väl att långtidsarbetslösheten har minskat med 23 000 personer bara det senaste året.

Tittar vi inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin kan vi se att sju av tio har lämnat den innan de kommer in i den sista fasen, varav sex av tio går direkt till ett arbete. Inom fas 3 kommer ungefär 19 procent vidare.

Dessa siffror kommer givetvis att öka nu när vi ser att jobbchanserna blir ännu fler. Det är oerhört positivt.

Jag tror att vi alla i hela arbetsmarknadsutskottet och i den här kammaren kan enas om att om det finns oseriösa anordnare ska vi så klart följa upp detta mycket noggrant och se till att beivra det i största utsträckning. Men var lite ärliga! Det finns inga förslag från oppositionen på att avskaffa jobb- och utvecklingsgarantin. Det finns inget förslag på att ersättningarna ska höjas i fas 3. Det finns ett gnäll om att ni inte är nöjda. Återkom med förslag, gör hemläxan, så att vi har några förslag att diskutera.

Herr talman! Den här debatten handlar i grunden om det som vi har hört i Sverige under väldigt lång tid. Ska vi ha en tydlig arbetslinje som handlar om aktivitet? Ska vi vara försiktiga med skattebetalarnas pengar, som vi var under finanskrisen som gör att Sverige nu står starkare än många andra länder? Vi är tillbaka i den diskussionen. Men jag måste säga, herr talman, att även jag nu börjar riktigt länge efter ett oppositionsparti och en oppositionsledare som åtminstone börjar återkomma med lite förslag till den här kammaren så att vi kan börja ha ordentliga debatter igen.

Anf. 66 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Det har varit ganska många debatter – vi hade också en i förmiddags – om de här frågorna. Frågorna är oerhört viktiga, men svaren är desamma. Jag tror att vi måste enas om hur det ser ut på den svenska arbetsmarknaden. Går det åt rätt håll eller går det åt fel håll?

Jag har i mina inlägg pekat på den offentliga statistiken, på att arbetslösheten sjunker, långtidsarbetslösheten sjunker och sysselsättningen ökar. Vi har halverat sjukskrivningstalet i Sverige. Hälften så många är sjukskrivna hälften så lång tid. Fler och fler kommer in i arbetskraften. Vi ser också att det finns många arbetsgivare som vill anställa. Då tror jag att vi måste enas om hur det ser ut.

Sedan är det också så att det inte finns någon enkel lösning. Jag skulle inget hellre vilja än det som Raimo Pärssinen säger, att alla får ett jobb. Vi delar den uppfattningen. Regeringens politik går ut på att det ska löna sig att arbeta. Det ska vara billigare och enklare att anställa. Företag ska kunna växa i Sverige. Vi försöker också uppmuntra arbetsgivare att ta ett ökat ansvar särskilt för de utrikes födda, de som är funktionshindrade och de yngre.

Vi har en stor utmaning framför oss. Det som skiljer oppositionen och Alliansen åt är att vi vill se en mångfald. Vi tror nämligen på att det man gör i andra länder också funkar bra i Sverige. Vi kan se att 26 000 personer har fått jobb med hjälp av en jobbcoach.

Jag tycker att det ibland är närmast oförskämt att faktiskt prata ned en hel yrkesgrupp med väldigt många engagerade, kunniga och kompetenta personer som dagligdags arbetar med att hjälpa arbetslösa personer att hitta ett jobb. Låt oss vara överens om att väldigt många gör ett väldigt bra jobb, både på Arbetsförmedlingen och i de externa företagen.

Det behövs flera åtgärder, det behövs flera verktyg i verktygslådan, inte färre. Min fråga till oppositionen är: Hur ska matchningen gå till när ni vill ta bort matchningsstödet nu när jobbchanserna ökar? Vad är era svar på de här frågorna? Det är väldigt lätt att vara kritisk, men det är kanske också svårt för oppositionen, framför allt när man under lång tid inte har haft någon ledning, att peka på vad era alternativ är. Jag är villig att lyssna om ni har bra förslag.

(Applåder)

Anf. 67 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Då säger vi det en gång till som sades på förmiddagen då Hillevi Engström var närvarande: Öppna upp för mer utbildning! Det är väl det som är viktigt. Utbildningen ingår ju i matchningen. Utbildning på grundskolan och gymnasieutbildningen är vi ju överens om, men det behövs mer utbildning, som arbetsmarknadsutbildning för arbetslivet. Satsa på spetsutbildning och forskning nu när vi ser att arbetskraftsbristen slår till och också leder till att räntorna höjs.

Varför läser ni in människor i fas 3? Öppna upp fas 3 så att de människor kan få utbildning och kan få träffa en arbetsförmedlare! Ta bort fas 3! Sätt in riktiga jobb i stället! Sätt in utbildningsvikariat! Låt människor få komma ut i riktiga arbeten, men se till att de får jobba efter avtalsenliga löner och villkor, inte som det är nu när Hillevi Engström säger att vi räddar Sveriges ekonomi genom att skicka ut fler och fler i fas 3 med urusla ersättningar. Det finns i riksdagens protokoll.

Ge arbetsförmedlarna resurser och möjligheter att verkligen stötta arbetslösa! Ge fler möjligheter till utbildning och aktiva insatser, praktik, starta eget. Gör allt som kan leda till jobb! Glöm inte bort de här människor genom att placera dem i passivitet.

Visst är det så att det går bra för landet och ekonomin växer, men utvecklingen är ju delad. Det går bra för landet, men samtidigt fyller ni på med människor som ni läser in i fas 3.

I detta anförande instämde Hannah Bergstedt och Meeri Wasberg (båda S).

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2010/11:214 om otrygga visstidsanställningar

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Josefín Brink har frågat mig om jag kommer att agera för att begränsa de otrygga visstidsanställningarna.

Min utgångspunkt är, som jag också nyligen svarat i ett frågesvar till Maria Stenberg, att grunden för trygga levnadsförhållanden är att man har ett arbete. Alla som kan arbeta ska också kunna få ett jobb. Det är därför glädjande att sysselsättningen nu ökar. I januari 2011 uppgick antalet sysselsatta mellan 15 och 74 år till 4 546 000 personer i Sverige, vilket är en ökning med 136 000 personer jämfört med januari 2010.

Regeringen har under föregående mandatperiod genomfört förändringar i arbetsrätten för att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden samtidigt som en rimlig balans mellan arbetsmarknadens parter upprätthållits, med god trygghet för den anställda.

Jag tar de problem som kan vara förknippade med att inte ha en fast anställning på största allvar. Samtidigt kan en tidsbegränsad anställning vara en väg in på arbetsmarknaden.

Som också har anförts i andra sammanhang ser regeringen inte skäl till någon större förändring av arbetsrätten. Vissa grupper, som unga och utrikes födda, kan dock till följd av utformningen av vissa delar av arbetsrätten möta svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Det finns därför skäl att genomföra mindre justeringar av gällande regler för att minska dessa problem. Tillsvidareanställning ska dock även fortsättningsvis vara huvudregeln på arbetsmarknaden.

Som tidsbegränsat anställd är man inte utan skydd. Det finns i den arbetsrättsliga lagstiftningen olika regler som syftar till att skydda arbetstagarna, bland annat krav på objektiva skäl, olika tidsgränser, regler om automatisk övergång i tillsvidareanställning och företrädesrätt till återanställning. Reglerna är sanktionerade genom möjligheter för arbetstagaren att få skadestånd och en domstolsförklaring om att en lagstridig visstidsanställning ska gälla tills vidare.

När det gäller lönenivåerna är det en fråga som hanteras av arbetsmarknadens parter, och det är naturligtvis viktigt att de också tar sitt ansvar. Även på detta område finns det dock skyddsregler. Det är enligt lag förbjudet att diskriminera deltidsarbetande arbetstagare och arbetstagare med tidsbegränsad anställning i förhållande till heltids- respektive tillsvidareanställda när det gäller löne- och andra anställningsvillkor. Lagen omfattar både direkt och indirekt diskriminering.

Slutligen stämmer det att EU-kommissionen givit Sverige en formell underrättelse om huruvida reglerna i LAS om tidsbegränsade anställningar är förenliga med visstidsdirektivet. Regeringen delar inte kommissionens uppfattning. För det fall EU-kommissionen skulle gå vidare med ett motiverat yttrande kommer vi noga att överväga vad kommissionen anför. Regeringens utgångspunkt är självfallet att vår lagstiftning ska vara förenlig med våra internationella åtaganden.

Anf. 69 JOSEFIN BRINK (V):

Herr talman! Jag tackar så mycket för svaret. Hillevi Engström säger i svaret att hon tar de problem som kan vara förknippade med att inte ha en fast anställning på största allvar. Det är åtminstone ett litet erkännande av att det finns sådana problem.

Däremot har jag lite svårt att se på vilket sätt ministern tar de här problemen på allvar. Det är ju Hillevi Engströms regering som har underlättat för företagarna att erbjuda otrygga visstidsanställningar genom att införa den allmänna visstidsanställningen i LAS.

Till skillnad mot vad ministern säger i sitt svar är det faktiskt så att det inte krävs några objektiva skäl för att erbjuda den anställningsformen. Det är ju det som är ett av de stora problemen med allmän visstidsanställning. Den kan helt fritt användas för att täcka permanenta personalbehov med tillfälliga anställningar.

Det blir också ännu lättare eftersom Hillevi Engströms regering har sträckt ut tidsgränserna för när man kvalificerar sig till ett fast jobb så att man i dag i praktiken kan vara visstidsanställd nästan hur länge som helst utan att kvalificera sig till ett fast jobb.

Det är precis denna utveckling vi nu ser – på delar av arbetsmarknaden. Det ser nämligen inte likadant ut överallt, utan vi håller på att få en större tudelning. Det är framför allt unga människor utan högskoleutbildning som nu hänvisas till denna typ av otrygga anställningar. Mer än hälften av alla under 25 år har en otrygg anställning i dag. Tittar man på alla upp till 30 år är det en av fyra som har en otrygg anställning.

Framför allt är det unga kvinnor som får ha dessa jobb. Det är unga kvinnor som är timvikarier, provanställda och extraanställda. Ofta jobbar de inom omsorgen, i vården, i handeln, på kaféer och restauranger och inom andra typer av servicejobb. I dessa jobb är det faktiskt inte, som ofta hävdas, så att en otrygg visstidsanställning är en språngbräda vidare till en fast anställning, utan i dessa yrken utgör visstidsanställda en permanent och växande andel av personalstyrkan år ut och år in.

För detta betalar de anställda ett väldigt högt pris. Det är en ständig osäkerhet om man får behålla jobbet. I många fall vet man inte ens hur mycket man kommer att få jobba vecka för vecka eller kanske ens dag för dag. Man ska hela tiden finnas till hands, och man ska vara till lags. Man ska vara beredd att rycka in när chefen ringer. Om man tackar nej eller klagar kan man plötsligt stå utan jobb utan egentligen någon som helst motivering.

Att detta är en tillvaro av ständig stress och oro vet till exempel jag själv mycket väl. Jag har jobbat på detta sätt i många år och vet vad det innebär. Nu börjar också vetenskapen bekräfta den bild som alla som har upplevt eller upplever detta vet, nämligen att det är ett farligt sätt att leva. Den studie från Umeå universitet jag hänvisar till visar på ett tydligt samband mellan ohälsa och otrygga anställningar.

Bilden bekräftas också om man tittar på statistik från Arbetsmiljöverket, Ungdomsstyrelsen, Statistiska centralbyrån, Socialstyrelsen med flera. Man kan väldigt tydligt se att unga människors psykiska ohälsa, stress och ekonomi har försämrats kraftigt. Framför allt är det unga kvinnor som har fått sina livsvillkor försämrade. Det är precis samma grupp som är överrepresenterad i de otrygga anställningarna och som återkommande är arbetslösa och lever i en otrygg situation.

Jag tycker inte att arbetsmarknadsministern riktigt har svarat på om hon tar dessa samband på allvar och tänker göra någonting åt situationen när vi nu har så mycket fakta på bordet om vad det faktiskt orsakar i termer av stress och ohälsa för en väldigt stor och växande grupp unga människor.

Anf. 70 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan, Josefin Brink! Det är nämligen viktiga frågor du väcker i din interpellation.

Jag delar uppfattningen att fler arbetsgivare, särskilt inom offentlig sektor, kommuner och landsting – arbetsgivare inom vård och omsorg där många kvinnor finns anställda – har ett väldigt stort ansvar att erbjuda bra villkor och fler heltidsanställningar. Det är hela målet med regeringens politik: att man ska kunna försörja sig själv, vara stolt över det och kunna jobba mer. Då är det självklart viktigt att man erbjuder anställningar med högre sysselsättningsgrad.

Det finns också redan i dag regler i lagen om anställningsskydd som säger att en arbetsgivare ska pröva möjligheten till heltid innan man anställer fler. Denna lagstiftning används i väldigt liten utsträckning, vilket är förvånande. Jag tror att det finns ett rättsfall under senare år. Det var en skokedja som prövades enligt denna LAS-regel. Jag tycker alltså att det är viktigt.

Jag tycker också att parterna har ett viktigt ansvar. I de kollektivavtal som slöts förra året finns frågan om just deltid och att man ska titta närmare på det med i många områden. Kvinnors arbetssituation är oerhört angelägen. Vi kan ju se hur många kvinnor som var förtidspensionerade och långtidssjukskrivna, kvinnor som ofta var sysselsatta i offentlig sektor – där vi från de olika partierna är arbetsgivare. Där tycker jag att det finns goda skäl att kräva mycket mer. Vi som är politiker och förtroendevalda ska vara föredömen som arbetsgivare.

Jag vill dock ändå säga att den allra största orättvisan i samhället är mellan dem som har ett arbete och dem som står utanför. Eftersom varken regering eller riksdag anställer folk och ordnar jobb är det viktigt att arbetsgivarna vill anställa. Det är därför vi har gett arbetsgivarna möjlighet att sänka lönekostnaderna. Arbetsgivare ska få möjlighet att få in människor i något som kan leda till en tillsvidareanställning.

Det ska vara billigt och enkelt att anställa, starta företag och få företag att växa. Det finns säkert flera åtgärder man kan vidta när det gäller näringspolitik och företagsamhet. Det finns många olika delar. I grunden delar jag dock uppfattningen att en tillsvidareanställning ska vara grunden på den svenska arbetsmarknaden. Det tror jag är något som de flesta strävar efter. Där har parterna en viktig roll att fylla.

Anf. 71 JOSEFIN BRINK (V):

Herr talman! Hillevi Engström tar framför allt upp att dessa problem finns i offentlig sektor. Jag håller med; de finns i hög grad i offentlig sektor, och där har vi i Vänsterpartiet tagit strid bland annat mot Moderaterna i väldigt många år. Vi vill lägga mer resurser på personalen och skapa tryggare anställningsformer där. Det är jättebra om Moderaterna nu har ändrat sig och är med på detta. Där är vi helt överens.

Problemet med otrygga visstidsanställningar är dock inte isolerat till den offentliga sektorn, utan det är minst lika stort i den privata sektorn. Jag tror att de senaste exempel som har diskuterats i medierna har handlat just om den privata sektorn. Nyligen var det The Phone House, där tämligen groteska missförhållanden avslöjades. Det har upprört väldigt många människor. Unga människor blev trakasserade och hetsade av sina chefer att sälja mer och mer, och de hotades med att bli av med jobbet. De var nämligen provanställda eller hade någon typ av otrygg visstidsanställning.

I somras var det hamburgerkedjan McDonalds som var på tapeten, och de har kommit på tapeten igen. Det har visat sig att man systematiskt manipulerar tidrapporter, raster och löner, tvingar folk att skura toaletterna med tandborste och så vidare. Detta kan man göra därför att dessa personer är helt i händerna på arbetsgivarna. De vågar inte säga nej. De vågar inte sätta ned foten och protestera eftersom hotet om att de då kanske blir av med jobbet hela tiden finns där.

Detta är bara två exempel. Det är inget som på något sätt är unikt. Det är bara att fråga vem som helst som jobbar som ombudsman eller förtroendevald inom Handels, Hotell- och Restaurangfacket eller Unionen så kan man få mängder av sådana här exempel.

Sambandet mellan otrygga anställningar och den typ av behandling av människor som väldigt många unga utsätts för är solklart. Man är beroende av arbetsgivarens goda vilja för att jobba kvar. En provanställning kan avbrytas på dagen utan någon som helst motivering. Telefonen kan sluta ringa hos den som är timanställd – det behövs ingen motivering för det heller. Tidigare löften om förlängt vikariat eller förlängd visstid kan helt plötsligt bara dras tillbaka utan motivering.

Jag tycker att man måste börja ta denna situation på allvar. Det är bra att Hillevi Engström säger att parterna har ett ansvar. Det är klart att de har det, men jag tycker faktiskt också att politiken har ett ansvar. Inte minst regeringen har ett ansvar. Hillevi Engström vill inte göra någonting när det gäller lagstiftningen trots att Sverige, som nämnts tidigare, har fått kritik av EU-kommissionen för att vi har en alldeles för generös och liberal lagstiftning när det gäller visstidsanställningar.

I andra sammanhang, när EU-kommissionen har kritiserat Sverige i syfte att inskränka löntagarnas rättigheter, har regeringen varit väldigt pigg på att snabbt följa EU-kommissionens regler. När EU tycker att Sverige har för löntagarfientlig lagstiftning väljer man dock att ta strid och försvara den nationella lagstiftning vi har. Men det är inte nog med det: Regeringen har lovat att införa ytterligare en riktigt dålig och otrygg visstidsanställning. Man vill införa ytterligare en provanställningsform för ungdomar som ska gälla i upp till ett och ett halvt år.

Jag har väldigt svårt att se hur arbetsmarknadsministern kan få ihop sitt värnande om dem som är utsatta för tråkigheter på sina arbetsplatser på grund av otrygga anställningar med att införa ytterligare en otrygg anställningsform, det vill säga en provanställning på ett och ett halvt år. På vilket sätt kommer det att hjälpa unga människor att slippa den typ av kränkningar de har drabbats av på till exempel The Phone House och McDonalds?

Anf. 72 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag vill tacka Josefin Brink för att hon ställt en väldigt bra och viktig interpellation.

Jag reagerar lite på ministerns svar. I ministerns svar står det så här: ”Jag tar de problem som kan vara förknippade med att inte ha en fast anställning på största allvar.” Man ska vara försiktig med att använda starka ord, men det här är ju en lögn. Man tar ju inte problemen på största allvar. Om man inte agerar, om man inte reagerar men skriver att man tar problemen på största allvar ägnar man sig åt falskarier. Så här kan vi inte ha det. Om man lägger fram nya förslag med ännu mer försämringar,

precis som Josefin Brink har redovisat, är man inte seriös i den här frågan.

Min bild är att regeringen vill göra det möjligt för arbetsgivare att hantera människor som närmast ett trasproletariat som ska vara glada och tacksamma för att de får jobb. Vår inställning till jobb är att det är en rättighet. Men det är också viktigt att kunna försörja sig och inte bara leva för dagen. Att vara daglönare är inte ett bra sätt att leva.

När ministern får frågan vad EU-kommissionen har sagt reagerar hon egentligen inte utan väntar på att EU-kommissionen eventuellt ska reagera starkare. Hon säger att hon tycker att det är viktigt att arbetsmarknadens parter tar sitt ansvar. Men när ska ministern ta sitt ansvar?

Jag har en fråga till arbetsmarknadsministern: Vad menar ministern med att det ska bli billigare att anställa? Vad är syftet med att det ska bli billigare att anställa? Handlar det om lönenivåer vore jag tacksam om ministern kunde förtydliga det.

Anf. 73 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Det är svårt att sortera allt som oppositionen tar upp, men jag kan börja med att svara på Eva-Lena Janssons fråga. För oss i regeringen är det oerhört väsentligt, prioritet ett, att fler kommer in på arbetsmarknaden, att alla som vill arbeta kan få ett jobb, ett bra jobb, ett sjyst jobb.

Under det senaste året har vi fått 123 000 fler sysselsatta på arbetsmarknaden. Den siffran har vi nämnt flera gånger i dag. Arbetslösheten sjunker, vilket är oerhört glädjande.

När konjunkturen vänder, orderböckerna börjar fyllas och företagen andas framtidsoptimism är det ändå en viss startsträcka att gå till att anställa en person på en tillsvidareanställning direkt. Många företagare är osäkra på om läget kommer att hålla i sig, om personen kommer att kunna ha en sysselsättning på längre sikt. Man vet inte heller om personen kommer att passa för arbetet. Därför använder man sig ofta av provanställning, något som jag tror att också Socialdemokraterna förespråkar, för jag har inte sett något motförslag som säger att provanställning är något dåligt i grunden. Det kan ju gynna både arbetsgivaren och arbetstagaren att få pröva på om jobbet passar.

Visstidsanställningar är ofta en brygga in till arbetsmarknaden, kanske på arbetsmarknaden generellt eller hos den specifika arbetsgivaren, på samma sätt som bemanningsföretag är en brygga in till arbetsmarknaden. Det är också något som ofta kritiserar från oppositionens sida.

Tyvärre kan man inte lagstifta bort människor med dålig moral eller unka värderingar eller dåliga arbetsledare och chefer. Man kan ha en stark arbetsrättslagstiftning, och det hävdar jag att vi har i Sverige. Vi har en arbetsdomstol, och vi har en svensk modell där vi tillmäter parterna ett stort ansvar att teckna kollektivavtal. Vi har också gett parterna stridsmedel genom att både arbetsgivar- och arbetstagsidan kan påkalla konflikt. Det fungerar bra. Parterna tar det ansvaret.

Jag vill också säga att när lagen om visstidsanställning togs fram av den förra regeringen fanns det redan av den tidigare, socialdemokratiska regeringen ett förslag förberett om just tidsbegränsade anställningar. Då

sades det vara någonting positivt från Socialdemokraterna när man själv satt i regeringsställning.

För mig är grunden för att människor kommer in på arbetsmarknaden inte motsatsen. Därför måste vi ha en balans mellan trygghet och flexibilitet. Var den balanspunkten ska ligga kan man diskutera. Den prövning som nu sker inom EU-kommissionen är inte avgjord än. Vi avvaktar ett besked som kommer någon gång i mitten av april. Man har skjutit fram det flera gånger. Hela Europa tampas med problemet att balansera trygghet med flexibilitet.

Jag delar också de beskrivningar som Josefin Brink gör av människor som får illa. Självklart är det ingenting som någonsin kan accepteras över huvud taget. Det är där parterna och också skyddsorganisationen har en roll. Arbetsmiljöverket har också en roll att utöva tillsyn över arbetsmiljölagen och arbetstidslagen.

Det finns mycket mer man kan göra, men jag tar de här frågorna på allvar. Grunden i Sverige ska vara en tillsvidareanställning, men för att folk ska kunna komma in på arbetsmarknaden är det viktigt att det finns en flexibilitet så att arbetsgivarna vill och vågar anställa. Och med billigare att anställa menar vi att vi vill sänka arbetsgivarnas lönekostnader när det gäller skatter och avgifter.

Regeringen har inte någon som helst önskan eller ambition att gå in i parternas fria roll att teckna kollektivavtal om löner.

Anf. 74 JOSEFIN BRINK (V):

Fru talman! Nu valde Hillevi Engström att mest svara på Eva-Lena Janssons frågor. Men jag kan väl säga några ord om hur Vänsterpartiet ser på visstidsanställningar.

Det är klart att vi också tycker att det måste kunna finnas vissa typer av visstidsanställningar. Självklart ska man kunna ta in en vikarie om någon är tjänstledig eller sjuk. Självklart ska man också kunna ha provanställningar. Vi tycker till och med att man kan ha någon typ av visstidsanställning på grund av arbetstoppar eller av andra skäl. Det kan finnas många skäl till att man behöver den flexibiliteten och om alternativet är sämre.

Problemet är om regelverket kring de här anställningarna är så brett och så yvigt att det är möjligt för arbetsgivare att år ut och år in använda visstidsanställningar, otrygga anställningar, i praktiken som ett sätt att slippa ha fast anställd personal med alla de rättigheter som det innebär för de anställda och alla de skyldigheter som det innebär för arbetsgivaren. Det skapar en pseudoarbetsmarknad som är sämre för en stor grupp anställda. Det är det som vi vill förhindra genom att skärpa bland annat lagstiftningen. Vi tycker att också unga människor – och här pratar vi om folk som är upp till 30 år gamla – ska kunna få en fast inkomst, ska kunna hävda sina rättigheter och inte minst sin värdighet på jobbet. Vi tycker att det är viktigt.

Vi vill inte se utbrända 23-åriga timvikarier, som det nu börjar vittnas om inom handeln och hotell- och restaurangbranschen. Vi vill inte se människor som städar toaletter med tandborstar därför att de hotas med uppsägning om de inte ställer upp på det. Därför vill vi stärka skyddet för de visstidsanställda. Vi tycker att det ska vara en kortare väg till fast jobb och vill att det ska vara lönsamt för arbetsgivarna att så snabbt som möj-

ligt erbjuda ett fast jobb. Därför har vi föreslagit differentierade arbetsgivaravgifter för visstidsanställning och fast anställning.

Om regeringen har andra förslag är vi beredda att lyssna på dem, men hittills har vi inte hört någonting från regeringen, och det tycker jag är allvarligt.

Prot. 2010/11:71

11 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 75 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Svaret som jag nu fick från ministern handlade om att det är en väldigt bra lagstiftning i Sverige, att lagen om anställningsskydd inte behöver förbättras. Samtidigt pekar ministern på att det finns en stark konflikträtt. Jag får väl då påtala för kammaren att den här ministern och den här regeringen faktiskt har försvagat konflikträtten. Man har också försämrat anställningsskyddet genom att man gjort det möjligt för arbetsgivarna att i dag stapla provanställningar och visstidsanställningar på varandra, precis som Josefin Brink har beskrivit.

Min fråga till ministern blir: Måste arbetsgivarens möjlighet att anställa vara till priset av att alla andra på arbetsmarknaden ska bli otrygga? Det som ministern säger i sitt svar är egentligen att om arbetsgivaren ska våga anställa ska alla vara otrygga, att vi ska öppna för fler och fler otrygga anställningar. Det är nämligen det som händer i dag. Det är ju inte så att andelen med tillsvidareanställning ökar, utan många fler får visstidsanställningar. Det vi ser är att det påverkar hela samhället. Det finns mammor och pappor som har svårt att åka i väg på helgerna och följa med sina barn på fritidsintressen därför att de sitter och väntar på att bli inringda på jobb. De vet inte när de ska jobba. De har svårigheter att ta lån för att de inte har fast anställning och därmed inte fast lön. Det påverkar hela tillvaron.

Skriver man som ministern gör i svaret att man tar frågan på allvar borde man göra något åt det, inte bara avvakta och följa utvecklingen. Då gör man ingenting.

Fru talman! Jag är lite bekymrad över att vi har en minister och en regering som inte tar frågan på fullt allvar. Gjorde man det borde man reagera och se över lagstiftningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2010/11:235 om jobb- och utvecklingsgarantins fas 3

Anf. 76 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag är beredd att vidta åtgärder för att ta bort utbildningsförbudet i fas 3 samt om jag avser att vidta åtgärder för att säkerställa att långtidsarbetslösa inskrivna i fas 3 inte utnyttjas som gratis arbetskraft.

Som jag har sagt flera gånger tidigare i kammaren är uppgiften att minska långtidsarbetslösheten när nu konjunkturen vänder en av regeringens viktigaste uppgifter. Bland de långtidsarbetslösa ingår deltagarna i jobb- och utvecklingsgarantin. I slutet av februari månad 2011 deltog ca 91 000 personer i jobb- och utvecklingsgarantin varav drygt 26 000 per-

soner i den senare fasen. Av dessa deltagare har nästan hälften varit aktuella och inskrivna hos Arbetsförmedlingen mellan fem och tio år och ytterligare 17 procent i mer än tio år.

Min och regeringens uppfattning är att alla personer som kan komma tillbaka i arbete efter en lång tid av arbetslöshet eller annan frånvaro från arbetsmarknaden utgör en vinst både ur individens och ur samhällets perspektiv. Regeringen har en bred jobbstrategi för att långtidsarbetslösa ska komma i arbete när nu konjunkturen vänder. Jobb- och utvecklingsgarantin är bara ett av många verktyg med detta syfte. Ytterligare exempel utgörs av det särskilda anställningsstödet som förstärktes från årsskiftet och nystartsjobben som samtliga deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin har möjlighet att få del av.

Målet med just deltagande i jobb- och utvecklingsgarantin är att deltagaren ska få en anställning med eller utan statligt stöd. En deltagare kan också lämna programmet av andra anledningar, till exempel genom att påbörja en utbildning som inte berättigar till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning.

Intentionen med den tredje fasen av jobb- och utvecklingsgarantin är att personer som har varit arbetslösa under lång tid ska få möjlighet att bygga upp nya referenser, nätverk och en arbetsgemenskap. Det är viktigt att Arbetsförmedlingen arbetar för att alla deltagare i fas 3 erbjuds en sysselsättning med utgångspunkt i individens behov. I denna fas ska deltagarna sysselsättas hos anordnare som kan vara offentliga eller privata, sociala företag eller ideella organisationer.

Då insatserna syftar till en övergång till arbete är det viktigt att deltagarna fortsätter söka jobb. Deltagarna ska därför få fortsatt stöd av en arbetsförmedlare eller coach. I juni 2010 förtydligade därför regeringen i förordningen (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin att det ska ges utrymme för eget arbetssökande även inom denna fas av garantin.

Arbetsförmedlingen har ett mycket viktigt ansvar att kontrollera de anordnare som tar emot deltagare i den senare fasen av jobb- och utvecklingsgarantin. Detta innebär att Arbetsförmedlingens uppgift bland annat är att kontrollera att deltagarna får en kvalitativt god insats. I regleringsbrevet till myndigheten för 2011 är regeringen därför tydlig med att den senare delen i jobb- och utvecklingsgarantin noggrant ska följas upp och redovisas senare i år.

Trots detta finns alltid en risk att insatser av det här slaget missbrukas av oseriösa aktörer som inte vill människor väl. Det är oacceptabelt och kontrollfunktionerna måste därför förbättras. Det finns också skäl att skärpa åtgärderna mot de anordnare som missköter sig.

Självfallet ska kvaliteten i de arbetsmarknadspolitiska insatserna kontinuerligt följas upp på bästa möjliga sätt. Vi arbetar med att ytterligare förbättra formerna för fortsatt uppföljning och utvärdering av den förda politiken.

Regeringen kommer givetvis att fortsätta följa utvecklingen av jobb- och utvecklingsgarantin som helhet och ha ett särskilt fokus på den tredje fasen.

Anf. 77 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar arbetsmarknadsminister Hillevi Engström för svaret.

En av mina frågor var, precis som arbetsmarknadsministern läste upp, om arbetsmarknadsministern är beredd att vidta åtgärder för att ta bort utbildningsförbudet i fas 3. Svaret var nej. Människor som har varit långtidsarbetslösa ska hindras från att utbilda sig och kanske komma vidare i jobb. I stället ska de vara inlåsta i fas 3 i upp till två år. Detta är mycket bekymmersamt.

Socialdemokraternas arbetsmarknadspolitik handlar om utbildning, för vi tror att om människor får rätt utbildning kan de komma vidare i arbetslivet.

I Kommunalarbetaren har man ett reportage om Ola. Han är den mest utbildade på sin arbetsplats, men han tjänar ändå minst.

”Jag trodde slaveriet var utrotat men det är det tydligen inte, säger trädgårdsmästaren Ola Antonsson, som deltar i jobb- och utvecklingsgarantins fas 3.” Han tjänar 5 000 kronor i månaden.

Detta är regeringens jobb- och utvecklingsgaranti fas 3. Det här är den aktiva arbetsmarknadspolitik som regeringen håller på med.

Jag har tidigare haft en interpellationsdebatt med arbetsmarknadsministern om just fas 3 och jobb- och utvecklingsgarantin.

Jag besökte ett företag där det var mellan 10 och 15 personer som var i fas 3. Här satt man i ett rum och fikade och ägnade sig åt att lära långtidsarbetslösa och nyanlända invandrare att skriva cv. Man försökte också få tag på praktikplatser åt de nyanlända. De som höll i det fick ingen coaching eller stöd i sin utveckling. I stället skulle de försöka hjälpa andra att komma ut på arbetsmarknaden, något som de själva upplevde sig ha problem med. Man beskrev också att man inte hade fått utbildning vare sig i fas 1 eller i fas 2.

Åter blir arbetsmarknadsministerns svar att det finns oseriösa utförare. Ja, det är klart. Med regeringens system är det nästan oundvikligt att den situationen uppstår. Man tjänar 5 000 kronor i månaden per anställd man tar emot. Tar man emot tio personer blir det 50 000 kronor i månaden. Uppenbarligen behöver man inte ens handleda dessa personer. Dessutom har Arbetsförmedlingen inte haft kontakt med flera av deltagarna på över ett år.

Är fas 3 bra? Mitt svar är nej. Det leder inte personer ut i arbetslivet.

Vi hade en insats för långtidsarbetslösa under den socialdemokratiska regeringen som hette plusjobb. Många av dem kom vidare i arbetslivet. Många fick ett meningsfullt arbete med kollektivavtalsenlig lön. Vi talar inte om slavlöner.

Jag förstår inte varför regeringen vägrar inse att man gör fel. Eller så gör man inte fel; det är det här man vill göra. Man vill skapa ett arbetskraftsutbud, men man bryr sig inte om att ge människor en utbildning så att de kan komma vidare i jobb, vilket de drömmer om. I stället låser man in ett antal personer i fas 3. Där får de stanna i två år, och man säger: Utbilda er inte, för då kommer det att gå illa för er!

Samtidigt säger regeringen att det är viktigt med en aktiv jobbpolitik. Jag håller med om det. Men uppenbarligen, fru talman, får vi inte det av denna regering.

Anf. 78 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Det är utan tvekan så att nationens viktigaste tillgång är människors vilja att arbeta. Vårt största samhällsproblem i dag är att så

många förvägras arbete. Vi ser att regeringens politik på en rad områden förhindrar en återgång till full sysselsättning.

Jag påstår att bristen på arbetsmarknadspolitik, som tar sig uttryck i åtgärder av mycket låg kvalitet, närmast förvaring, i stället för utbildning inom bristsektorer, leder till att vi inte utnyttjar den ekonomiska kapaciteten fullt ut.

På en rad samhällsområden skulle vi behöva tydliga investeringar. Det gäller bostadsbyggande, infrastruktur, utbildning och arbetsmarknadspolitik. Men regeringen känner bara en verkan, en politisk inriktning, och det är skattesänkningar.

Avsaknaden av resurser och vilja till samhällsbyggande har sannolikt lett till att svensk ekonomi redan har slagit i ett kapacitetstak.

Nu när vi har inflationstendenser börjar Riksbanken höja räntan, vilket motverkar det fulla kapacitetsutnyttjandet i ekonomin. Det förhindrar att det skapas resurser som skulle kunna användas till välfärd och fördelning.

I den region som jag kommer från, Jönköpings län, med mycket industrier såg vi hur massiv utslagningen av industrin var i samband med krisen. Den var alldeles för omfattande eftersom det var brist på åtgärder. Många inom industrins område sorterades ut och är lagda på lager för förvaring. De förvägras utbildningsinsatser som skulle kunna få dem att återkomma i företagen och göra värdefulla insatser.

Varje dag ser man rubriker i tidningarna i vår region om att det är brist på utbildad arbetskraft. Ni vägrar människor utbildning; då vägrar ni också att låta människor delta och arbeta ihop resurser som vi behöver i vårt land. Jag delar till fullo Eva-Lena Janssons uppfattning. Den stämmer med de erfarenheter jag har från när jag har träffat människor som är i fas 3-åtgärder. Det är förvisso socialt bättre att träffa andra människor än att sitta hemma, men att inte få göra något vettigt som leder till att man kan återkomma i ett arbete som skapar resurser är förödande för både människa och samhälle.

Anf. 79 TOMAS TOBÉ (M):

Fru talman! Jag tackar interpellanten och arbetsmarknadsministern.

Det här är en otroligt angelägen fråga för Sverige och hela den samlade arbetsmarknadspolitiken. Inom den jobb- och utvecklingsgaranti som regeringen har satt på plats har man i genomsnitt varit arbetslös i åtta år. Jag vet inte hur många av oss i kammaren som har varit arbetslösa i åtta år. Det är en oerhört lång period. Många gånger har man sett en högkonjunktur komma utan att man har fått ett arbete. Man har sett en lågkonjunktur komma och känt att det är helt omöjligt att få ett arbete. Man har prövat olika åtgärder inom arbetsmarknadspolitiken – ändå har det inte funkade och ändå har det inte lett till ett arbete.

Nu har vi äntligen kunnat börja ta del av resultaten inom jobb- och utvecklingsgarantin. Debattonen har varit hård. Det har varit mycket kritik från oppositionen mot jobb- och utvecklingsgarantin. Att en opposition kritiserar är naturligt och bra. Men det är viktigt att noga studera resultaten. Vi kan se att sju av tio lämnar jobb- och utvecklingsgarantin innan man kommer in i den sista fasen. Sex av de tio går rakt in i ett arbete. Inom ramen för Arbetsförmedlingen har 70 000 det senaste året

varit inne i en utbildningsinsats. Ibland låter det som om det inte finns några möjligheter till utbildningsinsatser över huvud taget.

Jag kan försäkra dem som är oroliga över att det inte kommer att finnas utbildning i Sverige att regeringen under den här mandatperioden kommer att göra satsningar på 6 miljarder eftersom man tycker att detta är oerhört viktigt.

Det talas ofta om de låga ersättningarna. Det har alltid varit så att ersättningarna är direkt kopplade till hur mycket man har arbetat tidigare. Den som har arbetat mycket på arbetsmarknaden tidigare har ofta högre ersättning. Den som aldrig någonsin har arbetat har klart lägre ersättning. I genomsnitt är det 9 500 kronor efter skatt; det är en siffra som kan vara bra att ha med sig. Jag kan notera att det inte finns något förslag från något oppositionsparti till Sveriges riksdag som handlar om att höja ersättningen inom ramen för fas 3.

I debatten kastas även fram att det är viktigt med plusjobb. Där har vi nyckeln. Det är den arbetsmarknadspolitiska åtgärd som ledde till att alla fick jobb. Där har vi studier som visar utfallet. Det var 18 procent som gick vidare till jobb med plusjobb. Över tid är det 19 procent som lämnar fas 3.

Jag tycker i ärlighetens namn inte att plusjobben och fas 3 är någon riktigt bra jämförelse. En bättre jämförelse är nystartsjobben som vi införde när vi tog bort plusjobben eftersom de inte fungerade. Det var att direkt hjälpa människor som stod långt från arbetsmarknaden att hävda sig bättre i kön om de riktiga jobben. Nu är 40 000 människor ute i nystartsjobb. Det är en mycket viktig arbetsmarknadspolitisk åtgärd – en åtgärd som Socialdemokraterna ända fram till i dag har omfamnat och tyckt vara en ganska klok idé från Alliansen. I flera interpellationsdebatter i dag och i den aktuella debatten är det tydligen nya bud som gäller.

Fru talman! Jag tycker att den här debatten är viktig, men det kan vara dags att den nyanseras och att oppositionen erkänner att jobb- och utvecklingsgarantin och nystartsjobben bidrar till att långtidsarbetslösheten minskar. Det är 23 000 personer som på ett år har gått från långt utanförskap till arbete.

Anf. 80 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Återigen står Tomas Tobé här och målar i rosenrött. Återigen pratar Tomas Tobé om annat; interpellationen handlar om fas 3. Vi vet att fas 3 växer. Om det inte är så får Tobé eller ministern säga att Raimo Pärssinen ljuger. Prognosen är att antalet deltagare i fas 3 kommer att fördubblas. Frågan är specifik, arbetsmarknadsministern: Varför kan man inte få utbildning inom den fasen? När jag träffar dem som är inskrivna i fas 3 är det just den frågan jag får.

ABF är en bra anordnare av fas 3 i Gävle. När jag pratar med dem som finns där säger de: Är det inte konstigt att det enda jag kan få utbildning på är hur jag ska hantera systemet i datorn – ingenting annat.

Kan de inte ens gå en studiecirkel? Varför får de inte det? Var finns logiken, Tomas Tobé?

Nu har du målat upp du sköna nya värld och hur bra allt går. Du nämner inte att det här är en grupp som växer. Du säger inte, som förmedlingen, att den kommer att fördubblas. Varför?

Varför ska det vara en sådan inlåsning att man inte kan utbilda sig inom fas 3? Är inte de människor som finns där värda det? Tycker ni att det är slöseri att satsa på utbildning för de här människorna? Varför svarar ni inte på frågan? Är svaret att de kan lämna fas 3 och gå på ordinarie utbildning? Tomas Tobé säger att de här människorna har befunnit sig i arbetslöshet länge. Alla här i kammaren är överens om att det viktigaste verktyget för att få människor att bryta arbetslösheten är att de får nya och bättre kunskaper. Ändå totalvägrar ni. Det är mycket märkligt.

Den fråga som jag får när jag träffar dem som är inskrivna i fas 3 skickar jag över till er.

Jag frågar Hillevi Engström – Tomas Tobé har ju ett tvåminutersinlägg kvar. Visst växer antalet deltagare i fas 3? Varför kan de inte få en enda timmes utbildning så att de kan stärka sin ställning för att möta arbetsmarknaden?

Anf. 81 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! När man lyssnar på oppositionen kan man lätt få intrycket att det finns en enkel lösning på de problem som har ackumulerats under så många år. Det är de problem som möter människor som har stått utanför arbetsmarknaden.

I den senare fasen i jobb- och utvecklingsgarantin är genomsnittstiden åtta år, vilket är en mycket lång tid. Nästan var femte person har varit arbetslös och inskriven på Arbetsförmedlingen i mer än tio år.

Precis som Tomas Tobé tog upp har högkonjunkturer kommit och gått utan att någonting har hänt. Människor har låsts in i ganska meningslösa åtgärder som inte har lett till något resultat. Det finns inte några exakta siffror. Men det stora flertalet har fått en hel del utbildningar. Det är också någonting som vi tittar närmare på.

Vi hörde också en tidigare debattör nämna en person som hade mest utbildning av alla. Oppositionen vill ändå att en sådan person ska få en kortare arbetsmarknadsutbildning, vilket är ett slöseri med människors tid och möjligheter att få ett jobb. Jobb- och utvecklingsgarantin har flera olika delar. Under de första delarna är syftet att man ska ge alla insatser som kan krävas och är behövliga. Förra året var det 70 000 personer som gick en utbildning genom Arbetsförmedlingens försorg.

Enligt Långtidsutredningen är det en bra balans inom arbetsmarknadsutbildningen. Det var inte bra som det var tidigare under de socialdemokratiska regeringarnas tid. Det var enorma volymer inom arbetsmarknadsutbildningen. Det ledde inte till något bra resultat. Det ledde till en jobblös tillväxt. Människor blev fast i systemen. De blev inlåsta. Det var stämpling, åtgärd, insats, stämpling – år ut och år in. Jag tror inte att det var bra för någon.

När vi tittar på den senare fasen är det viktigt, vilket jag har poängterat i flera olika debatter i denna kammare, att det är en insats som håller en bra kvalitet och som upplevs som meningsfull. Det är A och O. Det är också av detta skäl som vi kan ställa krav på anordnare. De får en ersättning på 225 kronor per dag. De ska tillhandahålla en god arbetsmiljö, handledarskap och möjligheter för den arbetssökande att söka jobb.

Över tid lämnar 19 procent fas 3, vilket är bra för dem men inte tillräckligt bra förstås. Vi ser nu att chanserna till jobb ökar.

Som Tomas Tobé var inne på lämnar många jobb- och utvecklingsgarantin innan de kommer in i den senare fasen.

Avslutningsvis vill jag säga följande: Det finns inga reformer som är så bra att man inte ständigt behöver se över dem för att se hur man kan trimma systemen. Vad kan vi göra? Vad säger arbetsförmedlarna, och vad säger deltagarna?

Jag tror att en viktig del är att lyssna mer på deltagarna när man utser en fas 3-samordnare. Vad vill jag själv göra? Vad känns meningsfullt för mig som individ? Hur kan jag påverka den placeringen?

Återigen, som jag har sagt vid flera olika tillfällen: Känner man sig inte nöjd och det inte fungerar ska man ta kontakt med sin arbetsförmedlare.

Jag ska svara på Eva-Lena Janssons konkreta fråga. Hon skriver att människor utnyttjas som gratis arbetskraft. Jag vill vara tydlig än en gång. Detta handlar inte om ordinarie arbete. I det fall man upplever det ska man slå larm och kontakta sin arbetsförmedlare. Detta är inte fråga om att undantränga ordinarie arbete. Så får det inte användas, och så är inte heller avtalet formulerat mellan Arbetsförmedlingen och anordnaren.

Anf. 82 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag ska upplysa Hillevi Engström om den person som jag hänvisade till. Han var den som hade bäst utbildning hos den fas 3-anordnare som han var hos. Jag säger inte att han var den bäst utbildade i Sverige. Jag tror säkert att det finns utbildningar som denna person skulle behöva för att kunna komma vidare.

Detta är ingen jobbgaranti för den ger inte jobb. I december var det 24 000 personer som var inlästa i fas 3. Enligt Arbetsförmedlingens egen prognos kommer det att vara närmare 50 000 år 2013.

Många av dem som befinner sig i fas 3 har inte fått någon utbildning alls under vare sig fas 1 eller fas 2.

En av de personer som jag träffade beskrev det som att Arbetsförmedlingen inte hade råd att ge henne en truckkortsutbildning trots att hon önskade det och trodde att det skulle ge henne möjlighet att komma närmare arbetsmarknaden därför att Arbetsförmedlingen naturligtvis hade begränsade resurser. I stället väljer vi i dag med regeringens system att ge en privat utförare 5 000 kronor i månaden för att denna person inte ska få utbilda sig. Det är 60 000 kronor per år som vi väljer att ge till en privat utförare för att denna kvinna inte ska få en utbildning.

Vi kan fundera på om det är rimligt att använda pengar, gemensamma resurser, på detta sätt. Är det klokt att använda pengarna på detta sätt? Mitt svar blir nej. Det är pengar i sjön.

Jag ska ställa en fråga. När det gäller att hjälpa personer att skriva cv och hitta praktikplats har jag för mig att det är sådana arbetsuppgifter som man har haft på Arbetsförmedlingen. Nu låter man alltså fas 3-anställda göra dem. Innebär det, enligt arbetsmarknadsministern, att dessa personer gör ordinarie arbetsuppgifter?

Jag tror att den vanligaste kommentaren som jag har hört i den här kammaren är att ministern har sagt att hon avstår, och det har handlat om

hennes sista inlägg. Min bild är att denna minister och denna regering avstår från en aktiv arbetsmarknadspolitik också.

När det gäller plusjobben vill jag ändå säga till Tomas Tobé att det är svårt att utvärdera plusjobben. De effekter som vi såg i vårt län var att de var positiva. Men eftersom ni valde att ta bort plusjobben kan man inte se effekten på lång sikt. Men man ska komma ihåg att det var en enorm skillnad. Det handlade om arbetsinsatser som behövdes men som inte utfördes. Det handlade om att detta utfördes med kollektivavtalsenlig lön. Man hade ett jobb och arbetskamrater att gå till. När man hade detta plusjobb var det dessutom mycket enklare att få ett annat jobb.

I dag är det inte alla som upplever att det är en tillgång att tillhöra fas 3 när man ska söka jobb.

Fru talman! Jag skulle vilja veta vad som är det centrala i regeringens förbud mot utbildning för långtidsarbetslösa. Var ligger vinsten för Sverige? Var ligger vinsten för de enskilda medborgarna? Var ligger vinsten för oss tillsammans? Det skulle jag vilja veta.

I detta anförande instämde Hannah Bergstedt (S).

Anf. 83 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Denna regering försöker sprida myter om sin politik. Sanningen är att arbetslösheten slog igenom hårdare i vårt land på grund av finanskrisen än i många andra länder just på grund av brist på åtgärder för att motverka krisen. Vår industriella kris fick ett mycket större genomslag. Då är det klart att återhämtningen blir enklare. Men bristen på åtgärder, särskilt avseende kvalificerad arbetsmarknadspolitik och utbildningspolitik, har lett till att flaskhalsar uppstår på allt fler områden.

Den verkliga situationen, jämfört med hur det var den dag som ni övertog regeringsmakten, är inte att långtidsarbetslösheten har minskat i vårt land. Då var det 68 000 långtidsarbetslösa – alldeles för många. I dag är det 120 000. Det är en ökning med 52 000 eller 9 ½ procent. 33 procent av alla arbetslösa är långtidsarbetslösa i fas 3 eller i väntan på en åtgärd som inte kvalificerar dem för ett nytt arbete. Den öppna arbetslösheten har ökat med 72 000 sedan ni tog över.

Den stora skillnaden mellan då och nu är att ni förvägrar människor rätten att kvalificera sig för den kompetens som gör det möjligt för dem att återkomma i arbetslivet. Det är ett slöseri med mänskliga och ekonomiska resurser, gränsande till tragedi.

Anf. 84 TOMAS TOBÉ (M):

Fru talman! Det blev tydligen upprörda känslor när jag talade om de positiva resultaten inom fas 1 och fas 2 i jobb- och utvecklingsgarantin och att jag hade mage att nämna nystartsjobben, att 40 000 människor kom ut i arbete och att långtidsarbetslösheten nu minskar. Men, fru talman, jag ska inte tala om det.

Låt oss i stället tala om fas 3. Det finns en prognos som visar att det kommer att bli ökade tal inom jobb- och utvecklingsgarantin i fas 3, Raimo Pärssinen. Det finns också prognoser som visar att vi kommer att se en kraftigt minskande långtidsarbetslöshet i Sverige. Det är sant. Låt oss ha en diskussion om det.

Men låt oss nu tala om fas 3. Den beskrivs, bland annat av interpellanten, som någon form av inläsning. Det låter nästan som om interpellanten talar om någon form av fängelse. Man kan ställa sig frågan vad det är för inläsning vi egentligen haft i Sverige. Den inläsning vi haft tidigare har varit att människor har lämnats åt sitt öde. Man har suttit hemma dag efter dag utan att någonting har hänt, och man har varit arbetslös i genomsnitt i åtta år.

Då säger vi så här: Har du inte kommit in i arbete trots att du har genomgått Amsutbildningar, trots att du har varit ute på praktik och trots alla de utbildningsmöjligheter som finns inom ramen för komvux, då tycker vi att det är bra att du kommer ut i en sysselsättning, att du får en arbetsgemenskap, att du får träffa arbetskamrater och att du kommer upp och får en närhet till den svenska arbetsmarknaden.

Mot detta hör vi nu en konstant kritik där man inte gillar denna aktivitet och inte gillar dessa ersättningar. Det enda man erbjuder är dock alla andra insatser som redan har erbjudits innan människor har varit arbetslösa i åtta år.

Det är dags att börja nyansera diskussionen från oppositionens sida. Jobb- och utvecklingsgarantin kan förbättras, men inte genom att den tas bort.

Anf. 85 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Nu börjar också Tomas Tobé erkänna att fas 3 växer. Han pratar om att det finns olika prognoser. Det är väl en prognos vi håller oss till och brukar lyssna till, och det är Arbetsförmedlingens prognos. Den säger att fas 3 kommer att bli fördubblad. Så är det.

Han pratar också om de tidigare inläsningarna. Då menar han kanske att fas 3 *är* en inläsning. Frågan är specifik och exakt: Varför kan inte de här människorna få utbildning?

Vi fick nu ett svar av Hillevi Engström. Hon säger att det kan vara slöseri med tid och jobb med mer utbildning. Då är frågan hur ni ser på de människor som är inskrivna i fas 3. Är de speciella på något sätt? Är det så att de inte kan eller vill ta emot mer utbildning? Nej, så är det inte. De vill faktiskt få större möjligheter.

Varje arbetsdag kostar fas 3 staten 6 miljoner kronor. Det sades att det är 19 procent som kommer ut, men det finns också en annan siffra som säger 17 procent. Då är ni nöjda. Nej, inte riktigt nöjda.

Tomas Tobé jämförde med andra aktiviteter som fanns förut. Prata gärna om hur det var förut, men erkänn att fas 3 växer! Erkänn att de människor som finns i fas 3 inte har en enda minut avsedd för utbildning! Erkänn också att de här människorna vill ha utbildning! Det är ju det de säger när man möter dem. Det säger de också i Gävle, Tomas Tobé: Ge oss fler möjligheter! Men nej, svaret från Hillevi Engström är att det kanske är slöseri med tid och jobb att ge dem mer utbildning. Det är inte vägen framåt.

Anf. 86 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tror att vi kan vara överens om att det inte finns någon enkel lösning för att hjälpa personer som har stått utanför arbetsmarknaden i 5, 10, 15 eller 20 år.

Jag har försökt ägna min arbetstid åt att ungefär en dag i veckan vara ute i landet och resa. Jag har träffat väldigt många människor som kämpar eller som precis har tagit sig tillbaka till arbetsmarknaden. Senast den här veckan besökte jag Stockholm Radio och hade där möjligheten att prata med Lars, som hade varit förtidspensionär i tolv år och sakteliga kommit tillbaka till anställning. Där fanns många långtidsarbetslösa som genom ett projekt i Stockholms stad äntligen hade fått chansen att komma tillbaka i form av praktikplatser. Deras glädje gick inte att ta miste på.

Att vara hemma och känna sig utanför, att vara förtidspensionerad och inte vilja något hellre än att kunna komma tillbaka – jag tror att det är svårt att föreställa sig den känslan.

Under den socialdemokratiska regeringen lämnade man 140 personer i förtidspension varje dag i många år, för att inte tala om alla de inte minst kvinnor som blev långtidsjukskrivna under många år och som nu har kommit tillbaka till arbetslivsintroduktionen då man sett att de har en arbetsförmåga. Och framför allt vet jag att de har en vilja: De vill bidra. De vill komma tillbaka på arbetsmarknaden.

Ett bevis för att regeringens politik fungerar är att vi har en av de bästa situationerna bland EU:s alla 27 medlemsstater. Jag tror att till och med oppositionen kan hålla med om det, om inte annat så kanske inofficiellt. 136 000 personer kommer tillbaka till arbetsmarknaden. Många lämnar jobb- och utvecklingsgarantin.

Vi ser också att de anordnare som finns inom fas 3 inte är som Raimo Pärssinen och andra påstår. De allra flesta är synnerligen seriösa, gör ett väldigt bra jobb och lägger ned mycket arbete och engagemang. Det handlar om många kommuner och ideella organisationer, för att inte tala om hela idrottsrörelsen, som äntligen välkomnar människor tillbaka och ger dem självkänsla, en känsla av att de är behövda – en bro tillbaka till arbetslivet.

Bland de anordnare som finns i fas 3 är det 74 procent som bara har en deltagare från fas 3. Jag är övertygad om att de allra flesta vill göra sitt yttersta för att hjälpa en medmänniska att få chansen. Sedan kan vi göra mer. Det viktiga är att man gör mer aktiviteter tidigare under en arbetslöshetsperiod. Där håller jag med kritikerna: Det har varit för låg aktivitet i jobb- och utvecklingsgarantin. Detta har Arbetsförmedlingen nu i uppdrag att förbättra så att man verkligen får mer av insatser tidigt i en arbetslöshetsperiod.

Det är inte heller så att Arbetsförmedlingen har haft ont om pengar. De har kontinuerligt tillförts resurser och till och med kunnat betala tillbaka pengar som man inte har gjort av med. I dag finns det nästan 1 miljard kronor kvar för lönebidragsanställningar.

Det finns pengar, det finns en vilja och det finns långtidsarbetslösa. Nu gäller det att matcha de här resurserna och de långtidsarbetslösa med nedsatt arbetsförmåga med anställningar ute i arbetslivet. Det är inte en fråga om resurser; det är en fråga om att man också från arbetsgivarnas och parternas sida måste arbeta aktivt med att hjälpa människor att komma tillbaka. Det finns regelverk på plats, och det finns resurser. Där förväntar jag mig mer av arbetsmarknadens parter och arbetsgivarna, framför allt när det gäller att hjälpa de långtidsarbetslösa som både vill

och kan bidra och som inte minst också tillför en viktig resurs i den flaskhalsproblematik vi hört nämnas tidigare här i dag.

Prot. 2010/11:71
11 mars

Anf. 87 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag blev lite orolig där att arbetsmarknadsministern trodde att vi diskuterade sjukförsäkringen, men jag förstod att hon kom in på fas 3 så småningom.

Jag kommer tillbaka till fas 3, för det är därför jag har skrivit interpellationen. Jag tycker att det är en besvärande omständighet att vi har en regering som låter påskina att alla som är inne i fas 3 har varit arbetslösa i 8, 10 eller 12 år. Det finns de som har varit arbetslösa betydligt kortare tid, och det tror jag att arbetsmarknadsministern kan erkänna.

De personer som är inne i fas 3 ska alltså nekas utbildning. Det stämmer faktiskt, arbetsmarknadsministern, att flera av dem inte har fått utbildning under vare sig fas 1 eller fas 2. Man kan diskutera tal hit och dit, men vi pratar om människor. Det är 24 000 personer, fysiska människor, som befinner sig i fas 3 i dag, och de beräknas enligt Arbetsförmedlingen vara 50 000 personer 2013. Till dessa 50 000 personer säger vi: Sätt dig där borta, ingå i gemenskapen, men gör för tusan ingenting när det gäller utbildning för då drar vi in din ersättning! För mig är det ohållbart.

Jag tror att det är viktigt att ha en aktiv arbetsmarknadspolitik. Jag tycker inte att fas 3, fas 2 eller fas 1 har visat på någon aktivitet. Det stämmer att många människor blir glada över att få praktik, men jag har också träffat människor i fas 3 som sagt: Jag har snart praktiserat på vartenda städbolag och i varenda affär, men de anställer mig inte. Varför kan jag bara få praktik och aldrig någon anställning? Jag kan inte få visstidsanställning eller ens timanställning.

Uppenbarligen finns det arbetsgivare som utnyttjar systemet. Det finns oseriösa arbetsgivare som tjänar pengar på detta, och det finns oseriösa arbetsgivare som inte är intresserade av att anställa. De enda som regeringen ställer krav på är de arbetslösa, men de får ingen utbildning.

Det är allvarligt och bekymmersamt att vi inte har en regering som tar den här frågan på allvar.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellationerna 2010/11:236 och 239 om resultatet av jobbcoachning

Anf. 88 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av att resultatet av jobbcoachningen visar på marginell effekt för arbetssökande.

Vidare har Raimo Pärssinen frågat mig dels om jag gjort några överväganden beträffande hur många nya jobb till arbetslösa som kan sägas bero på jobbcoachernas insatser, dels hur jag ska säkerställa att jobbcoacher inte fortsätter att bedriva oseriös verksamhet.

Sverige går igenom en stark återhämtning efter finanskrisen. För att möta den breda uppgången på arbetsmarknaden fortsätter regeringen att satsa på aktiva insatser i form av utbildning, arbetspraktik och jobbcoachning.

Jobbcoacherna kartlägger tillsammans med den arbetslöse vilka jobb som kan vara lämpliga att söka och ger vägledning i ansökningsprocessen. Insatsen ska vara skräddarsydd utifrån vars och ens behov. Det handlar om att verktygen ska vara de rätta för att vägen till jobb för den arbetssökande ska bli så snabb och bra som möjligt.

Att resultaten av jobbcoachernas insatser varierar kan bero på skillnader i urval. Enligt Arbetsförmedlingens årsredovisning för 2010 – som granskas av Riksrevisionen – har 26 000 personer eller 38 procent av samtliga som avslutat sin insats hos en extern coach fått arbete 90 dagar efter avslutad coachning. Jag har ingen anledning att ifrågasätta dessa uppgifter, och jag bedömer inte heller att det är en marginell effekt.

Åtta av tio deltagare uppgav dessutom i en enkätundersökning att de var nöjda med insatsen.

Det är självklart inte acceptabelt om jobbcoacher bedriver seriös verksamhet, men Arbetsförmedlingen har rutiner för att säkerställa att så inte ska ske. Vid upphandlingstillfället kontrolleras bland annat att företagen har F-skattsedel. När avtal väl slutits är de arbetssökande en viktig informationskälla avseende brister. Synpunkter och klagomål på de kompletterande aktörerna tas löpande emot och utreds av Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen genomför också löpande stickprovskontroller. I de fall ytterligare utredning anses påkallad kan inspektioner genomföras på plats hos aktören.

Jag är angelägen om att de jobbcoacher som Arbetsförmedlingen samarbetar med är seriösa, och jag följer därför frågan noga.

Regeringens mål om full sysselsättning är tydligt: Alla som kan ska kunna få möjlighet till arbete, efter sin egen förmåga. Det är glädjande att sysselsättningen har ökat med 136 000 personer på ett år, men det räcker inte om vi ska klara välfärden. Vi måste hela tiden utveckla arbetslinjen. Vi jobbar ständigt med matchningen. Vi vill arbeta för att rätt person ska hamna på rätt plats på den svenska arbetsmarknaden.

Anf. 89 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Tack, Hillevi Engström, för svaret! Min fråga grundar sig på att man från Arbetsförmedlingen har visat att jobbcoachning är en mycket dyr åtgärd med en marginell effekt för de arbetssökande. Ytterst få får arbete med hjälp av en jobbcoach.

Förutom Arbetsförmedlingens granskning visade TV4:s granskning att de privata jobbcoacherna hade ett sämre resultat än Arbetsförmedlingens egna jobbcoacher. Därför ställde jag frågan vilka åtgärder arbetsmarknadsministern skulle vidta. Om jag läser svaret rätt uppfattar jag det som att regeringens åtgärd är att följa frågan noga. Det är alltså det regeringen tänker göra.

Ministern säger i svaret att 38 procent hade fått jobb 90 dagar efter avslutad coachning. Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Hur många hade fått jobb fem, tio, femton dagar efter coachningen? Efter 90 dagar, det inser vem som helst, har den där coachen nog ersatts av någonting annat, till exempel Arbetsförmedlingens insatser; jag vet inte.

Jag tycker att det är bekymmersamt att regeringen inte tar frågan på större allvar. Vi talar återigen om hur vi använder våra gemensamma resurser. De inslag som jag såg på TV4 var förskräckande, hur man kunde betala pengar till personer som lekte jobbcoach på ett sätt som jag inte tror att någon i denna kammare anser vara seriöst. De kan inte kalla sig för jobbcoacher.

I svaret säger arbetsmarknadsminister att ”vid upphandlingstillfället kontrolleras bland annat att företagen har F-skattsedel”. Jag vet inte sedan när det är en kvalitetsstämpel för god verksamhet och seriösa arbetsgivare. F-skattsedel kan snart vem som helst skaffa sig. För mig betyder det inte att man därmed är duglig som jobbcoach. Det betyder inte att man är duglig för något jobb. Det betyder bara att man har haft möjlighet att skaffa sig F-skattsedel.

För mig handlar det om att fundera på systemet och vad detta får för effekter. Får det den effekten att människor verkligen kommer ut i jobb? Om Arbetsförmedlingens egna jobbcoacher gjorde en bättre insats blir min fråga: Varför togs de då bort? Varför var det bättre att dessa oseriösa privata coacher fick hantera frågan vidare?

Jag skulle gärna, fru talman, vilja ha svar på dessa frågor. Jag kan inte tycka att det är speciellt seriöst att som ministern bara svara: Jag följer frågan noga.

Anf. 90 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att säga något om den tidigare interpellationsdebatten. Jag tyckte att arbetsmarknadsministern var fräck. Hon påstod att jag skulle ha sagt att alla jobbcoacher och fas 3-anordnare var fuskare. Så är det inte. Man kan gå till riksdagens protokoll och där läsa vad jag har sagt. Nu har jag i alla fall fått det sagt.

Låt oss tala om bekymren och se vad som inte fungerar. Det är snart ett och ett halvt år sedan som Aftonbladet först avslöjade hur det hade börjat fungera på den nya marknaden för privata jobbcoacher. När avslöjandet blev offentligt lovade Arbetsförmedlingens ledning att skärpa rutinerna. Arbetsmarknadsministern var naturligtvis med på det och sade att man skulle följa frågan noga.

Sedan kom TV4:s *Nyheterna* och granskade systemet. Det resultatet var inte smickrande vare sig för branschen eller för Arbetsförmedlingen. Man hittade märkliga affärer. Där fanns företag som inte skötte sin ekonomi korrekt. De hade inte ens F-skattsedel. Jag håller med Eva-Lena Jansson om att F-skattsedel inte är någon garanti för att allt är ordenligt och rätt och riktigt. Eftersom de inte hade F-skattsedel fick Arbetsförmedlingen gå in och i efterhand betala deras skatter. Först anlidade man företagen, sedan betalade man dem, och därefter fick man även betala deras skatter.

Sedan kom nya avslöjanden där det återigen visade sig att man kunde använda sig av olika metoder. Man kunde få jobb genom att mäta hjärtfrekvens. TV4 besökte ett företag som heter Heartmath och ligger i Västerås. Där coachar de genom att mäta hjärtfrekvenser. Och ministern säger att hon ska följa upp det hela.

Vi har ett företag som tjänat 27 miljoner kronor på fas 3. De har etablerat sig på olika ställen och kontaktar Arbetsförmedlingen. Bland annat i Gävle har de gått till Arbetsförmedlingen och bett att få 60 stycken

fas 3:are. Det är klart att det har blivit business av det hela. Men ministern säger att hon ska följa upp det. Coachverksamheten kostar 12 miljoner kronor varje arbetsdag.

Låt oss vara överens, Hillevi Engström, om att det finns många bra, seriösa jobbcoacher och jobbcoachföretag, men låt oss också vara överens om att det finns ett antal rufflare i branschen, sådana som håller på med egna idéer som healing, djupandning och vad det nu kan vara. Ni i Alliansen gör detta utifrån ideologiska grunder. För er är det viktigaste att det finns en privat marknad. Det är det absolut viktigaste.

Eftersom ni öppnat upp för detta och gjort det utan kontroll uppstår konstigheter. Det blir nämligen en affär att ha ett coachföretag. Man tjänar pengar på det, men man tittar inte på resultatet. Låt mig därför nämna att när man tittade på resultatet var det faktiskt bara två av tio som fått jobb, eller de 19 procent som ni talar om.

Arbetsförmedlingen var också tvungen att göra revideringar. Tidigare kunde man inte utvärdera det. Det visade sig att Arbetsförmedlingen var duktigare än jobbcoacherna.

Hur många jobb blev det? Det blev inte så många jobb. Det fick inte så stor effekt. På vilket sätt kommer ministern att sätta stopp för de oseriösa?

Anf. 91 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Med anledning av statsrådet Engströms svar skulle jag vilja fästa statsrådets uppmärksamhet på det faktum att det i arbetsförmedlaruppdraget alltid har ingått det som i dag populärt kallas jobbcoachning. Hur stort utrymme som detta har fått kan man säga står i direkt proportion till hur arbetsbelastningen sett ut. I en tidigare interpellationsdebatt för inte alls lång stund sedan svarade statsrådet att hon vet att arbetsbelastningen kommer att vara fortsatt hög på Arbetsförmedlingen. Men något svar på min fråga om på vilket sätt statsrådet kommer att arbeta för att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö på Arbetsförmedlingen fick vi inte.

Att Arbetsförmedlingen köper och kompletterar med tjänster från olika typer av aktörer är ingenting nytt. Men det är med en närmast religiös övertygelse som regeringen Reinfeldt mal på om vikten av fler aktörer på arbetsförmedlingsmarknaden. Jag skulle för min del hellre se att man lade fokus på att de som är arbetslösa får jobb, för jag delar statsrådets uppfattning att den glädje som det innebär att ha ett arbete inte ska förvägras någon. Men då måste man också skapa förutsättningar för att det ska bli möjligt.

Anf. 92 HANIF BALI (M):

Fru talman! Jag hör väldigt mycket snack om oseriösitet, men jag tycker att det är rätt oseriöst att inte vara ärlig med siffrorna och i stället för till SCB eller Arbetsförmedlingen referera till TV4. Det ni gör när ni refererar till de här siffrorna om att endast två av tio hamnar i jobb är att ni räknar bort dem som har olika sorters handikapp, dem som får deltidsjobb och många av de andra olika personer som på något sätt fått hjälp av de här coacherna och hamnat i arbete. Det är orättvist mot de människor som har ett handikapp och hamnar i arbete. Jag tycker att det är ohederligt.

Det är intressant att Raimo Pärssinen först står här och berättar att han visst tycker att det finns seriösa aktörer, duktiga och bra jobbcoacher som gör bra saker, men i meningen och andetaget efter berättar att han vill dra undan mattan för allihop för att det finns några få som missköter sig. Det är oseriöst. Det är mycket bättre att försöka åtgärda dem som missköter sig än att försöka dra undan mattan för dem som sköter sig. Det är den stora skillnaden mellan oss och er.

Men i det principiella är det självklart viktigt att Arbetsförmedlingen måste få konkurrens. Det är kanske därför Arbetsförmedlingen har blivit bättre. Det är inte Göran Perssons arbetsförmedling längre, där det är olika åtgärder som förmedlas i stället för jobb. Nu är det en arbetsförmedling som förmedlar fler jobb, och arbetslösheten sjunker snabbt.

Anf. 93 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tror att det behövs en palett av åtgärder för att möta arbetslösheten och hjälpa arbetssökande att hitta ett jobb.

Jag vill svara på några frågor när det gäller jobbcoaching.

Det är väldigt viktigt att det är en seriös verksamhet. Inte minst Raimo Pärssinen har säkert erfarenhet av de omställningsavtal som finns på arbetsmarknaden, där det här är en beprövad metod.

Det är inte heller så att det inte finns någon kontroll. Arbetsförmedlingen kräver att leverantörerna i systemet ska ha erfarenhet av liknande verksamhet. Det är ett krav vid upphandlingen.

Det är också ett krav att företagen tydligt ska beskriva i sin offert hur de ska arbeta och hur uppdraget ska genomföras. Det ska inte omfatta någon form av pseudoverksamhet av den typ som Raimo Pärssinen nämner. Det är helt klart och tydligt så i upphandlingen. Man bryter mot överenskommelsen och avtalet om man ägnar sig åt någon form av healing, ljusterapi eller vad det kan vara fråga om. Då är det en oseriös aktör, som man inte ska ha ett avtal med.

Det finns även krav vid upphandling på att företaget ska kvalitets-säkra sina tjänster. Man kontrollerar också förutom F-skattsedel att företaget inte har begått brott som anges i lagen om offentlig upphandling och att det har ekonomiska förutsättningar att utföra tjänsterna. Man genomför regelbundet uppföljningar och har ett klagomålsbaserat system inom Arbetsförmedlingen med en inspektionsplan. Man undersöker detta löpande.

Man har gett i uppdrag till revisionsföretaget Ernst & Young att närmare granska coachingstjänsterna. Vid granskningen har inga systematiska brister framkommit. Arbetsförmedlingen har också vid några tillfällen krävt återbetalning av ersättning. Kraven på återbetalning hänförs sig då i de flesta fall till brister i leveransen. Återkraven uppgick till 600 000 kronor år 2009 och 2 100 000 år 2010.

Arbetsförmedlingen kan även säga upp avtalet med en kompletterande aktör om denna inte sköter sig i det förhållande man har avtalat om. Arbetsförmedlingen har hävt ett avtal. Vidare har Arbetsförmedlingen i samarbete med berörda coachningsföretag vid en handfull tillfällen då det framkommit allvarliga klagomål sett till att den namngivna coachen inte längre fått ta emot arbetssökande.

Den första upphandlingen omfattade 950 leverantörer. I dag rör det sig om ungefär 800 leverantörer. Flertalet utför ett bra arbete och hjälper

arbetssökande att hitta en väg tillbaka till arbetsmarknaden eller studier. Lösningen är inte den som Socialdemokraterna påvisar, att ta bort externa aktörer och matchningsstödet. Tvärtom måste det bli ett ännu bättre matchningsstöd, både på Arbetsförmedlingen och från de kompletterande aktörerna.

Det är ingen lösning att gå tillbaka till det gamla, där man kunde se en kraftig återhämtning i ekonomin i tidigare lågkonjunkturer och en bra tillväxt men där jobben inte växte till. Därför behöver vi fler aktörer, inte bara för att det ska finnas det, utan för att de ska kunna hjälpa arbetsökande att hitta en väg tillbaka till arbetslivet.

I vår omvärld, i och utanför Europa, är det här beprövade metoder. Människor behöver lite olika stöd vid olika tillfällen. Man har olika bakgrund, är från olika länder, har olika yrken och bor på olika platser. Då är det oerhört väsentligt att man möter de behoven genom en arbetsförmedling och en arbetsförmedlingsverksamhet som verkligen hjälper människor tillbaka.

Det är bra att medierna granskar de företag som inte sköter sig, men låt inte den granskningen tas till intäkt för att det stora flertalet inte gör ett väldigt bra jobb! Det stämmer nämligen inte. De som är oseriösa ska inte finnas kvar, men det stora flertalet gör ett utmärkt arbete. 26 000 personer har fått jobb via en extern jobbcoach. Det kallar jag inte en marginell effekt.

Anf. 94 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag vill påtala att jag inte bara lyfte fram TV4:s granskning, även om jag tycker att det är viktigt att den tredje statsmakten, medierna, är aktiv och granskar regeringens politik, oavsett regering. Jag hänvisade till Arbetsförmedlingens egen granskning, där man konstaterade att Arbetsförmedlingens jobbcoachning var mer lyckosam än den privata. Då blir frågan varför man ska fokusera på den mindre lyckade jobbcoachningen.

Till Hanif Bali vill jag säga att det inte ligger i min människosyn att räkna bort en enda person. Jag vägrar räkna bort människor. Jag räknar med alla, oavsett om de har funktionsnedsättningar, var de kommer från, om de är kvinnor eller män, gamla eller unga. Jag räknar aldrig bort några människor.

Jag vet inte om Hanif Bali missade debatten om fas 3. Det är din regerings åtgärd, och det är en återvändsgränd som heter duga. Jag ska villigt erkänna att jag kritiserade den socialdemokratiska regering som var ansvarig fram till 2006 för att man hade vissa saker som var mindre bra i sin arbetsmarknadspolitik.

Det är viktigt att den nuvarande regeringen, som har haft fem år på sig, tar ansvar och slutar gömma sig bakom Göran Persson. Han är en stor man som satt länge som statsminister, men det är faktiskt dags att ta ansvar för sin egen politik.

Jag ställde ett par frågor till arbetsmarknadsministern. Hur många dagar tog det innan man fick jobb? I den redovisning som arbetsmarknadsministern hänvisar till står det 90 dagar efter avslutad coachning. Om det har gått 90 dagar har det ju hunnit hända en hel del sedan coachningen.

Jag vill också igen ställa frågan: Anser arbetsmarknadsministern att det är en kvalitetsstämpel att ett företag har F-skattsedel?

Anf. 95 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Låt oss först klargöra att vi självklart vill ha matchningsstöd. Vi har inte heller något emot om matchningsstödet utförs av andra aktörer än Arbetsförmedlingen.

När man lyssnar på Hillevi Engström får man känslan av att allt fungerar bra vid upphandlingen och att man har koll. Men hur länge ska det dröja innan nästa upplysning kommer från medierna om att det inte fungerar? Låt oss påminna oss själva om vem som är ansvarig.

Om Hillevi Engström påstår att hon har full kontroll över det hela och att det fungerar bra är det också hennes ansvar. Det går inte att säga att det är Arbetsförmedlingen, myndigheten, som gör fel. Det är faktiskt Hillevi Engström som har ansvaret, för Arbetsförmedlingen gör det Hillevi Engström vill och beställer från Arbetsförmedlingen.

Senast i går sade man: Oj då! Här är det en lucka i lagstiftningen. Det visade sig att företag kunde utnyttja system från Arbetsförmedlingen.

I dag betalar man ut 12 miljoner kronor per dag för jobbcoachning. Vi kan samtidigt konstatera att det finns en flora av detta som inte fungerar bra. Det har blivit en business att syssla med jobbcoachning.

Hillevi Engström har här i kammaren försäkrat att med alla de regelsystem som finns är det fullständig kontroll och ordning och reda. Det är klart att det inte är det! Men det vore tacknämligt om det kom lite andra ord än bara tal om att man ska följa upp det. Nästa gång avslöjanden kommer, blir det samma svar då, Hillevi Engström – alltså att man ska följa det noga? Nu har det skett vid så många tillfällen att förtroendet för ditt fögderi naggas i kanten.

Det kan finnas en misstanke om att man vill att marknaden ska styra och att man låter den göra det oavsett resultat. Frågan blir då: Om man har alla dessa regelsystem för dem som får coachuppdrag, hur följer man upp och säkerställer detta? Det är en sak att säga och skriva något, men vad har Hillevi Engström för verktyg för att säkerställa att det inte är oseriösa som åtar sig dessa uppdrag? Är hon intresserad av detta?

Jag tror inte att någon vill att vi nästa gång det kommer ett avslöjande ska ha en arbetsmarknadsminister som säger: Oj då, det här ska vi följa upp! Jag vet inte vilken gång i ordningen det i så fall skulle bli. Det kanske är sjunde åttonde gången. Det tyder inte på att arbetsmarknadsministern har kontroll.

Anf. 96 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Jag måste säga att det är ledsamt att statsrådet inte tidigare i dag och inte heller nu svarar på frågan på vilket sätt hon kommer att arbeta för att skapa förutsättningar för att arbetsförmedlaren ska kunna ge en god service till såväl arbetssökande som arbetsgivare. I god service ingår att vara ett individuellt stöd för att arbetssökande ska kunna förbättra sitt jobbsökande.

Det är sant att olika individer behöver olika stöd och att allt inte sker in-house, för att uttrycka sig populärt, men Arbetsförmedlingens egna möjligheter att ge ett kvalificerat stöd till arbetssökande står, som jag tidigare har sagt, i direkt proportion till den arbetsbelastning som råder på Arbetsförmedlingen. Då kan vi också konstatera att även den administrativa arbetsbelastningen har ökat, inte minst genom den i förra interpellationsdebatten så omhuldade jobb- och utvecklingsgarantin.

Om jobbcoacherna nu är en så bra insats som statsrådet menar kan man undra varför de jobbcoacher som Arbetsförmedlingen själv anställde inte fick fortsätta och varför just denna del var tidsbegränsad. Nu har i och för sig den ersatts med arbetsförmedlare som ska ha ett jobbcoachande uppdrag, men det står inte alls i relation till hur behoven kanske ser ut.

Om Arbetsförmedlingen hade fortsatt ha egna anställda jobbcoacher hade det kanske också bidragit till den viktiga balans som statsrådet talar om. Men det verkar fortfarande vara arbetsförmedlingsmarknaden som är målet. För mig som socialdemokrat är det snarare jobben som är viktiga.

Anf. 97 HANIF BALI (M):

Fru talman! Detta är intressant. När vi diskuterar jobbcoacher pratar Eva-Lena Jansson om fas 3, när vi diskuterar jobb pratar Socialdemokraterna om plusjobb, och när vi diskuterar valfrihet och konkurrens pratar Socialdemokraterna om enfald och myndighetskramande.

Jag tänkte ge er en kort kurs i hur detta med konkurrens fungerar. När man konkurrensutsätter en marknad betyder det oftast inte att de nya aktörerna är absolut bäst, men det som oftast sker är att de gamla aktörerna blir bättre. Så var det till exempel när friskolorna startade. Det var inte friskolorna som var de absolut bästa i kommunen, däremot blev de kommunala skolorna mycket bättre för att det kom en konkurrens. Här ser vi nu samma sak.

Det är viktigt att konkurrensutsätta jobbförmedlandet och jobbcoachningen, dels så att människor får valfrihet, dels så att vi blir effektivare i att matcha folk i arbete. Det är detta det handlar om.

Vi får inte gå tillbaka till den gamla, gråa socialdemokratiska arbetsförmedlingen som den var på Göran Perssons tid. Där var det åtgärder som förmedlades, inte jobb.

Nu ser vi vad siffrorna pekar på. Människor lämnar arbetslösheten och kommer i arbete. Det fungerar. Bara för att det finns några oseriösa aktörer ska vi inte lägga ned hela vår arbetsmarknadspolitik. Nej, då åtgärdar vi problemet.

Frågan som ställdes var: Vilken är kontrollinstansen? Jo, alla arbetsökande i dessa åtgärder ska rapportera till Arbetsförmedlingen om de blir illa behandlade. Så enkelt är det!

Anf. 98 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Detta var en intressant och spännande debatt. I grunden har vi säkert samma mål, men vi har helt olika verktyg och metoder. Det tycks på oppositionen som om man är väldigt nöjd med Arbetsförmedlingen och anser att det räcker med Arbetsförmedlingen för att förmedla jobb i Sverige.

Det är också anmärkningsvärt att man från oppositionens sida vill dra ned matchningsstödet nu när jobbchanserna ökar. Jag vill lite grann hänga på det som Hanif Bali tog upp om när det kommer in fler aktörer. Vi som sitter här är alla medelålders med något undantag. Det var inte så hemskt länge sedan det bara fanns TV1 och TV2, och det fanns P1, P2 och P3. Det har hänt en del sedan dess.

Vi har sett en häpnadsväckande snabb utveckling i Sverige. Det kanske inte är oppositionen som har gått i bräsch för en utveckling mot

fler friskolor, fler apotek, fler möjligheter för förskolor och vård. Det är någonting som de flesta svenskar i dag tar som självklart. När jag beskriver för mina barn hur det var när jag växte upp med två kanaler på tv tror de inte att det är sant. Så länge sedan är det inte.

Vi ska bejaka en mångfald där många fler får vara med inte minst inom vårt viktiga område att hjälpa människor att få ett jobb. Om man har 900 företag är jag inte nöjd förrän 900 har en högkvalitativ verksamhet. Men vi får nog acceptera att det kan komma en eller två, eller några få, som kanske inte sköter sig. Det gäller att lokalisera dem och se till att eliminera de som inte vill se till människors bästa från marknaden.

Vi måste fundera på om det är bra att det finns fler som hjälper människor. Jag tror att facken skulle kunna vara alldeles utmärkta på att jobba med arbetsförmedlingstjänster i ett valfrihetssystem. IF Metall skulle till exempel kunna hjälpa arbetslösa metallare. Om det är några som kan branschen bättre än generalister på en arbetsförmedling är det just de som kan branschen. Det är helt fel väg att gå att minska matchningsstödet nu när jobbchanserna ökar. Det är inte en politik som leder framåt.

När det gäller Arbetsförmedlingens rapport står det att författarna inte vill dra några ensidiga analyser. Det är inte klart. Det finns också en selektionsproblematik när det gäller vilka som väljer jobbcoachning och vilka som inte gör det. Det kan vara så att de personer som upplever sig stå väldigt nära och har lätt att få jobb fixar ett jobb medan de som upplever att det är tufft tar den hjälp som finns att få. Det finns inte någon enkel lösning att läsa fram.

Jag delar uppfattningen att om jag är arbetslös så är jag inte så tuff och stark. Jag kan behöva hjälp. Alla människor har inte ett bra nätverk i sin familj och bland sina vänner. Då är det oerhört viktigt att få hjälp och stöd av någon som är professionell som finns på Arbetsförmedlingen eller ute hos privata företag. Det är inte det intressanta. Det intressanta är att matchningen med personerna fungerar.

Det finns också de som klarar sig bra på egna ben. Det är en viktig och bra reform som regeringen har gjort. Man har satsat ganska mycket pengar på att arbetslösa, även om de inte har varit arbetslösa länge, ska kunna få ett individuellt utformat stöd. De företag som inte sköter sig ska vi inte ha kvar. Men vi ska inte skrota en hel reform för att det kan finnas några oseriösa på marknaden.

Anf. 99 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Det var tur att arbetsmarknadsministern återvände till min interpellation. Jag trodde att hon skulle tala om allting annat än den. Det är visserligen viktigt att diskutera privatisering av offentlig sektor och även apotek. Men jag tror att vi håller oss till interpellationen.

Min fråga var: Avser arbetsmarknadsministern att vidta några åtgärder med anledning av att resultatet av jobbcoachning har visat på marginell effekt för arbetssökande? Svaret på den frågan är nej. Hon tänker inte göra något. Hon tycker att det är bra som det är. Uppenbarligen är det en kvalitetsstämpel att ett företag har F-skattsedel.

Meeri Wasberg pekar på en väldigt viktig faktor. Om Arbetsförmedlingen under en socialdemokratisk regering eller en borgerlig regering inte får rimliga förutsättningar att utföra sitt jobb kommer man inte

att lyckas i särskilt stor omfattning. Om man får möjlighet att ge god service lyckas man bättre.

Det är viktigt att peka på det Arbetsförmedlingen säger och även TV4 redovisar. De coacher som fanns på Arbetsförmedlingen lyckades bättre än de privata jobbcoacherna. Man kan fundera på om det är en del i regeringens ideologi.

Om man ska ha någon arbetsmarknadspolitisk åtgärd och någonting som verkligen leder till jobb ska det handla om att man tar offentliga medel till att starta privata företag, och så kallar man det jobbcoach och en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är egentligen resultatet. Det är de som har fått jobben och inte de som är arbetslösa.

Jag vill ändå veta: Är ministern så helt nöjd med dagens situation?

Anf. 100 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Detta får bli dagens sista inlägg från min sida. Det var intressant att få en kurs i moderat marknadstänkande, för så är det ni tänker. Ni sätter marknaden före människan. De klara bevis som tydligt visar det är de företag som har dykt upp som utnyttjar människor för egna syften.

Hillevi Engström säger att det är klart att de ska skrotas. Men hur ska det ske? Vad gör hon för att säkerställa detta? Det var också en av frågorna i interpellationen. Ska svaret återigen bli att hon följer frågan eller kanske följer frågan noga? Men vad blir det för aktivitet, Hillevi Engström?

Hon säger att det fungerar så på en marknad. Det dyker upp sådana företag som egentligen inte hör dit. Hanif Bali säger att det kommer att utkristallisera sig. Låt dem hålla på i tio år så har vi bara de som är riktigt bra kvar. Under tiden kanske vi får lov att acceptera ett och annat avsteg när man sätter marknaden före människan.

Marknaden är det viktiga, och man använder arbetslösa i syfte att tjäna pengar. Man använder det inte för att se till att dessa människor kommer ut i jobb. Där ligger huvudkritiken. Det är bara så, Hillevi Engström, att det är ministern själv som bär ansvar för detta.

Låt oss slippa se i framtiden när nya upptäckter kommer att hon inte särskilt kraftfullt säger: Det här måste vi följa upp. Se till att få ordning och reda på detta med konkreta åtgärder!

Anf. 101 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vill tacka för en spännande förmiddag med arbetsmarknadspolitik. Det är en bra avrundning på veckan.

Regeringens politik med jobblinjen och arbetslinjen är oerhört väsentlig. Vi är inte nöjda förrän alla som vill kan få ett arbete. Men det känns ändå bra att så många har kommit i jobb det senaste året och att långtidsarbetslösheten minskar.

Jag var också tydlig i mitt tidigare inlägg när vi talade om att det ska vara seriös verksamhet. Varje använd skattekrone ska gå till att hjälpa arbetslösa. Jag är också tydlig med att tala om vilka kontrollmekanismer som finns inom Arbetsförmedlingen.

Jag har också varit tydlig i regleringsbrev och på annat sätt med att kontrollen är viktig för att vi ska kunna ha ett system med en mångfald av aktörer som sköter sig, gör ett bra arbete och hjälper människor.

Jag hoppas på att i framtiden kunna utveckla mer av valfrihetssystem inom Arbetsförmedlingens tjänster. Riksdagen antog en lagstiftning förra året som Arbetsförmedlingen nu har att hantera. Det behövs många fler verktyg i verktygslådan om alla ska kunna få en chans på arbetsmarknaden.

Tack alla, och trevlig helg!

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2010/11:71
11 mars

Svar på
interpellationer

13 § Svar på interpellationerna 2010/11:231, 234 och 237 om sjukförsäkringsreformen

Anf. 102 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Peter Persson har frågat mig om jag inom mitt ansvarsområde avser att vidta åtgärder för att minska barnfattigdomen och när jag avser att återkomma med åtgärder för att korrigera sjukförsäkringsreformen så att inte människor hamnar mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen helt utan ersättning. Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta några skyndsamma åtgärder för att fler sjuka personer inte ska bli utförsäkrade.

Peter Persson har den 18 februari 2011 debatterat frågan om barnfattigdom med barn- och äldreministern. Jag kommer därför att besvara frågan utifrån sjukförsäkringen.

En av de viktigaste frågorna för regeringen när den tillträdde i oktober 2006 var att minska det omfattande utanförskapet från arbetsmarknaden, som till stor del bestod av sjukfrånvaro. Regeringen har under föregående mandatperiod genomfört en rad åtgärder som syftar till återgång i arbete. Åtgärderna har stor bredd och omfattar såväl ändringar som rör regelverket för sjukskrivningsprocessen, exempelvis tidsgränser för bedömning av arbetsförmåga, som nya samverkans- och stödåtgärder för att underlätta för sjukskrivna att komma tillbaka i arbete.

Sjukförsäkringsreformen har givit resultat. Sjukskrivningsprocessen har blivit mer aktiv. Färre individer blir sjukskrivna, och sjukperioderna har blivit kortare. Sammantaget har den minskade ohälsan lett till en kraftig minskning av utanförskapet. Regeringen anser därför att den nuvarande inriktningen ska gälla även fortsättningsvis. Det är viktigt att säkerställa att avsikterna med reformen upprätthålls, exempelvis att den som är svårt sjuk och inte kan arbeta ska kunna få ersättning samtidigt som reformen ska öka drivkrafterna och stödet till dem som kan komma tillbaka i arbete. Stora förändringar likt sjukförsäkringsreformen kan emellertid leda till att enskilda drabbas av orimliga och icke avsedda konsekvenser.

Som jag flera gånger tidigare har redovisat i kammaren pågår för närvarande ett intensivt arbete inom Regeringskansliet i syfte att se över om regelverken och deras tillämpning har fått icke avsedda konsekvenser för enskilda individer.

Anf. 103 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Vårsolen ter sig lockande där ute. Det finns väl ingenting som bubblar så av glädje som när barnen tar av de tjocka vinterkläderna och springer runt och leker i solens strålar.

De är för hela vårt samhälle det viktigaste vi har. Barnen, deras välfärd, deras längtan och deras framtid bygger det nya samhället. Riksdagen hade för några veckor sedan på initiativ av Socialdemokraterna en debatt om barnfattigdom. Den följdes upp av interpellationsdebatter i detta angelägna ämne.

Som en följd av dessa debatter har jag ställt två interpellationer, ty när jag debatterade barnfattigdom med Maria Larsson och hänvisade till att föräldrarnas situation ju direkt påverkar barnet svävade hon vidare och sade att det inte var hennes ansvarsområde. Men det är regeringens kollektiva ansvar hur föräldrarnas försörjningssituation ter sig. Jag noterar nu att frågan är överlämnad till socialförsäkringsministern.

Det finns inget svar. Det finns inte någon uppfattning om de ekonomiska villkoren för barnen i familjer där den vuxne drabbas av försämrad sjukförsäkring och av utförsäkring. Här i kammaren sade Centerpartiets ledamot Anders W Jonsson för någon vecka sedan att sjukförsäkringsreformen snarast måste korrigeras. Detta sade också statsministern 2009.

Nu skriver vi 2011. 75 000 personer står i utförsäkringskön på väg in i utförsäkring. Åtskilliga av dem har barn som de har försörjningsansvar för. Stenhårt slår det direkt in i familjens situation och påverkar barnens lust och glädje i lek och senare deras prestationer i skolan. Den vuxnes oro påverkar hela familjen.

Min fråga innehöll därför också en ny interpellation till socialförsäkringsministern. Det är mycket prat ute från skilda regeringspartier om icke önskvärda effekter. Man säger: Det är mycket tråkigt, och jag är ledsen att behöva höra detta.

Men nu har ni pratat i två år. När ska ni korrigera denna plåga som snart omfattar 75 000 personer? Att människor kastas ut från försäkringssystem och inte friskförklaras utan bortförklaras i utförsäkring är inte anständigt i ett välfärdssamhälle som vårt.

Anf. 104 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar socialförsäkringsminister Ulf Kristersson för svaret. Jag är naturligtvis inte nöjd med det eftersom regeringen inte tänker göra någonting åt sjukförsäkringen.

Jag vet inte om socialförsäkringsministern läser LO-tidningen. Den 25 februari hade den ett stort reportage om Birgitta Almroth. Hon har varit multisjuk sedan 1999. Jag visar rubriken för ministern här. Den lyder ”Offer för världens hårdaste sjukregler”.

På en fråga om hur systemet kan fungera på detta sätt svarar den utredare som socialförsäkringsministern brukar hänvisa till, Anna Hedborg: I dag kvalificerar sig djävligt få – ursäkt uttrycket, men det är inte mitt språk – till förtidspension. Vi har enligt OECD ett av världens hårdaste system när det gäller sjukpension.

Målet är att människor ska bli friska och att de ska kunna komma ut i arbetslivet. Men i dag ser vi att en del personer inte gör det. Vi ser att en del människor är sjuka och har svårt att komma ut i arbetslivet. Men de

stenhårda regler som regeringen har genomfört innebär att människor utförsäkras oavsett om de är friska eller inte.

Därför blir jag upprörd, och jag tror att det är fler än jag som blir det, när man läser svaret från socialförsäkringsministern. Han skriver: Färre individer blir sjukskrivna, och sjukperioderna har blivit kortare. Sammantaget har den minskade ohälsan lett till en kraftig minskning av utanförskapet.

Om sjuka människor blir utförsäkrade och hamnar på socialbidrag är det inte min bild att utanförskapet minskar. Vidare i svaret skriver ministern: Stora förändringar likt sjukförsäkringsreformen kan emellertid leda till att enskilda drabbas av orimliga och icke avsedda konsekvenser.

Jag får påminna socialförsäkringsministern om att denna fråga och ett antal enskilda lyftes upp 2009 och i valrörelsen. Då sade statsministern att det är viktigt att vara ödmjuk inför förändringar som kunde orsaka negativa konsekvenser för sjuka.

Men är det inte viktigt att göra någonting åt det? Vi i socialförsäkringsutskottet – och då menar jag Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet – försökte ta ett utskottsinitiativ, det vill säga få riksdagen att göra någonting åt reglerna. Det röstades ned av de borgerliga partierna inkluderande socialförsäkringsministerns parti. Det var inte oväntat. Det var mindre väntat att Centerpartiet och Kristdemokraterna röstade nej eftersom de har varit så kritiska till försäkringen. Det säger de i alla fall, men de vill ändå inte göra någon förändring.

Fru talman! Om man läser vidare i svaret från socialförsäkringsministern skriver han att det är viktigt att se över om regelverken och deras tillämpning har fått icke avsedda konsekvenser för enskilda individer.

Jag skulle vilja veta vad icke avsedda konsekvenser för enskilda individer är. Hur betecknar man det? Är det en icke avsedd konsekvens att personer ska utförsäkras och inte få någon sjukersättning, eller är det en avsedd konsekvens för enskilda individer? Jag tycker att det visar på människosynen från regeringen om man anser att det är en avsedd konsekvens att sjuka ska utförsäkras därför att de har varit sjuka för länge. Men det är min uppfattning, fru talman, så jag hoppas att statsrådet kan utveckla sitt svar till mig.

Anf. 105 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag delar helt och fullt engagemanget för barn som växer upp i familjer med stora problem – ekonomiska problem och andra, sociala, problem.

Jag är inte fullt så imponerad av de krokodiltårar som fälls här av ledamöter som låtsas att de problem som de nu pekar på är helt skilda från den problembild vi hade tidigare och säger att de skulle ha gjort en annan analys av vad som behövde göras i de stora system där de själva pekade på behov av till exempel tidsgränser och orimligheter med omfattande förtidspensionering. Det imponerar inte så djupt på mig.

Låt oss ta substansfrågorna i stället. När det gäller barn har vi totalt sett en situation som är rätt god. Det är rätt självklart. Vi lever i ett av världens rikaste länder. Allt annat vore förfärligt. Det förringar inte behovet av att prata om de barn som inte har det bra.

När det gäller ekonomiskt utsatta barn har vi från 2000 till 2008 gått från 13 procent barn som lever i familjer i ekonomisk utsatthet, som SCB

definierar måttet, till 6 procent. Det gör inte livet lättare för de 6 procent som befinner sig där, men det är en väldig framgång att vi har halverat antalet barn som lever i ekonomisk utsatthet. Fler barn lever i familjer som har det ekonomiskt bra. Därmed, nota bene, inte sagt att dessa barn har det bra i alla andra avseenden, men de lever i alla fall inte i ekonomiskt långsiktigt armod.

Tittar vi på de barn som växer upp i socialbidragshushåll har vi på drygt tio år, från 1996 till 2009, gått från 120 promille till 75 promille, för att använda de byråkratiska begreppen, i alla kategorier, och vi har gått från ungefär 40 promille till 25 promille när det gäller långvarigt socialbidragsberoende hushåll. Det är precis den grupp som Socialstyrelsen kategoriserar som de allvarligaste riskhushållen.

Att leva i kortsiktig fattigdom är plågsamt. Det vet alla vi som någon gång har gjort det. Att leva i långvarig fattigdom är farligt. Vi har minskat antalet familjer som lever i långvarigt socialbidragsberoende. Vi har minskat risken för att de får egna sociala problem på sikt. Men än en gång, det förringar inte problemen hos dem som verkligen har de problemen. Mer återstår att göra, men det går i rätt riktning. Ett rikare land kan ge fler barn en god start i livet.

Jag tycker att ni rätt systematiskt far med begränsad korrekthet i beskrivningen av utförsäkringen. Utförsäkrad betyder i de allra flesta fall inte ersättningslös. Om man har en tidsgräns i sjukförsäkringen blir man utförsäkrad när tidsgränsen löper ut. Det påpekade ni och flera av era vänner var en viktig slutsats i remissvaren till Anna Hedborgs utredning. Sverige skulle kanske inte vara västvärldens enda land där man kunde vara sjukskriven hur länge som helst, alldeles bortsett från analysen att vi inte ville ha 550 000 förtidspensionärer och 300 000 sjukskrivna samtidigt. Det har ni helt glömt bort, och ni låtsas som om det problemet inte fanns.

Ni låtsas som om det inte är en framgång att vi i dag har hälften så många sjukskrivna hälften så länge och att ett par hundra tusen människor i dag försörjer sig själva i stället. Det har, tillsammans med jobbskatteavdraget, gjort att knappast någon gång i modern tid har fler människor med låga inkomster haft en chans att försörja sig själva. Ni låtsas som om detta inte har någon betydelse.

Jag skulle verkligen välkomna diskussioner om de seriösa problemen, till exempel vad vi ska göra för de barn som fortfarande, trots de här insatserna, lever i långvarigt bidragsberoende och i familjer med andra sociala problem också där ekonomin kanske är det mindre problemet och andra saker är värre. Där har ni ingenting att säga.

Anf. 106 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Det är en riktig beskrivning när socialförsäkringsministern talar om problemen med långvarigt beroende av försörjningsstöd och att den långvariga fattigdomen biter sig fast och genererar ny. Men det är den regering han sitter i som medvetet ökar fattigdomen med åtgärder.

När jag hörde hans inlägg kom jag att tänka på den amerikanske journalisten Studs Turkel som skrev om 20-talets depression. Innan vi fick ett styre i USA som inriktade sig på att vända ekonomin och få folk i arbete

skrev han att politiken handlade om att förklara de arbetslösa som slöa och att de sjuka skulle bita ihop.

Er teoretiska modell är att om man sänker ersättningsnivåerna kommer folk att anstränga sig mer. Ni tror att folk blir friska. Allt detta blommar ut, och vi ser det runt om i landet varje dag. När ni möts av detta i kommuner och i olika sammanhang säger ni bekymrat: Låt oss studera detta. Vi återkommer med åtgärder.

Varenda lokaltidning i vårt land har, likt Jönköpingsposten, rubriker som: Socialbidragen ökar i kommunen.

Chefen för individ- och familjeomsorg säger vid inledningen av året att det är 142 nya personer utan sjukpenning som har sökt socialbidrag. Han fortsätter med att beskriva att den som söker socialbidrag får lämna sitt hus, sälja sin sommarstuga och göra sig av med sin bil. Se barnet i den familjen! Se barnet i den situationen! Se de 200 000 barn i vårt land som har drabbats av barnfattigdom!

Någon dag senare är det en läkare som uttalar sig i samma tidning om de utförsäkrades villkor. Hon heter Jenny Fjell. Hon säger att av personer som de har tagit kontakt med och som är utförsäkrade uppger 80 procent att de var oroliga och deprimerade i samband med utförsäkringen. 49 procent hade självmordstankar, och 2 ½ procent hade försökt ta sitt liv i desperation.

Detta är utfallet av en politik där skatterna har sänkts med 100 miljarder, och mest för dem som redan hade. 20 miljarder av den finansieringen har ni lyft från de arbetslösa och sjuka. Ni plågar dem, lägger huvudet på sned och säger: Vi ska titta på det.

Det har ni sagt i två år. Det är i sanning en ynkedom.

Anf. 107 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag hade några frågor till socialförsäkringsministern som han valde att inte svara på. Jag ska upprepa dem.

Men jag ska börja med att läsa högt igen:

Utmattningsdepression, cancer, fel på sköldkörteln, fibromyalgi. Birgitta Almroth är hårt drabbad av sjukdom. Tre läkare bedömer att hon inte kan arbeta mer. Men det räcker inte för sjukersättning. När jag utförsäkrades i augusti 2010 fick jag söka socialbidrag – vad har man för val, säger Birgitta.

Socialförsäkringsministern pratar om att det finns människor som får ersättning. Jag pratar om de som är utförsäkrade och som inte får den här ersättningen. De är sjuka men nekas sjukersättning därför att den här regeringen har valt det här systemet. Man säger att människor blir nog friska om de inte får pengar. Jag har aldrig fått det systemet att gå ihop. Hur blir man frisk bara för att man blir fattig? Jag begriper inte det.

När socialförsäkringsministern svarar på min fråga om han tänker göra någonting skriver han i sitt svar att man ska ”se över om regelverken och deras tillämpning fått icke avsedda konsekvenser för enskilda individer”.

Min fråga är återigen: Är det en icke avsedd konsekvens att sjuka människor blir utan ersättning och utförsäkras därför att de har varit sjuka för länge enligt den här regeringens regler, eller är det en avsedd konsekvens? Är det en icke avsedd eller en avsedd konsekvens? Jag tycker att man borde kunna svara ganska tydligt och ganska snabbt på

det. Det är inga problem att förstå frågan. Är det en avsedd konsekvens att sjuka människor ska bli utan ersättning och lämnas därhän eller är det en icke avsedd konsekvens?

Alla dessa fall kan inte komma som någon nyhet för ministern och regeringen. Det här är ett enskilt fall, men det har dykt upp så många fler. Det är det som är bekymret, för om regeringen väljer att bara titta på dem som sitter i solen, har bra väder, har höga inkomster och är friska ser det ut som att alla sitter där. Men om man bara vrider blicken lite kan man se att några sitter i skuggan, där det kan vara kallt och till och med regna på dem. Då säger ministern: Vi bryr oss inte om dem. Vi behöver inte låtsas om dem.

För mig handlar politik om att vara solidarisk, men det är för att jag är socialdemokrat. Då tycker jag att vi har all anledning att inse att vår bekväma ställning i dag som friska och arbetsföra innebär att vi måste vara solidariska med dem som inte kan jobba. Det innebär att jag kanske får avstå ett jobbskatteavdrag för att dessa människor inte ska behöva leva på socialbidrag utan ska kunna komma närmare arbetsmarknaden och kunna bli friska utan att oro sig över sina barns situation, om barnen ska kunna få mat för dagen, om barnen ska ha råd att följa med på en idrottsaktivitet i skolan eller om det finns pengar att köpa gympassor för.

För mig är det jätteviktigt att vi diskuterar det här. Men när regeringen säger att det kanske finns några skavanker blir jag bekymrad och upprörd.

När statsminister Reinfeldt sade att han är ödmjuk inför problemet att många utförsäkras trots att de är svårt sjuka undrar jag: Vad står det för? Hur länge ska vi vara nöjda med att vi har en statsminister och en regering som är ödmjuka inför problemet? Måste man inte agera? Måste man inte reagera när människa efter människa redovisar: Jag är fortsatt sjuk, men jag får ingen ersättning därför att regeringen har infört en stupstock.

Jag tycker att det här är allvarligt, fru talman, och jag önskar att regeringen tog frågan på mycket större allvar än vad den gör.

Anf. 108 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Ska vi ha en seriös och riktig debatt om så här svåra frågor kan vi inte ha ett läge där ledamöterna far med osanning.

Vem har sagt: Vi bryr oss inte om dem. Vem har sagt: De är för slöa – bara man biter ihop. Vem har sagt det? Jag har aldrig sagt det. Ingen av mina partivänner i Alliansen har sagt det. Det står inte i någon proposition.

De människor ni säger att ni nu vill värna får inte ett bättre läge bara för att ni far med osanning om avsikterna bakom de reformer som vi har genomfört. Jag har full respekt för att ni inte tycker om dem. Att ni har bytt åsikt sedan några år tillbaka kan jag också leva med. Men att ni far med osanning om bevekelsegrunderna är lika oärligt som att jag skulle säga att ni hade beställt 550 000 förtidspensionärer, att ni ville ha det på det sättet. Det skulle jag inte säga, för det ville ni inte. Ni ville inte ha ett läge där det var dubbelt så höga sjukskrivningstal i Jämtland som i Jönköping.

Det var ingen proposition som låg bakom att ni hade en ständig, berg- och dalbaneliknande utveckling på sjukfallen långt över normaleuropeiska nivåer. Det var inte så att ni trodde att kolera hade drabbat landet då

och då, och därför säger jag det inte heller. Sluta fara med nonsensartad osanning om våra bevakelsegrunder!

Det finns tre studier som visar att tidsgränserna i sjukförsäkringen har stor betydelse. IFAU har gjort en och ISF har gjort ett par. De pekar på att tidsgränser har betydelse för att hjälpa människor tillbaka i arbete därför att brådskan har betydelse. Vi vet att när människor är borta från jobbet ett år ökar risken dramatiskt att inte komma tillbaka alls. Det är en viktig bevakelsegrund bakom tidsgränser i sjukförsäkringen, och det har stor betydelse.

90-dagarsprövningen, 180-dagarsprövningen och 365-dagarsprövningen har stor betydelse för att hjälpa människor tillbaka till samma jobb, till samma arbetsgivare med annat arbete eller till arbetsmarknaden över huvud taget, inklusive sådana jobb som en del människor ibland fnyser åt men som ger en fot in på arbetsmarknaden. Bagatellisera inte det!

Bagatellisera inte heller svårigheterna att komma tillbaka efter fem eller tio års sjukskrivning! Inte ens ni hade beställt tio års sjukskrivning. Ingenstans har vi i Sverige någon gång sagt att man bör kunna vara obegränsat sjukskriven om det inte finns mycket speciella skäl till detta. Men det var, som det heter i Anna Hedborgs utredning, en glidning i sjukdomsbegreppet.

Icke avsedda konsekvenser medges. Det är ett byråkratiskt sätt att säga att det har fått konsekvenser som vi inte tänkte att det skulle få när vi genomförde reformen. Jag har sagt, inte alls i två år men sedan oktober, den 6 för att vara exakt, att vi nu kommer att göra den översyn som aviserats i regeringsförklaringen där vi kommer att undersöka om det finns konsekvenser av våra regelverk som vi inte avsåg. Det är till exempel om vi är säkra på att rätt människor lämnar sjukförsäkringen och går till Arbetsförmedlingen eller om det ibland händer att fel människor kommer till Arbetsförmedlingen, vilket det finns mycket som tyder på händer ibland. Det innebär inte att man ska underskatta vikten av att många kommer till Arbetsförmedlingen och får annan hjälp än de annars skulle ha fått.

Det exakt innebär det som vi sysselsätter oss med precis just nu.

Anf. 109 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Genom att höja rösten i talarstolen undkommer man inte det faktum att den teoretiska modell som bär regeringens politik handlar om att sänka ersättningar därför att man tror att det stimulerar återkomst i arbete. Nu håller inte den här teoretiska modellen, utan den får bland annat det praktiska utfallet att 75 000 slängs ut från sjukförsäkringen. Det är den här debatten det handlar om och, från min utgångspunkt, barnens situation.

Visst är det så att de som drabbas, de 200 000 barnen – barnfattigdomen ökar – är en minoritet i vårt land. Visst är det så att de 75 000 cancersjuka är en minoritet i vårt land som snart utförsäkras. Visst är det så att de som går till försörjningsstödet, som ökar i åtta av tio kommuner i landet, är en minoritet. Men i ett anständigt samhälle, som bygger på solidariska värderingar om att alla människor är lika mycket värda, är det plågsamt att vi i den majoritet som har arbete och är friska låter de sjuka

behandlas på detta sätt. Ytterst slår det mot åtskilliga tusentals och hundratusentals barn i dessa familjer. Det är icke anständigt.

Anf. 110 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag vill tacka socialförsäkringsministern för att han definerade vad icke avsedda konsekvenser var. Jag har redovisat en person, och jag hoppas att socialförsäkringsministern har konstaterat att det är många fler som har drabbats.

Jag uppfattar inte att det har varit en avsedd konsekvens att sjuka människor ska bli utan sjukersättning, men det är ju det vi konstaterar. Människor som är sjuka blir utan ersättning.

Jag vet inte om Anders Borg är bekant för socialförsäkringsministern, men han är i alla fall finansminister i er regering. Han har sagt att det ska finnas incitament för att arbeta. Det är därför man sänker ersättningarna. Det betyder att det får den effekt vi försöker peka på.

Samme Anders Borg har också sagt att det är bättre att vara fattig än att vara arbetslös. Man kan fundera över vad det får för konsekvens för politiken: bättre att vara fattig än att vara arbetslös. Då har man på något sätt ändå en inkomst som man har arbetat ihop till, men om man är fattig spelar det mindre roll.

Min fråga i interpellationen var: Avser statsrådet att vidta några skyndsamma åtgärder för att fler sjuka personer inte ska bli utförsäkrade? Skyndsamt är för mig inte att invänta en utredning som kanske får en proposition som kanske leder till en lagstiftning 2012 eller 2013, utan jag tänker mig att man gör någonting nu.

Vi befinner oss i mars 2011. Svårigheterna och konsekvenserna tog TCO fram och Försäkringskassan pekade på detta redan när riksdagen tog beslutet 2008. Under 2009 har flera vittnat och pekat på problemen. Under 2010 kommer den ena konsekvensen efter den andra.

Att man då inte kan göra något är befängt och dåligt använd politik!

Anf. 111 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag vill först reda ut kalendariet. I november, efter regeringsförklaringens ord i oktober, sade jag att vi återkommer med vår översyn under våren 2011. Det ligger fast. Det har aldrig förändrats.

Allra sist: Socialbidragen är en bekymmersam fråga i svensk välfärdspolitik – inte därför att de inte behövs utan därför att socialbidragen har så många nackdelar. Socialbidragen ökar nästan alltid i lågkonjunktur. De allra flesta är kortvariga. Det är ett mindre långsiktigt bekymmer. De långsiktiga socialbidragsberoendena, de långsiktiga beroendena som inkluderar barnfamiljer är vår största huvudvärk.

Svensk välfärdspolitik – det nästan genererar mig att behöva undervisa om detta – vilar i grund och botten på två ben.

Det ena är socialförsäkringarna, med en mycket speciell och nästan unik svensk idé som den här mandatperioden fyller 100 år, nämligen inkomstbortfallsprincipen. Det gäller försäkrad inkomst. Du får ersättning utifrån vad du har betalat in i tidigare ersättningsbar inkomst. Det är en unik modell.

Det andra benet handlar om socialtjänsten, det yttersta skyddsnätet, socialbidragen. Ingen ska ligga på gatan i ett välfärdssamhälle.

Ni var en gång i tiden drivande bakom detta. Gustav Möller skulle inte vara imponerad av den analys som ni i dag gör av svensk socialpolitik.

Båda har förtjänster och båda har också brister. Om man inte har en försäkrad inkomst, om man inte har arbetat och betalat in skatt, då omfattas man inte heller av socialförsäkringssystemet. Det ingår i själva konstruktionen.

Ni har själva varit med att skapa den. Ni har tidigare alltid stått upp för den principen. Men i dag låtsas ni stå för en helt annan politik. Är det kanske medborgarlön, att inga incitament ska räknas över huvud taget eller att ingen ska ha skäl att arbeta?

Jag tror inte på detta. Jag har redovisat vad vi står för, och det gäller alltjämt.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2010/11:217 om kapacitetsbrist på Södra stambanan genom Östergötland

Anf. 112 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Johan Andersson har frågat mig på vilket sätt jag avser att agera för att råda bot på den nu uppkomna situationen för pendeltågstrafiken i Östergötland och – med hänsyn till att det behövs mer kapacitet och att höghastighetsbanan Ostlänken kombinerad med Södra stambanan är en långsiktig lösning på kapacitetsfrågan i Östergötland – om jag är beredd att agera för att denna lösning ska komma till stånd i närtid.

Trafiken på det svenska järnvägsnätet har haft en mycket positiv utveckling under flera år, vilket bland annat innebär att kapacitetsutnyttjandet på flera delsträckor är mycket högt och i vissa fall kan innebära konkurrens om särskilt attraktiva tåglägen. Detta är särskilt tydligt i vissa delar av järnvägssystemet, till exempel i storstadsregionerna – Östergötland är ju den fjärde storstadsregionen – och längs de större stråken, där tidvis stor trängsel uppstår.

Kapacitetsbristen kan påverka möjligheten att möta en ökande efterfrågan på järnvägsburen regional och interregional arbetspendling samt möjligheten att tillgodose behovet av effektiva godstransporter, vilka båda är väsentliga funktioner för en väl fungerade samhällsutveckling.

För att förbättra transportinfrastrukturen beslutade regeringen förra året om en historisk infrastrukturensatsning på närmare 500 miljarder kronor fram till år 2021. I denna satsning ingår också att de banavgifter som Trafikverket tar ut ska höjas. De ökade banavgiftsintäkterna kommer att utgöra ett tillskott till finansieringen av de kvalitetshöjande insatserna i järnvägsinfrastrukturen, vilket leder till bättre framkomlighet, tillförlitlighet och säkerhet för resenärer, slutkunder och transportköpare.

Regeringen gav därför i januari i år Trafikverket i uppdrag att redovisa hur banavgifter kan utformas som ekonomiskt styrmedel för effektivare fördelning av infrastrukturkapacitet på det av staten förvaltade järnvägsnätet samt redovisa en plan för hur ett sådant avgiftssystem kan införas. Syftet med uppdraget är att säkerställa att avgiftshöjningarna kan

bidra till både en förbättring av infrastrukturen och ett mer effektivt utnyttjande av den. Uppdraget ska slutredovisas i maj 2014.

Trots den historiska satsningen på transportinfrastrukturen och en effektivare fördelning av infrastrukturkapacitet är bedömningen att det på flera delar av det svenska järnvägssystemet kommer att råda fortsatt kapacitetsbrist.

Regeringen har därför vid sitt sammanträde i går – det presenterades i dag – gett Trafikverket i uppdrag att utreda hur man kan öka kapaciteten i det svenska järnvägssystemet på både kort och lång sikt. En viktig utgångspunkt för regeringen är att de åtgärder som identifieras leder till ett effektivt utnyttjande av järnvägssystemet och kan bidra till ett långsiktigt hållbart transportsystem som helhet.

Anf. 113 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Tack, infrastrukturministern, för svaret på interpellationen!

Jag vill börja med att ge lite beröm. Det var ett positivt besked om utredningen, som regeringen fattade beslut om i går. Man ska ju alltid börja en debatt med att ge lite beröm – det har jag lärt mig.

Men jag är naturligtvis inte nöjd med svaret i fråga om det akuta läge som vi numera har i Östergötland när det gäller kapacitetsbristen på Södra stambanan. Trots att väldigt mycket medel har avsatts för infrastruktursatsningar i landet – jag kan hålla med om att det har skett – känns det fortfarande mycket angeläget att man klarar sträckan mellan Skåne och Stockholm beträffande Södra stambanan.

Det finns ingenting med fram till år 2022 i den plan som är antagen sedan tidigare av riksdagen och regeringen. Det saknas ambitioner när det gäller Södra stambanan.

För Östergötlands del hamnar vi i ett akut läge för vår pendeltågstrafik. Den är navet för vår övriga kollektivtrafik i länet. Vi är ett län som är väldigt beroende av goda pendlingsmöjligheter. Vi är egentligen ett ganska litet län. Vi brukar säga att det är ett runt län. Det bygger på att vi har goda pendeltågsmöjligheter, framför allt mellan Linköping och Norrköping men också upp mot Stockholm och söderut.

Vi är väldigt besvikna på att man inte har kommit längre i diskussionerna om höghastighetsbanan Ostlänken. Vi från den rödgröna oppositionen har i ett antal år pläderat för och också i olika budgetalternativ lagt pengar för att starta Ostlänken. Vi tror att det är en mycket lönsam satsning, inte minst för att det också ges möjligheter till utökad spårkapacitet genom Östergötland men även hela sträckan upp mot Stockholm, vilket är nödvändigt för att kunna säkra regionens fortsatta utveckling.

Jag har ett par följdfrågor till infrastrukturministern med anledning av svaret. Den särskilda utredning om höghastighetsbanor som har varit på gång, var befinner den sig i dag? Är det aktuellt med höghastighetsbanor eller är det något som helt har fallit undan? Jag vet att det har funnits en viss oenighet. I samband med valrörelsen var Anders Borg i Norrköping tillsammans med Fredrik Reinfeldt, och han var mycket tydlig med att han inte tror på höghastighetsbanor.

Min fråga till infrastrukturministern är: Tror infrastrukturministern på höghastighetsbanor? Kan det vara en lösning på den problematik som vi nu börjar se?

Det är den ena frågan. Den andra frågan handlar naturligtvis också om det här med banavgifterna, som ministern talade om i svaret. Jag är fullt medveten om att det, om man ökar avgifterna, naturligtvis kommer att innebära en större intäkt till själva systemet. Samtidigt lär det bli fler aktörer, vilket i och för sig kan vara positivt just i den här delen. Men om man inte gör någon utbyggnad på den här bansträckningen kvarstår problemet när det gäller behovet av bra kommunikationer.

Anf. 114 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Johan Anderssons fråga när det gäller situationen i och kring Östergötland är högst relevant. Det är nämligen en riktig flaskhals. På flera olika tåglägen, alltså vissa tider på dygnet, har det också blivit full kapacitet. Det går inte att få mer.

Johan Andersson talade om Ostlänken. Den var ju hänförd till delar av den här höghastighetstågsutredningen. Den ligger, mycket riktigt, inte med i åtgärdsplanen för de kommande tolv åren.

Vi gav Trafikanalys i uppdrag att titta på arbetspendling som berör storstadsområdena. Det är nämligen frustrerande för människor att inte ha makt över sin dag och sin vardag – det handlar om att komma till och från jobb och studier. Det är lika illa som det är för näringslivet att inte ha tillförlitlighet i fråga om transporter av gods. Det är den ena delen. Detta ska redovisas den 31 maj i år. Det tycker jag är viktigt att ha med som ett bra underlag.

Det direktiv som vi gav till Trafikverket i går handlar om att man ska se över hur vi kan få mer kapacitet. Detta ska göras i fyra olika steg. Med anledning av Johan Anderssons fråga om vad som har hänt med den särskilda utredningen om höghastighetståg vill jag säga att där också uttryckligen står att den ska tas i beaktande. Det handlar om att se över hur man kan få mer kapacitet perioden 2012–2015 och perioden 2016–2021 – dessa är inom åtgärdsplanens sträckning – men även efter år 2021 och ända fram till 2050.

Då handlar det också om att se på vilket sätt man kan använda till exempel banavgifterna som ett ekonomiskt styrmedel. Trafikverket ska titta på hur man kan jobba med differentierade banavgifter. På vissa tåglägen, alltså vissa sträckor, vissa tider på dygnet, som är extremt populära kan man också ha ekonomisk styrning. Då handlar balansen snarare om hur man ska värdera olika typer av trafik.

Jag kan tycka att det känns rimligt att de då också tittar på hur till exempel arbetspendlingen ska prioriteras, likaväl som man får se vilken typ av gods det handlar om. Det ligger med i det här, för i dag är det ganska svårt att göra de prioriteringarna fullt ut.

Det andra handlar naturligtvis om andra delar när det gäller hur man kan öka kapaciteten. Men för Östergötlands del, när det gäller de här sträckningarna, handlar det väl snarare om: Vad kan man göra mer i form av mötesspår? Hur ser kraftförsörjningen ut?

Om ingenting annat funkar handlar det om den sista, yttersta delen, när man går längst. Är det då en helt separat nybyggnation av järnväg eller en ny spårdragning som gäller för att få ut mest kapacitet? Ja, det finns förutsättningar för detta, när man tittar på det här från Trafikverket, som en möjlig lösning.

Det viktigaste för mig är att vi har för lite kapacitet, för det är den största sårbarheten i dag. Det som gäller för Östergötlands del – Johan Andersson pratar om regionförstoring – är fullt rimligt. Det som man oftast vill ha när man pratar regionalt och om en bra kollektivtrafik är styva tidtabeller, så att allting annat i resandet hänger ihop. Det gör det inte fullt ut i dag i Östergötland. Det är minst lika viktigt att ha med transportslagen och systemet i dess helhet.

Om Johan Andersson inte har läst uppdraget ännu – jag kan förstå att han kanske inte har gjort det – kan jag säga att det finns länkat på regeringens hemsida.

Anf. 115 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Tack, ministern, så långt! Det finns ett allvarligt bekymmer, och det gäller nog inte bara Östergötland. I flera delar av landet är vi beroende av pendeltågstrafik och snabba förbindelser till de stora orterna och de stora centrumen. Problemet är att människor väljer andra transportslag.

Vi börjar inse det i Östergötland. Här ser vi problematiken. Vi ser att det är mer och mer biltrafik mellan Norrköping och Linköping på grund av att pendlingsmöjligheterna har försämrats. Det handlar om tidsanpassningen, inte minst, till de omkringliggande orterna, framför allt Norrköping och Linköping, i och med att de styva tidtabellerna inte hanteras på ett bra sätt.

Det är en miljöaspekt som i varje fall oroar mig. Sedan kan jag hålla med ministern om att det kan vara bra att man tittar på alternativ.

Den här frågan har stötts och blötts under många år, upplever vi. Det finns också en bred uppställning från näringslivet i Östergötland när det gäller att titta på medfinansiering och annat. Vi har diskuterat det under en längre tid. Man har också ett bolag som heter Nyköping–Östgötalänken AB som har jobbat aktivt med den här frågan. Därför känns det lite så där att man återigen går i gång med nya utredningar om ett gammalt känt problem – det är ändå förhållandevis väl penetrerat. Man lyfter upp det ytterligare.

Jag tycker för min del att det nu är viktigt att man ganska snabbt kommer till ett avgörande för att kunna bibehålla ett bra pendlande i den här delen.

Det handlar om ett län som har lidit ganska hårt av den lågkonjunktur som vi har varit inne i. En hel del av de stora företagen har försvunnit från länet. Om vi ska förespråka jobblinjen, vilket vi gör från bägge sidor i den här kammaren, är det naturligtvis viktigt att man har goda pendlingsmöjligheter. Då är pendeltågssystemet i Östergötland verkligen ryggraden för detta.

Något som ministern bara berörde som hastigast var godstrafiken. Där är det också ett stort bekymmer i dag när det gäller godstrafiken på stambanan, eftersom det i princip är fullt med tågtrafik. Det finns inte utrymme för mycket mer. Det är framför allt nattetid som godstrafiken går genom Östergötland. Detta är också ett bekymmer för de företag som vi har i vår region, som är väldigt beroende av tågtrafiken, möjligheten till kommunikationer.

Det finns många saker, tycker jag, att vara orolig för inför framtiden. Jag är inte alldeles säker på att en ny analys, en ny utredning, hjälper i de

här frågorna. Jag tycker att den här frågan har penetrerats under en väldigt lång tid. Det finns mycket underlag framtaget kring detta när det gäller Ostlänken och när det gäller kommunikationerna över huvud taget i den här delen. Det känns lite grann som att det här är ett sätt att fördröja frågan ytterligare.

Men jag är inte den som ropar på den lede, utan jag vill gärna se ett bra resultat. Jag förutsätter att ministern och regeringen i det här fallet har en ärlig ambition, att man verkligen vill komma fram till någon form av lösning som är bra för hela regionen.

Anf. 116 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag hyser en realistisk syn. Vi gör nu en historisk satsning, inte minst på järnvägssidan under de kommande tolv åren med nästan 100 olika järnvägsobjekt. Läger vi allt på kartan tolv år framåt kan vi trots detta redan i dag se att det fortfarande finns kapacitetsbrist och sårbarhet, inte minst med flaskhalsar. Antingen kan vi vänta tills tolv år har gått, eller så försöker vi göra någonting åt det. Jag förespråkar det senare.

Då handlar det också om att ta till sig ny kunskap. Det har kommit in ny kunskap, inte minst efter det att Trafikverket har använt tid för att genomlysna hela järnvägen. Det handlar inte minst om hur det står till med reinvesteringar eller avsaknad av underhåll under lång tid. Hur står det till med kraftförsörjning och kontaktledningar? Det är mycket sådant som också skapar sårbarhet och stannar upp trafiken. Inte minst hade vi problemet i Östergötland, i Kimstad, där många tåg blev stående just för att man rev ned kontaktledningar. Det är ett sätt att få upp robustheten, så att vi inte får stopp av det skälet, vilket ställer till problem.

Det andra handlar om att se: Vad kan vi göra mer för att få ytterligare kapacitet?

Det är riktigt som Johan Andersson säger att det har stötts och blötts och glotts och glänats när det gäller Ostlänken, men tyvärr har man aldrig fullt ut resonerat om vem som ska betala eller hur det ska betalas.

Det är också ett känt faktum att ska man gå vidare innan planerna är fullt färdiga har vi bara där 800 miljoner kronor ytterligare som ska tillföras innan man ens en gång kan börja bygga. Men det vi vet är att det finns mycket kunskap och fakta. Mycket av jobbet kopplat till Ostlänken har gjorts, precis som Johan Andersson säger.

Det kan kännas som att man skjuter saker och ting på framtiden, men observera att vi har satt en tid till Trafikverket att komma tillbaka med en första avrapportering redan den 1 oktober i år. De har mycket samlad kunskap. Vi vill se vilka första steg man kan börja med. Den slutliga avrapporteringen ska komma in den 29 februari 2012, alltså nästa år. I de här sammanhangen är det ganska snabbt, även om man helst hade velat ha det klart i går.

Fokus är att titta framför allt på stambanorna runt våra storstäder, för det är där många av flaskhalsarna är. Då gäller det också att bit för bit reda ut vad man kan göra för att styra, effektivisera och skapa incitament, dels när det gäller banavgifterna, dels när det gäller tåglägena.

Det handlar också om vad som behöver ombyggas, byggas till eller kanske till och med nybyggas. Även om det skulle vara så att nya spårdragningar ska göras är det rent omöjligt att få i gång dem de närmaste

åren i alla fall, för planer ska till. Jag tycker att det är mer realistiskt att vi får veta vad som behöver göras, när det kan göras och vad det kommer att kosta, om det ryms inom plan eller om det behövs extra därutöver.

Det är precis det underlaget som jag vill ha fram senast i februari nästa år för att kunna fatta ett bra beslut.

Avslutningsvis vill jag bara kommentera att det är riktigt att man kanske väljer andra trafiksätt om inte tåget fungerar. Jag ser därför fram emot den nya kollektivtrafiklagen som börjar gälla från och med nästa år, där busstrafiken också är en del av kollektivtrafiken som nu får möjligheter att gå över länsgränser på ett helt annat sätt just utifrån perspektivet var människor bor och var de jobbar. På så sätt kan vi få en bra arbetspendling.

Anf. 117 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Tack för svaret så långt! Jag har en konkret fråga till med anledning av det ministern nu säger. Det var precis det hon pekade på när det gäller planeringsläge och annat.

Jag har partikamrater, och det har förhoppningsvis också ministern, i Norrköping och Linköping som har lagt ned väldigt mycket kommunala medel i planeringsfasen när det gäller skapandet av nya resecentrum, byggandet av nya bostadsområden och anpassningar till det.

I Östergötland står man i dag och väger i kommunerna: Hur ska man göra? Ska man fortsätta jobba utifrån detta och försöka reservera mark och göra de omlokaliseringar som krävs för att kunna bereda plats och möjligheter för kommande kapacitetsökning?

Jag tror att det är väldigt angeläget att ge tydliga signaler i den frågan till de berörda kommunerna. Jag tänker framför allt på Norrköping och Linköping där man jobbar väldigt intensivt med den här frågan och har gjort under en längre tid.

När det gäller pendeltågsmöjligheterna känns det som att vi är ganska överens om att det är viktigt, men utifrån vad ministern har sagt verkar vägen fram till lösningen vara lite kringelikrokig.

Jag tycker att man omgående bör titta på en finansieringslösning för att kunna klara ut det här med höghastighetsbanan genom Östergötland, alltså Ostlänken, i stället för att hela tiden analysera saker och ting som vi egentligen redan vet. Sedan kan man alltid få ny kunskap; det kan jag kanske hålla med om.

Det jag undrar är slutligen hur ministern ser på frågan när det gäller finansiering av detta framgent. Det kommer inte att räcka med banavgifter, utan det kommer att krävas även annan finansiering. Det här är kostsamma projekt.

Anf. 118 Statsrådet CATHARINA ELMSÅTER-SVÄRD (M):

Herr talman! När det gäller vad man faktiskt vill i och kring Norrköping och Linköping och i hela Östergötland är det knappast partiskiljande lokalt. Det råder det nog ingen tvekan om. Jag har själv en dotter som pluggar där nere och använder sig av hela Östgötatrafiken, så jag är helt insatt i hur det fungerar och inte fungerar.

Jag är medveten om att det har lagts ned mycket pengar och oerhört mycket arbete under en lång tid utifrån fokus och förhoppningar på att det ska bli en höghastighetsjärnväg, där Ostlänken är en del. Problemet är

just i det här fallet att den inte ligger med i den beslutade planen på närmare 500 miljarder. Även om det skulle till en medfinansiering från regionen eller vem det än må vara så förutsätter det i alla fall att det kommer med statliga pengar – pengar som i dag inte finns.

Vi har några saker till på gång som jag kan nämna när det gäller medfinansiering. Det finns i dag över 50 olika medfinansieringsavtal för olika delar av infrastrukturen över hela landet. Där har vi just nu en utredning med Nils Gunnar Billinger som tittar på vilken roll staten ska ha, vad det innebär när man medfinansierar, hur man kan jobba med förskotteringar och lite sådant.

Utredningen ska vara färdig efter sommaren och finns också med som en viktig del för att vi ska veta hur vi ska gå vidare med ytterligare medfinansieringar. Banavgifter är en typ, men det kommer inte att räcka till för till exempel det här projektet.

Vi behöver få en bättre arbetspendling och en mer tillförlitlig gods-transport. Det uppdrag som vi i dag har gett till Trafikverket har många av de syftena med för att se på vilket sätt vi kan få mer kapacitet tidigare och på ett smartare och mer effektivt sätt. Om det behövs något därutöver behöver vi veta vad som krävs för att vi ska kunna fatta vidare beslut.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2010/11:227 om inflytande över statliga medel

Anf. 119 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Maria Nordén har frågat statsrådet Anna-Karin Hatt vilka åtgärder hon avser att vidta för att de lokala myndigheterna verkligen får inflytande och ansvar över statliga medel som till exempel väganlag. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Frågan är ställd mot bakgrund av ett ärende i Jämtlands län där regeringen avslog en framställan om att förändra en del av en enskild väg till allmän väg.

Först vill jag säga att jag naturligtvis står bakom regeringens mål för den regionala tillväxtpolitiken som är utvecklingskraft i alla delar av landet med en stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Den regionala tillväxtpolitiken bygger på såväl individens handlingskraft som ett ytterligare stärkt lokalt och regionalt ansvar och inflytande över statliga tillväxtresurser.

Ett exempel på hur regeringen ökat det regionala och lokala inflytandet inom infrastrukturområdet är att länsplanerna för regional transportinfrastruktur numera är trafikslagsövergripande och att länen kan prioritera användningen av Trafikverkets medel för betydligt fler ändamål än tidigare. Det län som så önskar kan till exempel använda sin planeringsram för åtgärder för tjälsäkring och ökad bärighet på vägnätet. Däremot svarar Trafikverket självt för planeringen av de medel för drift och underhåll som har anvisats.

Trafikverket är också den myndighet som prövar ärenden om en enskild väg ska förändras till allmän väg. Varje år ansöker ett antal boende

eller enskilda väghållare om att staten ska ta över ansvaret för väghållningen på deras enskilda väg. Detta får enligt väglagen ske om vägen behövs för allmän samfärdse eller annars är av synnerlig betydelse för det allmänna. Av praxis har det sista kriteriet, ”synnerlig betydelse”, kommit att avse totalförsvarets behov av väg. Därför handlar prövningen normalt om vägen behövs för den allmänna samfärdseln, det vill säga vägens roll och funktion i trafiksystemet.

Precis som Maria Nordén säger handlar detta om viktiga principer. Jag tycker att en viktig princip är att lika fall behandlas lika. I det aktuella ärendet finns ett mycket litet antal åretruntboende utmed vägen, och det är lätt att se driftskostnaderna för just den vägen som en petitesse i Trafikverkets budget. Men om den vägen skulle förändras till allmän väg vore det rättvist att även förändra tusentals andra enskilda vägar runt om i landet till allmänna.

Trafikverket har i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting och Riksförbundet Enskilda Vägar påbörjat ett arbete att utifrån ett praktiskt väghållningsperspektiv komma fram till en ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan stat, kommun och enskilda väghållare. Jag ser fram emot resultatet av det arbetet och avser därför inte att vidta några särskilda åtgärder i fråga om lokala myndigheters inflytande över de medel som anslås för drift av statliga vägar.

Anf. 120 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret.

Sedan måste jag tyvärr beklaga det svar som ministern gav till byborna i Silsjönäs i Strömsunds kommun i Jämtland då de ansökt om att förlänga den allmänna vägen 982. Det här är lokalt så att det bara skvätter om det. Det handlar om en förlängning på 860 meter, fram till skogen. Nu är det så att den allmänna vägen slutar mitt i byn och ingen kan förklara varför.

Den här vägstubben blev enskild väg i mitten av 80-talet. Då fanns det bidrag från kommunen, men det upphörde i början av 2000-talet. Statligt stöd för enskild väg utgår endast om vägen är en kilometer eller längre. Vägen plogas av SCA om det pågår skogsavverkning. Då fungerar det. Men när det inte pågår någon avverkning på vintern resulterar det i att de boende inte får posten framkörd om det är för halt. Det är också så att sopbilen vänder vid en tomt på den allmänna vägen. Det säger sig självt att varken ambulans eller räddningstjänst kan ta sig fram på oplogad eller för hal väg.

Väghållningsmyndigheten, Vägverket Region Mitt, menar att det finns bättre förutsättningar att bedriva en rationell väghållning om man kan ploga genom hela byn och då vända på en vändplan ca 860 meter längre fram. Det tillstyrkte länsstyrelsen och även Strömsunds kommun. Men Trafikverket, dåvarande Vägverket, var av en annan åsikt och hade en annan princip. Regeringen väljer att ignorera samtliga lokala yttranden och går på Trafikverkets förslag att avslå ansökan.

Vägverkets argument, att antalet fast boende efter vägen är för få, får naturligtvis byborna att undra, med all rätt anser jag, om de inte räknas som fullvärdiga medborgare. Det här är precis deras egna ord. Principen att alla ska behandlas lika, som ministern trycker på, är just vad byborna i Silsjönäs också efterfrågar, att få samma rättigheter som andra sam-

hällsmedborgare, att få hjälp att känna sig trygga genom att posten och sopbilen kan komma fram och att ambulans och räddningstjänst ska kunna komma till undsättning om olyckan skulle vara framme.

Jag tycker att det fanns anledning för ministern att ställa sig frågan om beslutet som togs på 80-talet, som ingen riktigt vet varför, var ett riktigt beslut och om det i sig inte borde kunna rättas till.

Jag undrar också tillsammans med byborna i Silsjönäs om situationen som den är inte anses orimlig och om det lokala inflytandet och yttranden från kommuner och länsstyrelser gör någon skillnad när regeringen ska ta beslut.

Anf. 121 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Maria Nordén undrar om inte regeringen borde lyssna mer på det lokala. Det är naturligtvis en rimlig fråga. Men om det ska finnas någon form av rättstrygghet är det också viktigt att hålla fast vid principer, som Maria Nordén också så noga uttryckte. Vad ska då vara en princip? Var ska man dra gränser?

Det finns i dag ungefär 30 000 mil enskilda vägar. Det finns ungefär 10 000 mil statliga vägar. Av de 30 000 milens enskilda vägar är det i dag ungefär 25 procent, en fjärdedel, som får statsbidrag, något som också har höjts de senaste åren av den borgerliga regeringen. Då ingår också kravet att man ska hålla vägen öppen för andra, vilket är rimligt. Men det finns, som också nämndes, en gräns. Den vägen ska vara minst 1 kilometer lång.

Då kan vi fundera på om det inte är lite fnuttigt om 860 meter, som det här handlar om, ramlar under gränsen 1 kilometer. Jag tror inte att det är det som det handlar om egentligen.

När de lokala tittade på detta, och då pratar jag inte om byborna utan om den lokala delen av det som motsvarar Trafikverket, alltså tidigare Vägverket, var det kanske positivt fast av fel skäl enligt det som väglagen säger. Det var mer rationellt att kunna vända på vändplanen än mitt i byn, som Maria Nordén uttrycker det. Det är alldeles riktigt. Men det är inte ett skäl enligt väglagen. Då ska det vara antingen allmän samfärdsel, och då är det brukligt att man har minst hundra fordon per dygn, eller att det är minst 200 boende längs sträckan. Eller också ska det vara av synnerlig betydelse för det allmänna, det som alltså kunde vara behovet för försvaret.

Då är frågan vilken princip man ska hålla sig till. Konsekvensen och effekten blir att skulle vi ge med oss och byta en enskild väg för dessa fyra hushåll, som kan vara nog så viktigt för dem, skulle vi ha tusentals andra byar, orter och ställen där vi också skulle behöva hålla oss till samma princip, att vi går efter det som känns angeläget. Det är det som är det otureliga med rättstryggheten. Vi måste ändå hålla oss till en princip.

När det gäller andra delar är det viktigt att också ta till sig att Trafikverket, som jag nämnde, tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting och Riksförbundet Enskilda Vägar just reder ut ansvarsförhållanden och vad som ska vara ändamålsenlig ansvarsfördelning när det gäller det statliga, regionala, nationella och lokala. Det är möjligt att det skulle hjälpa.

Att kunna bo där man vill är fantastiskt. Alla behöver naturligtvis kunna få sin vardag att fungera, oavsett om man hastigt blir sjuk och behöver ambulans eller om man vill ha tillgång till sin post. Men det här är ingenting som regeringen har ändrat eller försämrat. Den här vägen, som Maria Nordén också nämnde, har alltid varit en enskild väg. Att kommunen valde att frivilligt gå in med ett bidrag till vägen är någonting som kommunen har valt, vilket man ibland också gör. Det är också kommunen som har valt att kliva ur det åtagandet. Att komma med olika skäl i olika delar av landet tror jag vore en felaktig princip, även om det är tråkigt för de fyra fastigheterna längs med den väg som vi pratar om.

Anf. 122 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Det känns tråkigt, men jag vill påpeka för ministern att jag heter Marie och inte Maria. Jag vet att tjänstemännen har skrivit fel i interpellationssvaret, men det är mitt förnamn.

Då kan man ställa sig frågan om det är principen eller sunt förnuft som ska råda. Det stämmer inte att vägen alltid har varit enskild. Den blev enskild 1984.

Jag vill ställa frågan till ministern om hon är beredd att se över just miljöskäl och rationell väghållning som en orsak till att det finns en möjlighet att göra enskilda vägar till allmänna. Det är synd att det inte står någonting om sunt förnuft i lagtexter.

Det här är ett ärende som kan tyckas litet och att man blir väldigt lokal i diskussionen. Men som byborna i Silsjönäs beskriver det är det en överlevnadsfråga för dem, att kunna bo kvar i byn och tillsammans med kommunen försöka attrahera flera att flytta till kommunen och just till byn eller att flytta därifrån och låta byn dö.

Jag har fått ta del av de brev som de boende i byn har skickat till olika myndigheter, kommuner och även till regeringen. Jag tänkte läsa en del av det de har skrivit just till regeringen där de hänvisar till regeringsförklaringen från den 5 oktober 2010: ”Bara om vi ser hela Sverige kan vi hålla samman vårt samhälle. Sverige är ett vidsträckt land. Här finns både större städer och landsbygd. Alla delar av Sverige ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina styrkor och förutsättningar. Att låta hela Sverige växa handlar om att bejaka förutsättningar för boende, arbete och företagande i hela landet.”

De hänvisar också till stycket om ett fungerande transportsystem och avslutar med den del där Reinfeldt säger att Sverige ska vara ett bra välfärdsland: ”En utvecklad välfärd är en fråga om rättvisa. Välfärdens verksamheter och tjänster ska vara av högsta kvalitet och rikta sig till enskilda människor efter behov, oavsett bakgrund, bostadsort, kön eller tjocklek på plånbok.”

Man skriver i sitt yttrande till regeringen: ”Om det ska vara ett verkligt innehåll bakom orden skulle det vara intressant att få en reaktion på Vägverkets ... skrivning ’enligt Vägverkets mening kan inte vägen anses vara behövlig för allmän samfärdsel eller annars vara av synnerligen betydelse för det allmänna då antalet fast boende efter vägen är få?’. ” Detta blir de faktiskt riktigt förolämpade av. De tycker att det är en oförskämd skrivning, och de menar att de inte har fått något svar på frågan om man ställer sig bakom Vägverkets skrivning.

Ingen kan svara på varför vägen slutar mitt i byn, varför dessa människor inte räknas och varför det har blivit så här. De bedriver en affärsverksamhet i Jämtland från byn, och de tycker att man är oförsämd i sin skrivning. De undrar också när en befolkning blir för liten för att man ska ta hänsyn till den. Här finns vägbelysning, postutdelning, sophämtning och slamtömning men inte allmän väghållning. De tycker inte att de har blivit rättvist behandlade.

De undrar också, precis som jag, om de ekonomiska och miljömässiga fördelarna ska kunna vägas in. Det är någonting jag tycker att ministern kanske kan ta med sig och fundera över. Kan detta i framtiden vara en del av det man ska ta hänsyn till när man avgör vad som ska vara allmän och enskild väg?

Anf. 123 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det är inte så att jag känner mig obekant med hur det är att bo längs en enskild väg och vara det enda hushållet på en sträcka på ungefär 500 meter när det gäller att betala sandning, snöröjning och annat själv.

När det handlar om principer eller sunt förnuft undrar Marie Nordén vad som ska gälla, och hon tycker att det sunda förnuftet borde gälla mer. Jag tror dock att även Marie Nordén är medveten om att vi i Sveriges riksdag inte stiftar lagar på godtycke. När vi pratar om förnuft är nämligen frågan vems sunda förnuft det är som ska råda. Det är just där godtycket uppstår.

Detta är problematiskt, för just de människor som bor i dessa fyra fastigheter kan tycka att det är fullkomligt orimligt att man inte tar de hänsyn som de ser som realistiska. Det är dock därför vi har satt upp dessa kriterier. Ska man göra om en enskild väg till en allmän väg står detta skrivet i väglagen för att man inte ska ha godtycke – även om det kanske strider mot sunt förnuft ibland. Det måste finnas principer om vad som är allmän samfärdsel.

Då kommer vi in på antalet fordon som bör vara, hur många boende som ska finnas där eller om det är av synnerlig betydelse för det allmänna. Där hade vi definitionen när det gällde Försvarmaktens möjlighet att använda vägar. Sedan kan man tycka att detta är bra eller dåligt, men det ger åtminstone mer rättssäkerhet för vad som ska råda.

Å andra sidan kan man fundera på om vi skulle gå över till sunt förnuft och godtycke och gå vidare på det som Marie Nordén utvecklade, inte bara i detta fall, om att fler enskilda vägar kanske borde bli allmänna. Då blir, herr talman, min retoriska fråga naturligtvis: Är Marie Nordén beredd att betala för detta? Vi har 30 000 mil enskilda vägar som vi i dag betalar runt 1 miljard för årligen för att de ska kunna hållas efter. Det är enbart ett tillskjutet bidrag; mycket betalar de enskilda väghållarna själva.

Jag tycker att det är tråkigt om det är så att de människor som bor här uppe inte har fått svar de känner sig nöjda med. Jag kan också tycka att det har varit olyckligt att Trafikverket, dåvarande Vägverket, har givit olika besked i olika instanser. Det gör det säkert mer rörigt.

Är det så att det är mer miljömässigt och inte minst mer rationellt för den som i dag är väghållare att sköta vägen fram till byn borde det å andra sidan finnas goda förutsättningar för att haka på och i en upphand-

ling få ett pris som är väsentligt mycket bättre. Om det är så mycket smidigare att åka fram och vända har man en fantastisk fördel jämfört med många andra som har enskilda vägar där man i dag står för kostnaderna.

Herr talman! Denna fråga är naturligtvis inte enkel. Det blir alltid svårt när det berör enskilda människor som tycker att situationen är hopplös och oförsvarbar. Jag tror dock att om vi ska hålla någon ordning på detta i hela vårt land, med alla de tusentals mil vägar vi har, får vi nog tyvärr försöka att inte hålla oss till godtycke. Det är därför vi har lagar, och de måste stiftas så att de skipar så mycket rättvisa som möjligt.

Anf. 124 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Lagar kan förändras. Jag trodde att det skulle vara positivt när det fanns en vilja att se över lagstiftningen vad gäller just miljöhänsyn och rationalitet.

Man hamnar i en himla knipa. Jag menar inte att dessa människor är ensamma på något sätt, men de är utsatta på så sätt att de inte har möjlighet att söka något stöd. De är naturligtvis i ett läge där de är tacksamma för de bidrag de kan få, om det är möjligt att få ett bidrag. Det är ganska mycket pengar det handlar om för några få hushåll som har hamnat i ett läge där en väg mitt i en by utan förklaring plötsligt blev enskild.

Man har hamnat i en situation som jag kan tänka mig känns ganska Kafkaliknande när man inte förstår varför. De säger själva: Vi bor inte vid skogen. Är det inte där den allmänna vägen skulle sluta och gå över till enskild? Det jag tycker känns viktigt i detta är att väcka frågan för dessa bybor, för de känner sig väldigt desperata. De känner också att de inte fick svar på sina frågor när de skrev sitt brev till regeringen och att de är hänvisade till att lösa detta på egen hand, för det finns ingen som är beredd att tillsammans med dem ta ansvar för denna situation.

På sikt tycker jag naturligtvis också att det är viktigt att man tittar på lagstiftningen och på hur mycket det de lokala myndigheterna säger i sina remissvar ska räknas. Jag tycker att det är olyckligt att man inte har lyssnat på de remissvar som gavs.

Jag hoppas alltså att ministern tar med sig detta, ser över lagstiftningen och ser om miljö och rationell väghållning kan vara en del av detta när man förändrar lagstiftningen framöver.

Anf. 125 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! De uppgifter jag har är inte att vägen helt plötsligt blev en enskild väg, för det har den alltid varit. Däremot har det kommunala bidraget, som frivilligt betalades ut från 1980-talet fram till början av 2000-talet, upphört.

Det är en problematik om man har uppfattningen – och det kan jag förstå att man har i just detta fall – att vi inte lyssnar på lokala myndigheter. Som jag sade tidigare var dock det som lokalt sett upplevdes som rationellt ”fel” skäl, om man får säga det inom citattecken, enligt det som tydligt står i väglagen när det gäller att göra förändringen. Där ingår nämligen inte det rationella. Vi kan tycka att det är rätt eller fel, men om man ska hålla sig strikt till det som gäller var det därför som det hänsköts vidare för att redas ut. Men jag kan hålla med om att det säkert gör hela

situationen mer snurrig för dem som berörs. Jag är fullt medveten om detta.

Däremot kan man fundera på det lokala inflytandet över huvud taget. Jag tycker att det känns viktigt att få säga att den process som har varit de senaste åren, inte minst när det gäller infrastrukturens inriktning och åtgärdsplaner, har tagit betydligt längre steg i hur det lokala och det regionala får vara med och påverka vad som ska prioriteras av både de nationella anslagen och det som räknas in i länsplaner. Men då pratar vi oftast om väg- eller infrastrukturprojekt som är större än de enskilda vägarna. Dessutom har det tillkommit en förstärkning de senaste åren i anslaget till enskilda vägar, inte minst för att jobba med bärighet. Det kanske i det här fallet mest gläder SCA som har skogsbilväg 6 kilometer efter de 860 meterna, men är nog så viktigt.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2010/11:240 om E20 som fyrfältsväg genom Skaraborg

Anf. 126 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att E20, Europaväg 20, ska bli fyrfältsväg genom Skaraborg.

För att förbättra transportinfrastrukturen beslutade regeringen förra året, efter ett omfattande arbete med stor lokal och regional delaktighet, om en historisk infrastrukturensatsning på närmare 500 miljarder kronor fram till år 2021. Inom dessa ramar ryms såväl kapacitetshöjande åtgärder som trafiksäkerhetshöjande åtgärder inom det statliga vägnätet i den nationella planen och i länsplanerna för regional transportinfrastruktur.

I den nationella planen för åren 2010–2021 ingår satsningar på drygt 2,1 miljarder kronor för sträckan E20 Örebro– Göteborg. Två av de specifikt utpekade objekten i den nationella planen ligger i Skaraborg, nämligen förbi Hova med en kostnad på 392 miljoner kronor och trafikplats Jung med en kostnad på 64 miljoner kronor. Just trafikplats Jung är, genom ett regeringsbeslut tidigare i år om förskottering, möjlig att bygga redan till hösten.

Jag kan konstatera att Monica Greens påstående att Trafikverket skulle ha fått i uppdrag av regeringen att planera för två-plus-ett-vägar inte stämmer. Något sådant uppdrag har inte lämnats. Monica Greens påstående om att regeringen gett upp tanken att på lång sikt bygga ut E20 genom Skaraborg till fyrfältsväg eller motorväg saknar därigenom täckning i verkligheten.

Däremot har jag erfarit att Västra Götalandsregionen, Skaraborgs kommunalförbund, berörda kommuner och Trafikverket inför kommande planperioder har tagit initiativ till studier som syftar till att genom trafikslagsövergripande fyrstegsanalys undersöka alternativa standarder, såväl motorväg som mötesfri landsväg, för E20 genom delar av Skaraborg. Det är positivt att vi får ett brett och allsidigt beslutsunderlag i frågan.

Anf. 127 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i slutet av Catharina Elmsäter-Svärds svar, nämligen att Västra Götalandsregionen, Skaraborgs kommunalförbund, berörda kommuner och Trafikverket gör studier, försöker flytta fram positionerna och titta på alternativa standarder. Det stämmer helt och hållet. Vi har varit och är en aktiv region. Tidigare var det Socialdemokraterna tillsammans med Centern och Folkpartiet och numera är det en annan konstellation, men fortfarande med Socialdemokraterna i styret i regionen, som tar en stor och aktiv del när det gäller just infrastruktursatsningar.

Det här är nationella vägar vi pratar om, och det tråkiga är att regeringen nu tvingar kommuner och regioner att fixa det här för att ni inte klarar det. De ska tvingas säga upp sjukvårdspersonal och lärare för att ha råd att satsa på vägar och järnvägar därför att staten inte tar sitt ansvar. Ni satsar många miljarder, och varje gång man gör en satsning blir det ju mer än förra gången. Så var det också varje gång vi gjorde satsningar. Det blir mer varje gång. Men det är bra att det blir mer. Ändå blir det inga stora satsningar på E20 från statens sida, utan man förväntar sig att det ska komma medfinansierare och att kommuner och regioner ska göra det i stället.

När jag satt i trafikutskottet då hände det grejer i Skaraborg, måste jag säga. Då fick jag vara med och ta det första spadtaget på riksväg 26 utanför Gullspång, där det behövdes en ny sträckning. Vi gjorde en ny förbifart i Skultorp, den första fyrfältsvägen i Skaraborg. Och Göran Persson var nere och tog det första spadtaget på E20 Lundsbrunn-Holmestad.

Sedan vann ni valet och nu händer ingenting på E20, därför att ni satsar på andra delar av Sverige och därför att ni gör andra prioriteringar. Det är lite märkligt, för det finns borgerliga ledamöter i Skaraborg som åker omkring och lovar att de ska fixa E20 på fyra år och med väldigt snabb lösning. Sedan kommer de hit och röstar emot satsningar på E20. Det är tragiskt att vi har sådana politiker som säger en sak hemma men gör en annan sak här i Stockholm.

Vi vill ha fyrfältsväg i Skaraborg. Och det är bra att det blir en satsning på Hova. Men tyvärr blir det bara två-plus-ett-väg där. Trafikverket har skrivit till regionen om fyra förslag, och alla de fyra förslagen är två-plus-ett-väg.

En enig region gjorde en budget för att se hur mycket man skulle ha råd med. Nu har borgarna i Skaraborg försökt vränga till det igen. Allt dåligt som görs vill de påstå är sossarnas fel, så nu påstår de i Skaraborg att det är sossarnas fel att inte borgarna satsar på E20 nationellt och försöker få det till att det är regionens fel. Det gör man för att man vill slippa ta ansvar. Man hänvisar till att regionen borde ha satsat mer, som vi har gjort tidigare, och det vill jag att regionen ska göra. Men inget av partierna hemma i regionen har mer pengar att satsa på till exempel fyrfältsväg.

Det är regeringen som borde satsa mer på E20 och inte tvinga regionerna att nu säga upp sjukvårdspersonal för att kunna satsa på två-plus-två-väg utanför Hova.

Anf. 128 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Först vill jag instämma i ett mycket bra svar från infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd.

Jag noterar hur Monica Green säger att hon har svårt för politiker som säger en sak här i riksdagen och en annan sak när de kommer hem till sina hemlän, och det är väl en av de få saker som jag håller med henne om av det hon talar om i dag.

I Sverige har vi i dag en ordning där regionerna har ett allt större ansvar för att vara med och sköta prioriteringar när det gäller infrastruktur inom den egna regionen. Det är en ordning som de flesta partier tycker är bra. Det är också en ordning som gäller i Västra Götaland som det här handlar om. Det innebär en möjlighet för lokala politiker men också ett ansvar.

För några veckor sedan krävde Isak From, en socialdemokratisk riksdagsman från mitt hemlän Västerbotten, i den här talarstolen att regeringen skulle bygga ut Sagadals flygplats. Men ingen av hans socialdemokratiska kolleger i region Västerbotten ville prioritera det. Det finns inte heller några pengar avsatta för nya flygplatser i Socialdemokraternas skuggbudget.

Nu vill Monica Green, socialdemokrat från Västra Götaland, att man ska bygga fyrfältsväg genom Skaraborg i hennes hemlän. Men hennes socialdemokratiska partikolleger i regionen vill, enligt det regionstyrelsebeslut jag har tagit del av från den 22 februari i år, inte alls bygga fyrfältsväg, utan man vill bygga två-plus-ett-väg.

Det finns inte heller några extra pengar för motorvägsbyggen i Socialdemokraternas skuggbudget här i riksdagen.

Mönstret går igen när socialdemokrater i riksdagen kräver satsningar på olika infrastrukturprojekt runt om i vårt land utan att ha vare sig stöd från de regionala politikerna därhemma eller pengar avsatta i skuggbudgetförslag eller liknande.

Om detta är ansvarsfullt eller ens trovärdigt överlåter jag åt dem som följer debatten att avgöra.

Anf. 129 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det var svårt att hänga med i vad Monica Green gjorde eller inte gjorde när hon satt i trafikutskottet. Det var dock otroligt mycket textmässiga budgetsatsningar på vad man skulle göra i infrastrukturen. Tyvärr saknade den tidigare planen 65 miljarder. Det kan vara en fördel om man också finansierar.

Enligt Monica Green görs det ingenting längs med E20. Det må så vara. Men tittar man på vad som faktiskt händer på E20, och inte bara just där Monica Green bor, finns Trollered och Ingared med i planen. Där görs det motorväg. På sträckan Ingared–Alingsås sker byggnation av motorväg 2009–2012.

Genomfart Alingsås har planerad byggstart 2016–2018. Det ska bli motorväg eller fyrfältsväg, och det pågår en vägutredning.

Sträckan Alingsås–Vårgårda har planerad byggstart 2019. Det ska bli motorväg, och där pågår en vägutredning.

Vi har också Trafikplats Jung, som jag nämnde tidigare.

När det gäller Skara–Götene, som inte är aktuell i planen 2010–2021, har man tittat på en mötesseparering, men där har man avbrutit arbetsplanen i den delen, kopplat till vidare diskussioner.

Förbi Götene har vi redan motorväg i trafik. Förbi Mariestad tittar man i förstudie på mötesseparering. Detsamma gäller Förbi Hova.

Det händer alltså en del, dock inte tillräckligt. E20 går hela vägen från Dublin till Sankt Peterburg. I Sverige har vi den mellan de stora städerna Malmö, Göteborg och Stockholm.

Det kan vara bra att känna till att just på sträckan genom Västergötland och Skaraborg har vi bitvis ganska höga olyckstal. Det går också mycket tunga transporter här på grund av företagandet och inte minst landsbygdsföretagandet i regionen.

De objekt som finns med i nuvarande plan gör faktiskt att vägstandarden blir jämnare, att man får en bättre framkomlighet och att trafiksäkerheten ökar. Vi har dock inte motorväg hela vägen, vilket var det som efterfrågades.

Tittar man på de trafikmängder som går på E20 genom Skaraborg kan man se att det på olika delsträckor rör sig om knappt eller drygt 10 000 fordon per dygn. Riktvärdet när man talar motorväg brukar vara 18 000 fordon per dygn. Det är väl det som har satt i gång diskussionerna om trafiksäkerhet, framkomlighet och miljömässighet.

Det handlar också om hur man ska få en bättre standard, och här kan även mötesfria vägar vara okej. Med två-plus-ett-vägar, som man känner igen på mötessepareringarna, vet vi att antalet döda och allvarligt skadade minskar enormt mycket.

Motorvägsstandard skulle man kunna tänka sig runt och förbi Mariestad, för där börjar man kanske närma sig 18 000 fordon per dygn.

Det är riktigt och rimligt att ta till sig att det ändå görs en del. Det är dock inte motorväg hela vägen. Att fyra delsträckor som inte är mötesfria och som inte håller tillräckligt bra standard i dag inte ingår i den nationella planen är riktigt. Men det är också där man fokuserar på att ta ett omtag för att se vad man kan göra.

Anf. 130 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag gillar det resonerande sätt som Catharina Elmsäter-Svärd har om att vi behöver ha mötesseparerade vägar för trafiksäkerhetens skull och för att trafiken ska flyta bättre. Jag respekterar det och tycker att det är en bra tanke. Och skulle man mot förmodan bygga två-plus-ett-väg kan man se till att man bygger på ett sådant sätt att man senare kan få ytterligare en fil.

Skälet till att jag ställde interpellationen är att vi därhemma i Västra Götaland har borgerliga ledamöter som försöker få det till att det är sossarnas fel att det inte satsas på E20. De hävdar att regionen ska satsa på två-plus-två-väg men inte regeringen. Trots att de hade en gemensam budget för infrastruktursatsningarna förra året och hade lika mycket pengar avsatta reserverade de sig den 22 februari.

Moderater och andra borgerliga ledamöter ägnar sig åt ett spel för gallerierna när de påstår att de kan satsa på två-plus-två-väg fast de inte kan det, för de har det inte i sin budget. De gör det för att det är valrörelse därhemma och för att försöka vinna några kortsiktiga poäng.

Men i själva verket är det så att det är Socialdemokraterna, tidigare tillsammans med Folkpartiet och Centerpartiet och nu i en annan konstellation, som tar ansvar för att det satsas på infrastruktur.

Det är två-plus-två-väg vi måste ha, Catharina Elmsäter-Svärd, inte motorväg. Jag är inte emot motorväg, men jag talar om två-plus-två-väg för att få en smidig lösning för all den godstrafik och persontrafik vi har. Det gäller dem som åker mellan Stockholm och Göteborg men också allt gods som kommer från Bergslagen och nedåt. Vi måste hitta lösningar för E20 så att vi i framtiden ska kunna ha tillväxt i Skaraborg – även i norra delen där den aktuella sträckningen vid Hova ligger.

Jag beklagar att vi har borgerliga ledamöter som ägnar sig åt spel för gallerierna och påstår att ska satsa pengar som de inte har. Det är i stort sett samma personer kör det spelet här i riksdagen. Ni har kolleger i trafikskottet som i Mariestad säger att de ska fixa E20 på fyra år. Sedan åker de hit och röstar med regeringen, och då blir det ingenting av det.

Jag retar mig på att de säger en sak här och en sak därhemma.

Anf. 131 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Som jag sade i mitt tidigare inlägg vill inte Monica Greens partikamrater i Västra Götalandsregionen bygga fyrfältsmotorväg. Man föreslog i stället på ett regionstyrelsesammanträde den 22 februari i år att man ska bygga två-plus-ett-väg.

Allianspartierna har reserverat sig mot det beslutet och vill i stället jobba för att bygga fyrfältsmotorväg vid E20, bland annat vid Hova.

Detta har Socialdemokraterna i Västra Götaland tidigare varit positiva till, men där har man svängt.

Nu ska det som sagt bli omval i Västra Götaland. Då kan man notera, herr talman, att Monica Greens partikamrater på lokalplanet tänker söka väljarnas stöd tillsammans med Miljöpartiet. Det är samma miljöparti som har sagt att det inte ska byggas en enda meter motorväg till i Skaraborg. Det blir intressant att se hur man ska kunna samarbeta med ett sådant parti. Det är kanske därför man är lite försiktig i talarstolen här och inte vill kalla det motorväg.

I stället för att ställa frågor i riksdagen och ta upp detta i talarstolen här borde Monica Green kanske försöka påverka sina partikamrater i regionen.

Ni som följer debatten i Västra Götaland via tv och vill ha fyrfältsmotorväg i Skaraborg bör kanske välja regionpolitiker som vill bygga det och inte tänker samarbeta med partier som har sagt att de inte vill bygga motorväg alls. Sannolikheten för att staten är med och bygger dyrare vägar än vad regionpolitikerna vill är väldigt liten.

Jag har också svårt för politiker som säger en sak i talarstolen i riksdagen och en annan hemma. Det är väl det enda som vi kan vara eniga om.

Anf. 132 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag inser ju hur det kan vara, men när jag lyssnar känns det ibland som om debatten kanske skulle ha förts någon annanstans.

Om vi inte bara håller oss till enskilda sträckor vill jag säga att våra Europavägar har varit ett nationellt perspektiv, och det viktiga är att se över hur vi kan få bättre framkomlighet och hur vi kan öka trafiksäker-

heten. Vi vet att man under många år har jobbat för att E20 ska bli motorväg ända upp till Stockholm. Det har aldrig funnits med i sådana planer, även om det finns delsträckor med motorväg. Om det inte finns mark att ta i anspråk eller om det handlar om finansiering tittar man på hur det ser ut med antalet tunga fordon, hur olycksstatistiken ser ut och hur man kan göra med mer begränsade medel. Då får vi en diskussion om mötesseparering.

När vi hade de första diskussionerna om två-plus-ett-vägar var jag en av dem som inte tyckte att det var så bra, men jag har ändrat mig. När det gäller bättre framkomlighet för att slippa få olyckliga omkörningar, inte minst med tung trafik, har mittseparering gjort skillnad. Vi kan också se att olycksstatistiken har sjunkit. Jag kan därför se att det kan vara ett alternativ. Alternativen är två-plus-två-väg, två-plus-ett-väg eller motorväg.

Jag tycker att det är bra att man för ett resonemang om vad som är möjligt och hur man ska gå vidare när det gäller de återstående sträckorna. Det är självklart att vi ska ha en sådan standard på våra Europavägar att de kan kallas Europavägar.

Just den här sträckningen ingår tyvärr inte i det som annars kan vara en möjlighet när man vill hitta finansiering, nämligen TNT-nätet, det transeuropeiska nätverket för infrastruktur. Där kan man få en EU-medfinansiering. Just de här sträckorna ligger inte med där, vilket kanske hade varit en fördel.

Oavsett vad som händer i valet i Västra Götaland, eller vad som har sagts tidigare har vi att konstatera var vi står och vad vi kan göra. Det är vad vi har att förhålla oss till. Det finns delar av vägen som har kommit i gång och där man har planer på gång. Det är fortfarande fyra sträckor som inte är okej. De är inte mötesseparerade, de har inte tillräckligt hög standard och de ingår i dag inte i den nationella planen. Det är där diskussionerna har påbörjats. Vi återkommer om när de möjligen kan komma med i en nationell plan.

Man ska nog inte göra för mycket väsen av vad folk säger eller inte säger; det är det som sker som människor kan räkna med.

Anf. 133 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det där sista kan jag hålla med om. Jag tycker att Catharina Elmsäter-Svärd har ett bra sätt att resonera. Vi ska ha så bra lösningar som möjligt, och vi ska titta på vad som faktiskt sker.

Jag är stolt över att det hände saker när jag satt i trafikutskottet. Vi tog det första spadtaget och vi tog oss an nya vägsträckor i Skaraborg. Tyvärr har det inte hänt någonting på fyra år, mer än att det som vi påbörjade har färdigställts.

Jag ställde interpellationen eftersom jag tycker att E20 är en nationell angelägenhet. Det borde vara statens ansvar att satsa på två-plus-två-väg.

Politiker i mitt hemlän försöker göra en grej av detta. Trots att det inte finns mer pengar avsatta i budgeten i regionen påstår de borgerliga ledamöterna att de kan reservera sig till förmån för något som inte finns. Trafikverket skrev till regionen om fyra alternativ – alla alternativen var två-plus-ett-vägar. Man skulle välja ett av dem. De borgerliga ledamöterna reserverade sig då till förmån för något som inte fanns för att kunna göra en grej av det i valrörelsen.

Det är bara ord. Det är ett spel för gallerierna från de borgerliga ledamöterna. Jag vill att man ska gå från ord till handling och faktiskt se till att det händer saker med E20 så att vi får en två-plus-två-lösning.

Socialdemokraterna ville regera tillsammans med Folkpartiet och Centerpartiet i regionen – det har vi gjort i många år på ett framgångsrikt sätt. Centern och Folkpartiet har valt att avstå från det framgångsrika konceptet. Nu har de hoppat av det samarbetet för att de hellre ville samarbeta med Moderaterna. Det beklagar jag. Nu går Socialdemokraterna till val på egen hand med sin politik. Vi får se vad som händer. Kanske Centern och Folkpartiet tar sitt förnuft till fånga efter valet den 15 maj.

Anf. 134 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det får inte bli någon förvirring och vi ska inte tolka Monica Greens sista inlägg som att det bara hände saker förut och att det nu inte händer någonting förutom det som har beslutats av en tidigare S-regering. Jag brukar säga om infrastrukturplanering att det händer att jag är ute och klipper band för sådant som Björn Rosengren en gång i tiden beslutade; då förstår ni hur långa ledtider vi har.

Faktum är att i den nationella plan som är beslutad av den här regeringen i höstas finns sträckan Tollered–Alingsås, förbi Hova, genom Alingsås, Trafikplats Jung och Vårgårda. Det är inte så att det inte händer någonting.

Om man ska tolka debatten på ett annat sätt handlar det om behovet av bra infrastruktur och bra transportmöjligheter, inte minst säkerhetsmässigt för dem som kör på våra vägar. Bra vägar är också viktiga för ett bra näringsliv, även i områden som Skaraborg.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM80 Meddelande om råvaror och marknader för basprodukter KOM(2011)25 till näringsutskottet

18 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2010/11:91 till utrikesutskottet

EU-dokument
KOM(2011)60 till socialutskottet

19 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Proposition
2010/11:86 Havs- och vattenmyndighet

Civilutskottets betänkande
2010/11:CU10 Ändrad verksamhetsform för Lantmäteriets division
Metria

Justitieutskottets betänkande
2010/11:JuU14 Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål – genomförande av direktiv 2006/24/EG

Näringsutskottets betänkande
2010/11:NU7 Statliga företag

Kulturutskottets betänkande
2010/11:KrU6 Kultur och fritid för barn och unga

Civilutskottets betänkande
2010/11:CU13 Hyresrätt m.m.

Trafikutskottets betänkanden
2010/11:TU12 Väg-, fordons- och trafikfrågor
2010/11:TU14 Kostnadskontroll i stora väginvesteringar

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2010/11:MJU14 Livsmedelskontroll

Socialutskottets betänkande
2010/11:SoU11 Funktionshindersfrågor

Socialutskottets utlåtande
2010/11:SoU13 EU:s handikappstrategi 2010–2020: Nya åtgärder för ett hinderfritt samhälle i EU

EU-dokument
KOM(2011)118 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) och konventionen om tillämpning av Schengenavtalet

20 § Anmälan om inkommen skrivelse

Andre vice talmannen anmälde att i anslutning till justitieutskottets betänkande JuU14 hade en skrivelse inkommit från Lars Ohly m.fl. (V, MP). I skrivelsen yrkades, med stöd av 2 kap. 22 § första stycket rege-

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Yrkande att lagförslag ska vila enligt 2 kap. 22 § första stycket regeringsformen

Justitieutskottet har den 8 mars 2011 justerat betänkandet 2010/11:JuU14. I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens proposition 2010/11:46 Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål – genomförande av direktiv 2006/24/EG.

Lagen om lagring av trafikuppgifter innebär att uppgifter om alla svenskars kommunikation ska lagras i minst sex månader. Lagringen ska ske genom att IT- och telefoni företagen sparar alla uppgifter om kommunikation. Detta för att polisen sedan ska kunna begära ut uppgifter i sin brottsbekämpande verksamhet vid behov.

Den föreslagna lagen är av sådan art att det inskränker fri- och rättigheter så som de kommer till uttryck i såväl regeringsformen (RF) som i europakonventionen för de mänskliga fri- och rättigheterna. Enligt 2 kap. 21 § RF får enbart sådana inskränkningar som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle göras. Begränsningen får dock aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. I propositionen har inga sådana grunder redovisats.

I sitt yttrande över förslaget (bet. 2010/11:KU3y) har konstitutionsutskottet konstaterat att frågorna är av den art som omfattas av det särskilda röstningsförfarandet i 2 kap. 22 § RF. Detta innebär att det s.k. minoritetsskyddet kan tillämpas.

Med stöd av 2 kap. 22 § RF yrkar vi att lagförslaget skall vila i minst 12 månader.

Stockholm den 11 mars 2011

Lars Ohly (V)	Maria Wetterstrand (MP)
Jens Holm (V)	Peter Eriksson (MP)
Lena Olsson (V)	Mehmet Kaplan (MP)
Mia Sydow Mölleby (V)	Maria Ferm (MP)
Hans Linde (V)	Agneta Börjesson (MP)

21 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 11 mars

2010/11:272 Uppdragsarkeologiska undersökningar

av *Bengt Berg* (V)

till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 mars.

22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 11 mars

2010/11:368 Västerdalsbanan

av *Lena Olsson (V)*

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:369 EU:s fiskeavtal med Marocko

av *Roland Utbult (KD)*

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 mars.

23 § Kammaren åtskildes kl. 16.18.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med 5 § anf. 31 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 71,

av förste vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 111 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

1 § Aktuell debatt: Arbetsmarknadspolitiken.....	1
Anf. 1 YLVA JOHANSSON (S).....	1
Anf. 2 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	1
Anf. 3 YLVA JOHANSSON (S).....	3
Anf. 4 MEHMET KAPLAN (MP).....	4
Anf. 5 HANS BACKMAN (FP).....	6
Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C).....	8
Anf. 7 ERIK ALMQVIST (SD).....	9
Anf. 8 JOSEFIN BRINK (V).....	11
Anf. 9 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	12
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	14
Anf. 11 YLVA JOHANSSON (S).....	15
Anf. 12 MEHMET KAPLAN (MP).....	16
Anf. 13 HANS BACKMAN (FP).....	17
Anf. 14 ANNIKA QARLSSON (C).....	18
Anf. 15 ERIK ALMQVIST (SD).....	19
Anf. 16 JOSEFIN BRINK (V).....	20
Anf. 17 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	21
Anf. 18 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	22
Anf. 19 YLVA JOHANSSON (S).....	23
Anf. 20 MEHMET KAPLAN (MP).....	23
Anf. 21 HANS BACKMAN (FP).....	24
Anf. 22 ANNIKA QARLSSON (C).....	24
Anf. 23 ERIK ALMQVIST (SD).....	25
Anf. 24 JOSEFIN BRINK (V).....	25
Anf. 25 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	26
Anf. 26 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	26
2 § Meddelande om aktuell debatt	27
3 § Meddelande om information från regeringen	28
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	28
5 § Svar på interpellation 2010/11:258 om barnfattigdom och kultur	29
Anf. 27 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (M).....	29
Anf. 28 BENGT BERG (V).....	30
Anf. 29 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (M).....	30
Anf. 30 BENGT BERG (V).....	31
Anf. 31 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (M).....	32
Anf. 32 BENGT BERG (V).....	33

Anf. 33 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	33
6 § Svar på interpellation 2010/11:238 om handelsministrernas deltagande i demonstration på Mynttorget	34
Anf. 34 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	34
Anf. 35 KENT EKEROTH (SD).....	34
Anf. 36 KATARINA KÖHLER (S).....	36
Anf. 37 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	36
Anf. 38 KENT EKEROTH (SD).....	36
Anf. 39 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	37
Anf. 40 KENT EKEROTH (SD).....	38
Anf. 41 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	39
7 § Svar på interpellation 2010/11:219 om riskerna för en ny fastighetsbubbla	39
Anf. 42 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	39
Anf. 43 HANNAH BERGSTEDT (S)	40
Anf. 44 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	41
Anf. 45 HANNAH BERGSTEDT (S)	42
Anf. 46 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	43
Anf. 47 HANNAH BERGSTEDT (S)	44
Anf. 48 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	44
8 § Svar på interpellation 2010/11:221 om bostadsbristen.....	45
Anf. 49 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	45
Anf. 50 KATARINA KÖHLER (S).....	46
Anf. 51 PETER PERSSON (S).....	47
Anf. 52 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	47
Anf. 53 KATARINA KÖHLER (S).....	48
Anf. 54 PETER PERSSON (S).....	49
Anf. 55 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	50
Anf. 56 KATARINA KÖHLER (S).....	51
Anf. 57 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	51
9 § Svar på interpellation 2010/11:203 om åtgärder för att bryta jobbkrisen på Arbetsförmedlingen	52
Anf. 58 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	52
Anf. 59 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	53
Anf. 60 MEERI WASBERG (S).....	54
Anf. 61 TOMAS TOBÉ (M).....	55
Anf. 62 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	56
Anf. 63 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	57
Anf. 64 MEERI WASBERG (S).....	58
Anf. 65 TOMAS TOBÉ (M).....	58
Anf. 66 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	59
Anf. 67 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	60
10 § Svar på interpellation 2010/11:214 om otrygga visstidsanställningar	60

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	60
Anf. 69 JOSEFIN BRINK (V)	61
Anf. 70 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	62
Anf. 71 JOSEFIN BRINK (V)	63
Anf. 72 EVA-LENA JANSSON (S)	64
Anf. 73 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	65
Anf. 74 JOSEFIN BRINK (V)	66
Anf. 75 EVA-LENA JANSSON (S)	67
11 § Svar på interpellation 2010/11:235 om jobb- och utvecklingsgarantins fas 3	67
Anf. 76 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	67
Anf. 77 EVA-LENA JANSSON (S)	68
Anf. 78 PETER PERSSON (S)	69
Anf. 79 TOMAS TOBÉ (M)	70
Anf. 80 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	71
Anf. 81 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	72
Anf. 82 EVA-LENA JANSSON (S)	73
Anf. 83 PETER PERSSON (S)	74
Anf. 84 TOMAS TOBÉ (M)	74
Anf. 85 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	75
Anf. 86 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	75
Anf. 87 EVA-LENA JANSSON (S)	77
12 § Svar på interpellationerna 2010/11:236 och 239 om resultatet av jobbcoachning	77
Anf. 88 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	77
Anf. 89 EVA-LENA JANSSON (S)	78
Anf. 90 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	79
Anf. 91 MEERI WASBERG (S).....	80
Anf. 92 HANIF BALI (M)	80
Anf. 93 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	81
Anf. 94 EVA-LENA JANSSON (S)	82
Anf. 95 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	83
Anf. 96 MEERI WASBERG (S).....	83
Anf. 97 HANIF BALI (M)	84
Anf. 98 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	84
Anf. 99 EVA-LENA JANSSON (S)	85
Anf. 100 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	86
Anf. 101 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	86

13 § Svar på interpellationerna 2010/11:231, 234 och 237 om sjukförsäkringsreformen	87
Anf. 102 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	87
Anf. 103 PETER PERSSON (S)	88
Anf. 104 EVA-LENA JANSSON (S)	88
Anf. 105 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	89
Anf. 106 PETER PERSSON (S)	90
Anf. 107 EVA-LENA JANSSON (S)	91
Anf. 108 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	92
Anf. 109 PETER PERSSON (S)	93
Anf. 110 EVA-LENA JANSSON (S)	94
Anf. 111 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	94
14 § Svar på interpellation 2010/11:217 om kapacitetsbrist på Södra stambanan genom Östergötland.....	95
Anf. 112 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	95
Anf. 113 JOHAN ANDERSSON (S)	96
Anf. 114 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	97
Anf. 115 JOHAN ANDERSSON (S)	98
Anf. 116 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	99
Anf. 117 JOHAN ANDERSSON (S)	100
Anf. 118 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	100
15 § Svar på interpellation 2010/11:227 om inflytande över statliga medel.....	101
Anf. 119 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	101
Anf. 120 MARIE NORDÉN (S)	102
Anf. 121 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	103
Anf. 122 MARIE NORDÉN (S)	104
Anf. 123 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	105
Anf. 124 MARIE NORDÉN (S)	106
Anf. 125 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	106
16 § Svar på interpellation 2010/11:240 om E20 som fyrfältsväg genom Skaraborg	107
Anf. 126 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	107
Anf. 127 MONICA GREEN (S)	108
Anf. 128 EDWARD RIEDL (M)	109
Anf. 129 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	109
Anf. 130 MONICA GREEN (S)	110
Anf. 131 EDWARD RIEDL (M)	111

Anf. 132 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	111
Anf. 133 MONICA GREEN (S).....	112
Anf. 134 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	113
17 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	113
18 § Hänvisning av ärenden till utskott	113
19 § Bordläggning.....	114
20 § Anmälan om inkommen skrivelse	114
21 § Anmälan om interpellation	115
22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	116
23 § Kammaren åtskildes kl. 16.18.....	116

Prot. 2010/11:71
11 mars

Tryck: Elanders, Vällingby 2011